

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 32. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 24. AVGUSTA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DRUŽBENE OBVEZNOSTI ŽELEZARNE V PRVEM POLLETJU

Obseg družbenih potreb, ki se zadovoljujejo in s tem tudi finansirajo kolektivno pri nas in v svetu, močno narašča. Naš sistem zadovoljevanja in finansiranja družbenih potreb je z novo ustavo in zakonom o združenem delu dobil še posebno pomembno mesto.

Medtem ko so sredstva za splošno porabo določena z zakoni družbeno političnih skupnosti, seveda v skladu z možnostmi gospodarstva, pa se sredstva za finansiranje skupne porabe določajo s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem. S samoupravnim sporazumevanjem in le deloma s predpisi družbenopolitičnih skupnosti, se zbirajo tudi precejšnja sredstva za tako imenovano skupno razširjeno reprodukcijo.

Splošna poraba obsega družbene potrebe, ki se zadovoljujejo preko proračunov družbenopolitičnih skupnosti. Sredstva se zbirajo z davki, takсами in drugimi davčninami, ki jih plačujejo delavci iz dohodka

TOZD in iz svojih osebnih dohodkov, občani pa iz svojih osebnih dohodkov, drugih dohodkov in premoženja.

Skupna poraba se zadovoljuje in finansira v samoupravnih interesnih skupnostih (SIS). Ustava pravi, da plačujejo delovni ljudje za zadovoljevanje svojih potreb in interesov samoupravnim skupnostim prispev-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSKE ŽELEZARNE V JULIJU

Proizvodni rezultati v juliju so nekoliko slabši kot so bili junijski. Izjema je proizvodnja surovega železa, saj so na jeseniških plavžih dosegli s 15.659 tonami nov mesečni rekord. V Štorah so na elektroplavžu tudi visoko presegli mesečni načrt proizvodnje, vendar manj kot v juniju in zato je skupen dosežek nekaj nižji, kot je bil pretekli mesec.

Slabši rezultati so pogojeni z veliko odsotnostjo zaradi koristenja

rednih letnih dopustov, v nekaterih primerih pa celo s kolektivnim. V tem času opravijo tudi velika načrtovana popravila proizvodnih naprav. Letos posebne vročine ni bilo, bile pa so druge nepredvidene težave, kot so zastoji, pomanjkanja delovne sile, velika odsotnost in ponekod še vedno pomanjkanje naročil.

Primerjava letošnjih julijskih proizvodnih rezultatov z istim mesecem v lanskem letu da seveda povsem drugačno sliko. Letos je bila proizvodnja surovega železa višja za okoli 3500 ton, proizvodnja jekla za 1100 ton, blagovna proizvodnja za 6700 ton, eksterna realizacija pa ni niti primerljiva, medtem ko je bil izvoz izdatno nižji.

Dvanajstina letnega plana je bila v juliju presežena le v proizvodnji surovega železa in pri vrednosti prodaje. Rezultati pa seveda niso pri vseh delovnih organizacijah enaki in ne veljajo za vse proizvode. Več o tem pove podrobnejši pregled.

Dosežena proizvodnja surovega železa je bila 17% višja od meseč-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z GRADBIŠČA KONTI LIVA

Sredi avgusta je minilo eno leto odkar smo začeli graditi konti liv. Gradnja se je pričela z rušenjem rak in hal stare valjarne žice ter jeklovarne. Izgled Železarne se je na tem področju močno spremenil.

Minuli teden smo imeli tudi obisk predstavnikov dobavitelja in z njimi razgovore glede poteka montaže, terminov, usposabljanje kadrov za konti liv itd.

Težave nastajajo tudi zaradi nekaterih domačih dobav, ker se dobavitelji ne držijo dogovorjenih dobavnih rokov. Tako nam, na primer, Litostroj ni dobavil še pred enim letom naročenih črpalk, ki jih za nadaljni potek montaže nujno potrebujemo. Gradbeno podjetje Gradis je povečalo skupino ljudi, ki delajo na temeljih in obstaja možnost, da bodo vsi temelji in prostori za naprave konti liva zgrajeni do sredine septembra. S tem bodo večja gradbena dela zaključena, ostalo pa bo še kopica manjših gradbenih del, ki se bodo morala opraviti v naslednjih mesecih.

F. S.

V PRVEM POLLETJU OPRAVLJENO OBSEŽNO DELO

V današnji številki vam iz poslovnega poročila Železarne za prvo polletje predstavljamo delo TOZD Družbena prehrana, centra za preučevanje samoupravljanja in informiranje, pravnega oddelka in splošnega sektorja.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Kljub temu, da so v prvem tromesečju izkazovali izgubo, se stanje izboljšuje, saj so se sprejeti sanacijski ukrepi pokazali kot učinkoviti (detajlna izdelava normativov porabe in strogo ravnanje po normativih, delovna disciplina, premeščanje delavcev zaradi upadanja prometa iz ene enote v drugo enoto, kjer je promet velik in istočasno velika bolezenska odsotnost, sklepanje pogodb z dobavitelji ter razgovori o čim ugodnejših pogojih dobave).

Dnevno so v tem polletju pripravili približno 2.000 toplih obrokov, okoli 900 - 1.000 hladnih, oziroma solat v kantinah, okoli 700 - 800 obrokov v samopostrežni restavraciji ter nudili usluge domačim ter zunanjim gostom v restavraciji Železarne, katere zasedenost močno niha zaradi sezone same ter zaradi

polzaprtga tipa poslovanja, predvsem za potrebe Železarne.

Mesečno izdajo približno 140.000 bonov za malice domačim ter zunanjim delavcem, na hrani pa imajo tudi stanovalce samskih domov, kateri lahko nabavijo bone za

(Nadaljevanje na 6. strani)

SPODBUJATI TUDI ORGANIZACIJSKE INOVACIJE

Pri dograjevanju nekega tehnološkega ali tehničnega procesa, je zelo pomembna tudi sama organizacija, ki v še večji meri zagotavlja prenos inovacijskih dosežkov v prakso z upoštevanjem njihove ustvarjalne uporabe in nadaljnega razvijanja, seveda v kritičnem odnosu teorije in prakse.

Da bi vse to čim lažje in čim hitreje dosegli, bi bilo vsekakor prav, če

bi pri dograjevanju takšnega sistema upoštevali tudi organizacijske inovacije, ker bi le tako kar najbolj jasno lahko oblikovali teoretična izhodišča, tehnologije, tehnike in organizacijske teorije. Vse preveč radi prevzemamo tujo tehnologijo, tuje tehnične dosežke, kakor tudi tuje organizacijske koncepte. Kasneje pa se nam potem pogosto pokaže, da vse to že poznamo, ali pa se nam taki koncepti v naši samoupravni praksi pokažejo kot neustrezni.

Zato bi bilo zelo spodbudno, če bi se pri vseh dograjevanjih, spremembah pa tudi pri uvajanju novih organizacijskih oblik v prakso, več oslanjali na lastna snovanja in potem ta

(Nadaljevanje na 2. strani)

UDELEŽENCEM LETOŠNJEGA SREČANJA BORCEV IN AKTIVISTOV NOV

Odbor aktiva borcev in aktivistov NOV Železarne obvešča vse prijavljene borce in aktiviste NOV, da bo odhod na šesto srečanje delavcev borcev in aktivistov NOV delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne v Šentanel - Ravne v soboto, 26. avgusta, ob 6.20 s parkirnega prostora pred Železarno. Na poti z Jesenic na Ravne vmesnih postankov ne bo, zato odbor prosi vse udeležence, da so natančno ob dogovorjeni uri na odhodnem mestu. Povratek na Jesenice je predviden med 21. in 22. uro.

Srečanja se lahko udeležijo le prijavljeni delavci - borci in aktivisti NOV ter predstavniki, ki so jih določili krajevni odbori ZB NOV in društev upokojenec ter ostali vabljeni gostje. Srečanje bo ob vsakem vremenu.

KLJUB USPEŠNI POLLETNI BILANCI ZASKRBLJUJOČE V DRUGO POLLETJE

Kljub temu, da je občinska zdravstvena skupnost Jesenice zaključila polletno bilanco z določenimi viški v dohodku, moramo poudariti, da bo v drugem polletju potrebno dosti angažiranja vseh dejavnikov, če hočemo tudi letno bilanco zaključiti vsaj z izravnanimi izdatki z dohodki.

Prvi razgovor o samoupravnem sporazumu oziroma o izvajanju svobodne menjave dela je pokazal, da so na Jesenicah kapacitete zdravstvenih uslug, da ne rečemo potrebe,

veliko večje kot pa imamo zato v sedaj veljavnih sporazumih na razpolago finančnih sredstev.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dvesto let prvega pristopa na Triglav - 26. avgusta 1778

ODGOVORI NA PRIPOMBE NA SAMOUPRAVNI SPORAZUM O PRAVICAH IN OBVEZNOSTIH IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Ob koncu lanskega leta je v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih potekala javna razprava o predlogu osnutka samoupravnega sporazuma o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva. Zavarovanci in občani, oziroma uporabniki, so pokazali veliko zanimanje do problematike zdravstvenega varstva. To potrjuje visoka udeležba na zborih, zlasti pa številni predlogi in pripombe na sporazum. Več tehničnih predlogov je bilo pozneje upoštevanih pri sami izdelavi predloga sporazuma in pri izdelavi liste prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva.

Po novem sporazumu uveljavljajo uporabniki svoje pravice in hkrati obveznosti od 1. 5. 1978 dalje. V javni razpravi pa se je pojavila tudi kritika na delo zdravstvenih delovnih organizacij. Skupščina občinske zdravstvene skupnosti Jesenice je pozorno prisluhnila le pripombam, ki so bile upravičene. Samoupravni organi so izmed številnih pripomb izluščili naslednje:

1. Diagnoze, terapije ter potrebna zdravila naj določajo zdravniki in to samostojno brez vpliva pacientov.

2. Dežurni zdravnik naj bo samo na dolžnosti dežurnega in naj hkrati ne dela tudi v svoji ambulanti.

3. Zobozdravstvene ambulante morajo s povečano produktivnostjo skrajšati čakalne dobe.

4. Zdravniki, ki opravljajo delo v določenih temeljnih organizacijah združenega dela, se morajo nujno seznaniti z vsemi pogoji dela v tisti delovni organizaciji.

(Nadaljevanje na 7. strani)

ORGANIZACIJE LJUDSKE TEHNIKE IN SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA

»Z razvojem splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite se je utrdilo prepričanje naših delovnih ljudi in občanov, da je prav takšen sistem popolno jamstvo za našo svobodo, neodvisnost in miren socialistični samoupravni družbeni razvoj. Hkrati se razvija tudi zavest, da se morajo vsi družbeni subjekti kar najbolj ukvarjati z nalogami splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.« - Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ.

Širjenje masovne znanstveno-tehnične kulture, vzgoje in izobraževanja med občani vseh starosti, še posebno pa med otroki in mladino v vaseh in mestih, je ena od osnovnih nalog organizacij ljudske tehnike. Pri tem moramo izhajati iz spoznanja, da je znanstveno-tehnična kultura ne samo sestavni del splošnega izobraževanja, temveč da je tudi pomembna vzgojno-izobraževalna sestavina delovnega človeka in občana, ki bosta ta znanja in navade ustvarjalno vnašala in uresničevala v konceptiji splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. Zaradi tega so organizacije ljudske tehnike krepitve in podpiranje konceptije splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite sprejele kot svojo trajno nalogo in kot pomembno družbeno obvezo.

Visoka znanstveno-tehnična kultura predstavlja pomemben faktor obrambnih moči države. Osvojena znanja, spoznanja in navade iz raznih področij strokovno-tehnične dejavnosti organizacij ljudske tehnike še kako vplivajo na krepitve splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite naše domovine. Ker se v so-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kot pionirji zamisli in uresničitev samoupravnih delovnih skupin oblik delovanja zborov delavcev, na katerih se delavci v temeljnih organizacijah združenega dela z osebnimi izjavljanjem odločajo o svojih neodtujljivih pravicah, smo sicer od ustavnih dopolnil leta 1971 dalje naredili nekatere bistvene spremembe, vendarle pa jih vsebinsko še nismo izpolnili tako, oziroma dogradili, da bi resnično slonele na interesnem pluralizmu samoupravnih subjektov.

V formalnem smislu imamo v statutih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih sicer določeno, da predloge in stališča samoupravnih delovnih skupin usklajujejo delegati na sejah delavskih svetov in da je sklep, oziroma samoupravni splošni akt veljaven, če ga sprejme več kot polovica vseh delavcev, kar ugotavljajo delavski sveti. Enako se usklajujejo, oziroma ugotavljajo glasovi delavcev na nivoju delovne organizacije železarn. Nedvomno je taka rešitev v formalnem smislu zelo posrečena in obenem ekonomična, če upoštevamo, da ima sleherna samoupravna delovna skupina v delavskih svetih temeljnih organizacij in delovnih skupnostih svojega delegata in da delavski svet železarn sestavljajo delegati iz vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Torej gre za navadno aritmetično seštevanje glasov delavcev, da se dobi več kot polovica glasov vseh delavcev, kar v bistvu pomeni najmanj 50,1 %, čeprav gre za izredno pomembna vprašanja, oziroma njihove neodtujljive pravice. Najbrž bi že o tem morali začeti razpravo, če je opredelitev, da se referendum ali sklep oziroma samoupravni splošni akt šteje za sprejetega, če se zanj izjavi oziroma glasuje več kot polovica vseh delavcev, pravilna, glede na to, da zakon o združenem delu v obeh primerih navaja »večina vseh delavcev« v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

Vendar pa je še mnogo bolj pomembno nadaljnje politično izpolnjevanje in dograjevanje samoupravljanja, oziroma osebnega izjavljanja o neodtujljivih pravicah delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. Kajti ne glede na to ali ostane opredelitev »več kot polovica vseh delavcev« ali bomo uveljavili opredelitev »večina vseh delavcev«, moramo iz političnega vidika zasledovati cilj, da bomo s samoupravnim dogovarjanjem, sporazumevanjem in usklajevanjem in končno tudi s prepričevanjem in dokazovanjem dosegli večino vseh delavcev.

Nedvomno v delavskih svetih temeljnih organizacij in delovnih skupnostih prihaja do usklajevanja stališč in mnenj posameznih delovnih skupin, da se dobi potrebna »več kot polovica« vseh glasov delavcev. Najbolj pogosti pa so ugotovitveni sklepi, da se je za določen predlog ali samoupravni splošni akt opredelila več kot polovica delavcev. Torej gre za velik formalizem, ki ima z resničnim usklajevanjem zelo malo skupnega. Kajti delavci v samoupravnih delovnih skupinah, ki so z veliko mero zavesti in preudarnosti ali pa dosti formalno sprejeli odločitev, niso seznanjeni s stališči, mnenji, pomisleki in podobno delavcev v delovnih skupinah, ki odločitve niso sprejeli in čeprav le-ti predstavljajo tudi 49,9 ali manj odstotkov. Nasprotno pa delavci v samoupravnih delovnih skupinah, ki odločitve niso sprejeli, niso seznanjeni z utemeljitvami, ki so jih delavci, ki so odločitev sprejeli navajali.

NADALJNE DOGRAJEVANJE SAMOUPRAVNIH DELOVNIH SKUPIN

Po izkušnjah resnično lahko trdimo, da gre največkrat za suho seštevanje glasov po samoupravnih delovnih skupinah, čeprav gre za pomembne investicijske odločitve, oziroma združevanje sredstev zanje, za združevanje dela in sredstev, za dohodkovne odnose in podobno. Verjetno bi bilo iz političnega stališča prav, da se v samoupravnih delovnih skupinah dogovarjamo in usklajujemo tako dolgo, da dobimo potrebno večino vseh delavcev. To pa je mogoče le, da se delavci na zboru delavcev, oziroma sestankih samoupravnih delovnih skupin v primerih, kadar ni dosežena potrebna večina, seznanijo s stališči in mnenji vseh skupin. To pa je oblika dvofaznega in morda celo trifaznega dogovarjanja, sporazumevanja, usklajevanja in odločanja. To je pri naši obliki delovanja zborov delavcev neizogibno, če hočemo in to moramo, da bo samoupravljanje temeljilo na interesnem pluralizmu samoupravnih subjektov.

Tovariš Edvard Kardelj v svoji knjigi Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja o tem pravi takole:

»Ko govorimo o pluralizmu skupnosti interesov, potem očitno ne mislimo na institucije samoupravnih interesnih skupnosti, ampak na vse vrste interesov, ki se izražajo v socialistični samoupravni družbi prav kot proizvod odnosov v tej družbi. Pri tem mislimo tudi na določeno diferenciacijo interesov v samem delavskem razredu, v združenem delu, v sistemu družbene reprodukcije, na raznih področjih ustvarjanja, v znanosti, ideologiji itd. Dalje, ko govorimo o tem, da sistem samoupravne demokracije temelji na interesnem pluralizmu samoupravnih subjektov, potem nikakor ne mislimo samo na parcialne interese (na primer, na interese organizacij združenega dela ali organiziranih samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih subjektov ali državnih organov), ampak tudi na skupne družbene interese, ki morajo biti izhodiščna točka za določitev strategije smeri in metod nadaljnje ekonomske, socialne, politične in kulturne razvoja družbe kot celote. Kajti vsi parcialni interesi skupaj še nikakor ne pomenijo skupnega družbenega interesa. Pogosto ga bo nujno treba opredeliti in določiti, po spopadanju in selekciji parcialnih interesov, z demokratično odločitvijo večine.«

Če tako gledamo na samoupravno dogovarjanje in odločanje, potem nam je jasno, da samoupravna demokracija ne pomeni sistema zasnovanega na idealni harmoniji, ampak na boju mnenj in na kritiki prakse pa tudi na neposrednih soočenjih parcialnih interesov, na osnovi česar se mora odločitev sprejeti z večino glasov.

Dosedanja praksa je tako v naši železarni kot mnogokje drugje potrdila uspešnost delovanja zborov delavcev prek samoupravnih delovnih skupin, vendarle pa bi v sedanjem razvoju samoupravljanja njihovo dejavnost morali izpolniti in dograditi v smislu današnjega razmišljanja. Kajti na zborih delavcev je konfrontacija mnenj, stališč in interesov možna neposredno, če pa zbere izvajamo prek sestankov samoupravnih delovnih skupin, bomo morali razmišljati o dvofaznih in celo trifaznih obravnavah, da bomo dobili večinsko odločitev

KLJUB USPEŠNI POLLETNI BILANCI ZASKRBLJUJOČE V DRUGO POLLETJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ponudbe vseh zdravstvenih uslug zdravstvenega doma, kakor tudi obratne ambulante, katera je bila osnovana na osnovi zmožljivosti in na osnovi izkušenj, oziroma analize koriščenja zdravstvenih uslug v preteklih letih, presega finančne zmožljivosti.

Zdravstveni delavci so v zagovor svojih ponudb poudarili, da so na Jesenicah zaradi strukture gospodarskih organizacij pogoji dela zelo težki in so zdravstveni pogoji slabši od občin, ki imajo drugačno strukturo gospodarstva. Ti dejavniki torej upravičujejo tudi večjo potrošnjo tudi v zdravstvu, kar je seveda pri svobodni menjavi dela potrebno tudi upoštevati.

Ta trditve morda iz zdravstvenih razlogov popolnoma drži, toda temu primerno zdravstvena skupnost po sedanjih prispevnih stopnjah ne formira toliko sredstev, da bi lahko pokrila predložene programe. Pri tem pa je treba poudariti, da se je v letu 1978 prispevna stopnja znižala za 0,14 % v skupnem prispevku tako iz dohodka organizacij združenega dela, kakor iz bruto osebnih dohodkov. V letu 1978 je prispevna stopnja iz bruto osebnih dohodkov delavcev kar za 0,26 % nižja od leta 1977. Sredstva iz bruto osebnih dohodkov so v letu 1977 predstavljala kar 73 % celotnega dohodka. To pomeni, da povišana prispevna stopnja iz dohodka organizacij združenega dela ne bo pokrila zmanjšanja stopnje prispevkov iz bruto osebnih dohodkov. V razpravi ob sprejemu samoupravnih dogovorov o pravicah in obveznostih v zdravstvenem varstvu je bilo poudarjeno, da naj bi se povečala prispevna stopnja, ne pa razširila, oziroma povečala participacija. Izpadlo pa je tako, da smo zmanjšali višino participacije in prispevno stopnjo iz bruto osebnega dohodka ter tako zmanjšali celotna finančna sredstva.

S prvim julijem so stopile v veljavo nove prispevne stopnje, ki so zdravstveno skupnost Jesenice v prispevkih iz bruto osebnih dohodkov za zdravstvo postavile na 56. mesto in so v Sloveniji samo še štiri občine, ki prispevajo manj. Res se je prispevna stopnja iz dohodka organizacij združenega dela povišala, vendar pa smo, na primer v prispevku za vzgojo in izobraževanje na desetem mestu, v skupnem prispevku za vse SIS pa na 27. mestu v Sloveniji. Do prvega julija pa smo bili z vidika prispevne stopnje zdravstva na dvajsetem mestu, za izobraževanje tudi na dvajsetem, v skupnih prispevkih za vse SIS pa smo bili kar na 37. mestu.

Nastala situacija nam narekuje, da moramo v drugem polletju takoj začeti usklajevati izdatke z dohodki. Zato smo že v prvi razpravi o samoupravnem sporazumu o izvajanju svobodne menjave dela za leto 1978 sprejeli stališče, da bomo sprejeli le začasni sporazum, to je za dobo devetih mesecev. Kajti devetmesečni

obračun bo bolj realno prikazal finančno stanje glede na to, da bodo napravljeni že vsi poračuni in da bodo znani tudi dohodki, upoštevajoč nove prispevne stopnje. Na osnovi finančnih rezultatov bomo potem lahko začeli sporazum podaljšali in ga sprejeli kot dokončnega.

Na prvem razgovoru o samoupravnem sporazumu je bilo med drugim tudi poudarjeno, da se bo potrebno bolj pridrževati sprejetega samoupravnega dogovora o obveznostih in pravicah iz zdravstvenega varstva in to tako pri izvajalcih kakor tudi uporabnikih. Sporazum poleg drugega navaja tudi, da v primeru zmanjšanja finančnih sred-

Jesenice	Kranj	Radovljica	Škofja Loka	Trzin
1977 7,43 (5,03)	4,53 (4,65)	6,13 (5,39)	6,16 (5,28)	6,13 (3,70)
od 1. 7. 1978 6,94 (6,57)	8,5 (4,93)	8,5 (5,35)	8,89 (5,26)	8,68 (6,21)

Iz prikaza je razvidno, da smo v letu 1977 imeli najvišjo prispevno stopnjo tako za zdravstvo, kakor tudi za izobraževanje, ravno tako smo imeli v regiji tudi najvišji skupni prispevek za vse SIS. Od 1. 7. 1978 dalje pa imamo na Jesenicah najnižjo prispevno stopnjo za zdravstvo, najvišjo za izobraževanje, v skupni prispevni stopnji pa smo v regiji na četrtem mestu.

Glede na stališča, ki ga zagovarjajo zdravstveni delavci, na drugi strani pa glede na to, da imamo v jeseniški občini zdravstveno dejavnost zelo razvito zaradi težke industrije, se postavlja vprašanje, ali je bilo

stev, moramo tudi zmanjševati obseg zdravstvenega varstva na posameznih območjih. Razen tega pa sporazum tudi posameznikom odreda določene pravice, v kolikor ti z neupoštevanjem zdravnikovih navodil zavlačujejo uspešno zdravljenje. Pri tem gre predvsem za pravice do nadomestila osebnega dohodka v času odsotnosti z dela zaradi bolezni. V takih primerih bodo zdravniki v splošnih ambulantah svojim pacientom morali to tudi povedati in se dosledno držati posameznih členov sporazuma. Vse bolj bo potrebno uveljavljati načelo, da je skrb za zdravje tudi stvar vsakega posameznika.

V ilustracijo navajamo prispevne stopnje za zdravstvo iz bruto osebnega dohodka v regiji v letu 1977 in od 1. 7. 1978 dalje, v oklepajih pa navajamo stopnje za vzgojo in izobraževanje:

pravilno, da smo prispevno stopnjo za zdravstvo tako znižali. Res smo na drugi strani dvignili prispevno stopnjo iz dohodka organizacij združenega dela, kar pa ne da tega, kar smo izgubili.

V pripravi aneksov za leto 1979 in 1980 bomo to vprašanje morali temeljito proučiti, če nečemo, da bo v jeseniški občini dosežen nivo zdravstvenega varstva padel, česar seveda ne želimo.

Vse to pa nam narekuje dosledno izvajanje samoupravnih sporazumov in resolucije 8. kongresa ZKS v zvezi z zdravstvom.

Stane Torkar

PROIZVODNJA SLOVENSКИH ŽELEZARN V JULIJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega načrta in se je zaostanek za zbirnim načrtom znižal na vsega okoli 200 ton. V avgustu bo prav gotovo zaostanek v celoti pokrit in vse kaže, da ne bo posebnih težav za prekoračitev letnega plana.

Proizvodnja jekla je zaostala za mesečnim planom za 6 % in tako skupni zaostanek za sedem mesecev znaša okoli 5500 ton ali 2 %.

Na Jesenicah so imeli težave z ognjeodporno oblogo na električnih obročnih pečeh in so dosegli samo 87 % mesečnega plana. V Štoreh so imeli v stari jeklarni remont SM peči in kolektivni dopust in jeklarna ni delala ves mesec. Na Ravnah so mesečni plan presegli za 2 %, kar pa le malo omili skupen uspeh. Po sedmih mesecih je letošnja proizvodnja surovega jekla le še 5365 ton večja od lanskoletne v enakem obdobju.

Pri pregledu blagovne proizvodnje je zaskrbljujoče, da povprečen rezultat za julij popravljajo predvsem

proizvodi z nižjo stopnjo predelave, zaostajajo pa proizvodi višje vrednosti. Proizvodnja hladno valjanih trakov v železarni Jesenice je v nekem smislu že kazalec za skupen rezultat pri blagovni proizvodnji. V juliju so dosegli le 77 % mesečnega plana. Med finalnimi izdelki v železarnah so vzmeti z 98 % na prvem mestu, proizvodnja žičnih izdelkov pa je z 90 %, v primerjavi z ostalo, proizvodnjo, ki se giblje med 60 do 73 %, že odlična. Proizvodnja traktorjev je zdrknila nazaj na 280 in tako zaostanek po linearnem načrtu znaša okoli 1000 traktorjev, kar bo zelo težko nadoknaditi v preostalih petih mesecih.

Pri predelovalcih žice je julijski proizvodni rezultat pri vseh slabši od junijskega in so skupno dosegli le 86 % načrta. Več kot je dvanajstina letnega plana so proizvedli le v Žični Celje. Zbirni podatek za sedem mesecev je za odstotek slabši od lanskoletnega, zaostanek za planom pa znaša 4 %.

Po sedmih mesecih je količinski zaostanek pri blagovni proizvodnji SOZD Slovenske železarn še okoli 24.000 ton ali okoli 35 % povprečnega mesečnega načrta.

Pri izvozu so julijski podatki pod povprečni in še povečujejo zaostanek za planom, so pa na nivoju dosežka po sedmih mesecih 1977. leta.

Vrednost prodaje je bila v juliju nižja kot junija, vendar še vedno 2 % nad povprečno mesečno načrtovano vrednostjo.

Zanimivo je, da nekatere delovne organizacije, ki mesečni načrt blagovne proizvodnje niso dosegle, visoko presegajo načrtovano vrednost prodaje. Pod mesečnim planom so ostali v železarni Ravne, kjer je bila izvršitev blagovne proizvodnje 92 % vrednost prodaje pa 93 %, v Verigi so dosegli 81 % načrta proizvodnje vrednost prodaje pa 83 %, v Plamenju je znašala blagovna proizvodnja 74 %, realizacija pa 96 % povprečnega mesečnega načrta.

V Slovenskih železarnah je bila dosežena blagovna proizvodnja 89 %, vrednost prodaje pa s 102 %.

Kupcem bo letos na razpolago manj proizvodov, kot smo načrtovali. Zaostanek proizvodnje pri izdelavi izdelkih, kjer ni naročil za tri ali več mesecev, je naša poslovna rezultate. Zaostanek osnovne proizvodnje izdelkov, ki jih na trgu primanjkuje, ker zaostaja tudi proizvodnja jugoslovanskih železarn, bo pa toliko bolj občuten. Po šestih mesecih so jugoslovanske železarn realizirale 93,8 % plana blagovne proizvodnje, odnosno zaostajajo okoli 121.000 ton za planirano količino. Zaostanek v proizvodnji surovega jekla je še večji, saj znaša okoli 230.000 ton ali 11,7 %. Takšno stanje ne daje izglede, da se bo blagovna proizvodnja v drugem polletju zboljšala. Nasprotno, izgledi so, da se bo zaostanek za planirano količino blagovne proizvodnje v jugoslovanskih železarnah do konca leta še občutno povečal.

Milan Marolt

SPodbujati tudi ORGANIZACIJSKE INOVACIJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

snovanja, seveda izvirna in uspešna priznani tudi kot del inovacijske dejavnosti in jih primerno nagradili, oziroma stimulirali.

Vsak delavec je v določenem pogledu soustvarjalec tehnologije, organizacijskih razmerij, kar pa mora biti seveda strokovno in samoupravno sprejemljivo.

S tem pa ustvarjamo tudi pogoje, da izboljšani tehnološki in organizacijski sistemi hitro prenašajo tudi informacije, kar pa vpliva na boljše odnose, na boljše poslovne odločitve in na doseganje boljših delovnih rezultatov.

Modeliranje organizacijskih sistemov in organizacijskih inovacij pa mora izhajati iz temeljnih principov splošne teorije sistemov in ne kakor si nekateri predstavljajo, s spremembo naziva razvida del in nalog ali drugače, z višanjem oziroma nižanjem kategorij. Kajti vsa teorija sistemov sloni, oziroma se nanaša na ekonomsko proučevanje realnih oblik notranjih medsebojnih odnosov, varnosti dela z raziskovanjem optimalnega stanja odnosov in interakcij elementov določenega sistema.

Končni sistem ali višji sistem pa mora biti potem grajen na osnovi povezovanja delnih sistemov v smotno celoto.

Če smo pripravljeni sprejeti ekonomski boj s časom oziroma, če smo zato, da vključimo tudi organizacijske inovacije v naš sistem, potem moramo pri tem upoštevati takšne organizacijske strukture, ki bodo vezane z dinamičnimi sistemi, sestavljenimi iz aktivnih komponent, ki naj bi upoštevale vsaj naslednje lastnosti:

— da so rezultat praktičnega ustvarjanja,

— da so v stalni interakciji z okoljem,

— da s svojim obstojem oziroma delovanjem dosegajo določene smotre in cilje,

— da so njihove komponente delavci, delovna sredstva in predmeti dela,

— da v njih poteka ekonomski proces, v katerem se aktivizirajo komponente sistema, da bi bili z interakcijo doseženi cilji s karakteristikami poslovnega procesa.

Inovacijsko oblikovanje, preoblikovanje pa tudi spreminjanje organizacijskih struktur v TOZD oziroma delovnih skupnostih, mora sloneti na proučevanju organizacijske problematike posamično in nepovezano po posameznih delih tako, da je inovacijski pristop lahko celovit z ugotavljanjem vseh sestavnih delov TOZD oziroma delovne skupnosti in njihove medsebojne odvisnosti.

Načrtno spreminjati organizacijska razmerja v TOZD in delovnih skupnostih, izvajati reorganizacijske programe in ukrepe, uvajati nove organizacijske sisteme in izboljšave pomeni — INOVIRATI PROIZVODNJO — to pa je načrtno spreminjanje, razvijanje, enotenje in dinamično usklajevanje procesa spoznanja objektivnega stanja, organizacije predstav v objektivni nujnosti in smotnosti pri zaposlenih, to je o tem, kako naj bi bilo najbolj smotno v bodoče.

Takšno modeliranje novih organizacijskih struktur, pa mora seveda upoštevati cilje, ki so opredeljeni s samoupravno organiziranostjo v združenem delu.

B. Hafner

DRUŽBENE OBVEZNOSTI ŽELEZARNE V PRVEM POLLETJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

OBRAČUN OBVEZNOSTI ZA I. POLL. 1978

Vrsta obveznosti	Osnova	Stopnja	Znesek v din
1. Prispevki iz bruto OD			91.791.953
Zveza skup. otroškega varstva SRS	bruto OD	do 31. 5. 2.21 %, od 1. 6. 2.74 %	6.178.058
Skupnost otroškega varstva občine	bruto OD	do 31. 5. 1.05 %, od 1. 6. 0.59 %	3.203.041
Temeljna izobraževalna skupnost	bruto OD	do 31. 5. 5.03 %, od 1. 6. 6.57 %	16.400.897
Kulturna skupnost	bruto OD	do 31. 5. 0.99 %, od 1. 6. 1.08 %	2.817.884
Telesna kulturna skupnost	bruto OD	do 31. 5. 0.68 %, od 1. 6. 0.64 %	1.799.171
Skupnost socialnega skrbstva	bruto OD	do 31. 5. 0.64 %, od 1. 6. 0.77 %	2.048.109
Skupnost zdravstvenega varstva	bruto OD	do 31. 5. 7.43 %, od 1. 6. 6.94 %	20.988.763
Skupnost pokoj. in inval. zavarov.	bruto OD	do 31. 3. 12.00 %, od 1. 4. 10.60 %	30.164.524
Posebni republ. davek (dopolnilno, nadurno delo - upokojeanci)	bruto OD	18.33 %	4.341.617
Ostali prispevki iz O. D. (X)	bruto OD	24.19 %	3.849.889
2. Prispevki iz dohodka			62.319.888
a. Zakonske obveznosti			12.949.084
Obč. Splošni vodni prispevek	osnova za izračun davka	1.00 %	920.862
Prispevek za požarno varnost	bruto OD	0.30 %	905.124
Prispevek za uporabo mest. zemlj.	po odločbi (vkalk.)	—	1.528.621
Prispevek za zaklonišča	po odločbi	0.03 %	222.482
Prispevek za teles. kult. objekte	bruto OD	do 31. 5. 0.10 %, od 1. 6. 0.06 %	281.430
Rep. Davek iz dohodka	osnova za izračun davka	7.00 %	6.446.030
Druge: Prisp. za Kozjansko in Posočje (**)	bruto OD brez neto bolov.	1.00 %	2.368.277
Prispevek solidarnosti iz dohodka	bruto OD brez neto bolov.	0.30 %	276.258
b. Prispevki SIS			36.489.557
b.a) S področja gospodarstva:			2.556.474
Vod. prisp. za upor. onesn. vodo	—	—	—
Prispevek za uporabl. vodo	po odločbi (vkalk.)	—	2.556.474
b.b) S področja negospodarstva:			28.543.058
Prisp. za republ. izobraž. skupnost	—	—	—
Prisp. za rep. razisk. skupnost	prisp. osnovna	9.47 %	10.336.150
Prisp. za inval. pokoj. zav. (val. pok.)	poslovna osnovna	1.72 %	1.877.315
Dodatni prisp. za inval. pokoj. zav.:	poslovni sklad	0.27 %	4.930.528
— nesreče pri delu	—	—	—
— beneficirani staž	bruto OD	0.80 %	2.215.349
Prisp. za zdrav. zav. - nesreče pri delu	bruto OD	3.50 %, 5.20 %	2.269.007
Prisp. za starostno zavar. kmetov	bruto OD	do 31. 5. 1.65 %, od 1. 6. 2.76 %	5.364.562
Prispevek za zaposlovanje	prisp. osnovna	0.46 %	502.272
	bruto OD	do 31. 5. 0.47 %, od 1. 6. 0.04 %	1.047.875
b.c) Stanovanjskim skupnostim:			5.390.025
Prispevek za sklad solidarnosti	bruto OD	1.425 %	4.339.427
Prisp. za grad. domov za učen. in štud.	bruto OD	0.345 %	1.050.598
d) Stanovanjski prispevek, ki pripada skupni porabi OZD:			12.881.247
Vezana sredstva	bruto OD	1.920 %	5.846.807
Interni stanovanjski prispevek	bruto OD	2.310 %	7.034.440
Dopolnilni stanovanjski prispevek	bruto OD	—	—
3. Združevanje sredstev			49.601.584
Združevanje sred. za razvoj magistr. in region. cest v SRS (brez obv. vrač.)	osnova za izračun davka	4.00 %	3.683.456
Združevanje sred. za financ. razvoja luške infrastruk. (brez obv. vračila)	osnova za izračun davka	0.50 %	460.431
Združevanje sred. za financ. razvoja železnic (brez obveznosti vračila)	osnova za izračun davka	3.20 %	2.946.757
Združevanje sred. za financ. graditve elektroenerg. objek. (prej združ. sr.)	Osnova za izračun davka	3.50 %	3.223.015
	— od vrednosti invest. vl.	4.80 %	10.841.588
	— od fakturiranega zneska porabljenih energij	24.00 %	11.342.104
	— fakturiran znesek porab. el. energ. v kemičnih in elekt. metal. pečeh	10.00 %	—
	— povečanje prispevka po členu 9 sporazuma	—	131.380
Združevanje sred. za kredit. hitrejšega razvoja gospodarsko neizad. razvitih republ. in SAP Kosovo (obv. pos.)	— poslovni sklad	1.00 %, 3.00 %	16.972.853
Skupaj obveznosti			203.713.425
Od tega ostane skupni porabi OZD			49.965.734

OPOMBE:

(*) Pod ostalimi prispevki iz OD so zajeti prispevki, ki jih plačujejo nekateri delavci iz ostalih republik, to je: občinski davek, davek skupnosti občin, republiško izobraževanje, republiška kulturna skupnost, republiško socialno skrbstvo, drugi neopredeljeni prispevki in od 1. 3. poseben republiški davek.

(**) Prispevek za Kozjansko in Posočje smo plačali samo za prvih pet mesecev.

ke iz svojih osebnih dohodkov in iz dohodka TOZD glede na namen, oziroma v skladu s cilji za katere so ta sredstva namenjena. Pri skupni porabi je stopnja zakonske prisile precej manjša kot pri splošni porabi, ker neposredni interes uporabnikov ustrežneje določa optimalno višino prispevkov.

Pri odločanju o višini je primaren proces samoupravnega sporazumevanja, le v izjemnih primerih je možno določiti višino z ukrepi širšega družbenega interesa.

Skupna razširjena reprodukcija obsega področje samoupravnega reševanja problemov razvoja in tekočega poslovanja na področjih infrastrukture, to je na področjih, kjer delovanje tržnih zakonitosti ni podlaga za usklajevanje ponudbe in povpraševanja. Gospodarske dejavnosti na področju infrastrukture, ki imajo pomembno vlogo v celotnem gospodarskem razvoju in ki so praviloma visoko kapitalno intenzivne, narekujejo skupno programiranje in financiranje razvoja v okviru interesnih skupnosti za sodelovanje in menjava dela. Poleg tega imamo še porabo, za katero se združujejo sredstva na lokalni ravni in ki ne veljajo določene s plani o skupni porabi. V to skupino lahko vključimo združevanje sredstev za gradnjo dijaških in študentskih domov, kot dopolnilo k samoprispevku za izgradnjo šolskih in zdravstvenih objektov, za lokalne in komunalne objekte.

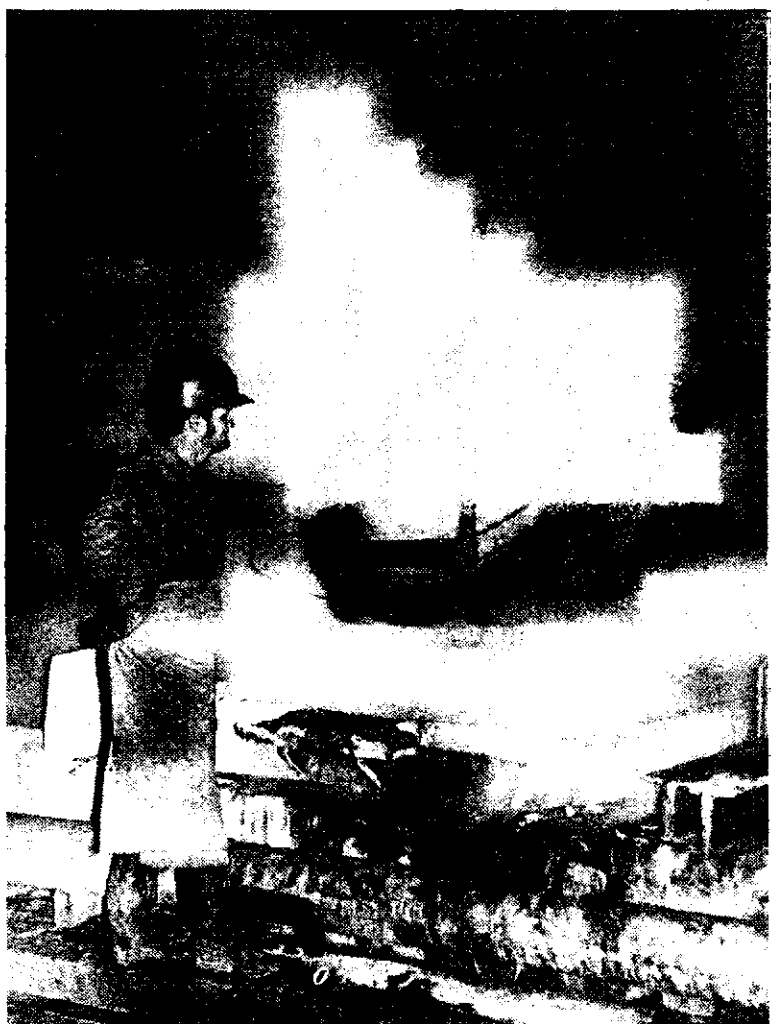
SISTEM FINANCIRANJA SPLOŠNE IN SKUPNE PORABE

Osnovna oblika zbiranja sredstev za splošne potrebe so davki. Sistem, vire in vrste davkov, taks in drugih davčin urejajo zakoni, to je zakoni družbenopolitičnih skupnosti, katerim pripada pravica uvedbe davkov in drugih oblik financiranja splošne porabe. Prispevki so osnovna oblika financiranja skupnih potreb in imajo dva vira — dohodek združenega dela in osebni dohodek delavca. Prispevki so uvedeni z ustavnimi normami zvezne, republiških in pokrajinskih ustav, ki določajo le izvor iz katerega se odvajajo sredstva, ne pa konkretne osnove. Stopnje odrejajo skupščine SIS na podlagi programov dela, ki so določeni s kratkoročnimi in dolgoročnimi načrti posameznih dejavnosti, praviloma brez posredovanja družbenopolitičnih skupnosti. V primeru presežkov sredstev, se ta vrnejo gospodarstvu, oziroma se znižajo prispevne stopnje.

Zavezanci plačujejo prispevke in davke od različnih osnov. Te so lahko osebni dohodek delavca, temeljna organizacija obračunava prispevke od bruto osebnih dohodkov delavcev glede na višino poslovnega sklada, od prispevne stopnje in osnove za izračun davka, ali pa na podlagi odločbe. To je razvidno tudi iz pregleda obveznosti, katere je Železarna obračunavala in vplačala v prvem polletju tega leta.

Pod prvo točko so zbrani vsi prispevki, ki jih Železarna plačuje iz bruto osebnih dohodkov. V prvem polletju 1978 so znašali skoraj 92 milij. din. Najvišji postavki v tem znesku predstavljata prispevek za skupnost pokojninsko invalidskega zavarovanja in prispevek za skupnost zdravstvenega varstva. Poudariti moram, da veljajo stopnje po katerih smo izračunali posamezen prispevek le za jeseniško občino, ker imajo prispevki iz bruto osebnih dohodkov domičilni značaj. Stopnje prispevkov, kot tudi njihovo število je med posameznimi občinami različno, to velja še posebno za občine izven naše republike. V Železarni se zato pojavlja problem pri obračunu prispevkov in davkov, ker je pri nas zaposleno precej delavcev iz drugih republik. Prispevke in davke je namreč potrebno obračunati po predpisih družbenopolitičnih skupnosti v katerih imajo delavci, oziroma njihovi družinski člani stalno prebivališče, ter po sklepih in v korist SIS, ki delavcem oziroma družinskim članom zagotavlja zadovoljevanje potreb in interesov oziroma uporabo storitev. Tako morajo v računovodstvu osebnega dohodka izračunati dajatve po več kot 100 različnih stopnjah.

Vse obveznosti, ki jih mora Železarna obračunavati in vplačati iz dohodka so razdeljene na zakonske obveznosti po občinskih, republiških in zveznih predpisih na prispevke za SIS iz gospodarstva in negospodarstva ter na stanovanjski

Sodelavec pri luženju žice

prispevek, ki pripada skupni porabi v OZD. Posebej je prikazano obvezno združevanje sredstev za finansiranje skupne razširjene reprodukcije. Sem spada obvezno združevanje sredstev za razvoj magistralnih in regionalnih cest v SRS, za razvoj luške infrastrukture, za železnice in za graditev elektroenergetskih objektov. Poleg tega imamo še obvezno posojilo za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko neizadostno razvitih republik in SAP Kosovo. V bilanci sredstev delovne organizacije pomenijo ta sredstva terjatev v obliki dolgoročnih naložb. V Železarni predstavljajo v celoti precej velik znesek, ki v bistvu ni prava terjatev.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev namreč pravi, da so to naložbe brez obveznosti vračanja.

tako da delovna organizacija teh sredstev ne bo dobila povrnjenih.

Prav tako koncem leta nismo dobili od koristnikov potrjenih saldov, ker so ta sredstva marsikje namenili za pokrivanje izgub (železnice), vemo pa, da je potrebno koncem poslovnega leta stanje terjatev in obveznosti uskladiti. Zaradi tega se bo v bodoče potrebno dogovoriti o njihovem odpisu najverjetneje z odpisom poslovnega sklada. Odpis na račun izrednih dohodkov je manj verjeten, ker je znesek previsok in bi delovna organizacija zašla v izgubo. Problem teh terjatev je najbolj pereč prav v težki industriji. O njem so razmišljali tudi drugje, vendar do konkretnih rešitev še ni prišlo.

Alenka Jasnič

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 28. 8.	TUMA SLAVKO	SLIVNIK ALOJZ
TOREK – 29. 8.	KAVČIČ IVAN	NOVAK FRANC
SREDA – 30. 8.	ERŽEN STANE	RAVNIHAR PETER
ČETRTEK – 31. 8.	ENIKO VANDA	STARE BRANKO
PETEK – 1. 9.	SITAR ANTON	LOGAR IGOR
SOBOTA – 2. 9.	KRAPEŽ BERTI	ZUPAN MIRKO
NEDELJA – 3. 9.	ARNEŽ FRANC	FALETIČ JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410
Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure
Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 28. avgusta do 2. septembra bodo delale naslednje obratne ambulante:

dopoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Željmir Cesarec.
Popoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 2. septembra, samo dopoldan I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti: dela samo popoldan I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražisar. V soboto, 2. septembra, zobna ambulanta ne dela.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

ŽERJAVOVODSKI TEČAJ

Na osnovi potreb po žerjavovodskih objavljamo interni

RAZPIS

za žerjavovodski tečaj

POGOJI:

- da ima kandidat najmanj šest razredov osnovne šole,
- da je vsaj eno leto zaposlen v železarni Jesenice,
- da ima odslužen vojaški rok,
- da bo kandidat psihofizično ustrežal zahtevam delovnega mesta.

Kandidati dobijo obrazce za vpis pri personalkah TOZD katerim pravilno in čitljivo izpolnjene obrazce tudi vrnejo do 28. avgusta.

Interesenti naj se prijavijo do roka, ker poznejših prijav ne bomo sprejemali. Prednost pri izbiri bodo imeli kandidati iz TOZD, v katerih se žerjavi uporabljajo.

KADROVSKI SEKTOR

ORGANIZACIJE LJUDSKE TEHNIKE IN SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA

(Nadaljevanje s 1. strani)

bodnih pogojev obramba domovine in zmaga v vojni, kakor pravi pokojni generalpolkovnik Viktor Bubanj v svoji študiji Doktrina zmage, »doseže z dobrim delom v miru. To pa seveda zahteva vsestranske priprave vse družbe, vseh njenih struktur in ne samo oboroženih sil. Iz tega izhaja tudi naša koncepcija, ker brez tega ne bi bila učinkovita, niti se oborožne sile ne bi mogle koristiti z vsemi tistimi prednostmi in silo, ki ju predstavlja tako pripravljena družba.«

Zakon o ljudski obrambi jasno označuje načine usposabljanja in pripravljanja delovnih ljudi in občanov za obrambo in zaščito. Po teh določilih se usposabljanje začne že v okviru obveznega šolanja in nadaljuje v vseh šolah usmerjenega izobraževanja in na vseh stopnjah, kakor tudi na specializiranih šolah za usposabljanje in izpopolnjevanje kadrov za potrebe ljudske obrambe. To se potem nadaljuje v okviru organiziranih oblik usposabljanja prebivalstva vseh starosti in obeh spolov, v JLA, teritorialni obrambi, civilni zaščiti in v okviru strokovnega usposabljanja delovnih ljudi v organizacijah združenega dela in v drugih družbenih organizacijah ter državnih organih za delovanje v vojni pogojih. Na osnovi tega, z osvajanjem koncepcije ljudske obrambe in njenega uresničevanja v vsakodnevni praksi, znanstveno-tehnična kultura dobiva vse bolj pomembno mesto in vlogo ter postaja važna skrb vseh dejavnikov naše družbe.

Raznovidne in vsebinsko bogate dejavnosti, ki jih razvija ljudska tehnika od svoje ustanovitve dalje — 1946 — so prispevale in prispevajo velik delež pri krepitvi obrambnih sil naše družbe. Še večjo vlogo pa je organizacija dobila z ustavo in zakonom o ljudski obrambi, na osnovi katerih ljudska tehnika nima samo pravico, temveč tudi važno družbeno obvezo pri oblikovanju in uresničevanju v praksi koncepcije ljudske obrambe in družbene samozaščite. Le-ta se predvsem nanaša na vzgojo in poučevanje svojih članov in drugih delovnih ljudi za borbene in druge aktivnosti v obrambi, zaščiti in splošnem ljudskem odporu. Tesno povezana z družbenopolitičnimi in drugimi društvenimi in gospodarskimi organizacijami, z JLA, teritorialno obrambo in civilno zaščito, je v organizaciji ljudske tehnike v obdobju 1957–1977 na delovnih akcijah zveznega, republiškega in regionalnega značaja okrog 400.000 mladih opravilo razne strokovne in amaterske tečaje.

Organizacije ljudske tehnike s svojo posredno in neposredno aktivnostjo dajejo velik prispevek k pripravi mladih za službo v JLA. Istovestno pa usposabljajo občane in delovne ljudi na različnih tehničnih področjih, ki so zanimive za obrambo domovine.

INICIATORJI OBRAMBNIH AKTIVNOSTI

V devetnajstih združenih zvezah Ljudske tehnike v Jugoslaviji aktivno deluje čez 1.500.000 članov, ka-

terih angažiranost predstavlja pomemben interes za vseljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V dvaintridesetih letih je skozi razne oblike delovanja ljudske tehnike šlo preko četrtr milijona občanov. To je velik in konkretni prispevek velike armade volonterjev — navdušencev, oboroženih in usposobljenih z različnim tehnično-strokovnim znanjem in ki se bodo aktivno vključili v vse obrambne mehanizme naše samoupravne socialistične družbe. Organizacije ljudske tehnike so bile organizatorke in iniciatorke uvedbe predmeta splošnega tehničnega izobraževanja v šole in različnih drugih oblik delovanja, različnih seminarjev in tečajev splošno tehnične narave.

Z izvajanjem različnih strokovno-tehničnih seminarjev za kadre teritorialnih in mladinskih prostovoljnih enot ter z usposabljanjem vseh enot — so organizacije ljudske tehnike postale sestavni del tovrstne programirane dejavnosti. Razen tega usposabljanje svoje članstva in ostalih delovnih ljudi in občanov za vseljudsko obrambo in družbeno samozaščito, pomeni eno najpomembnejših njenih aktivnosti, ki se odražajo v različnih oblikah, vsebinah in metodah delovanja. Še posebno zapazen prispevek dajejo organizacije ljudske tehnike pri usposabljanju novih mladih strokovnih kadrov za potrebe JLA, teritorialne obrambe, civilne zaščite in gospodarstva kot, na primer: voznikov motornih vozil, radiotelegrafistov, radiotelefonistov, pilotov, mehanikov, padalcev, jadralnih pilotov radiomehanikov, astronautov, raketnih strokovnjakov, potapljačev, motonavtikov, kajakašev, elektromehanikov, električarjev in vrsto drugih specialnosti za rokovanje z različnimi tehničnimi sredstvi. Ti kadri pomenijo zelo velik potencial za gospodarstvo, za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Med referati, koreferati in poročili, ki so bili iznešeni na posvetu na temo Mesto in vloga ter naloge družbenopolitičnih in društvenih organizacij v sistemu splošne ljudske obrambe, ki ga je skupaj s komisijo za splošno ljudsko obrambo predsedstva ZKJ leta 1972 organizirala zvezna konferenca SZDL Jugoslavije in na katerem je okrog 400 delegatov iz vse Jugoslavije predstavljalo 28 družbenopolitičnih in družbenih organizacij in drugih organov, ki se ukvarjajo z vprašanji splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, nekateri pomenijo izredno dragocen material. Pri tem mislim predvsem na tiste, ki so poudarjali mesto, vlogo in naloge ljudske tehnike, kakor tudi dosežene rezultate te izredno koristne družbene organizacije na področju podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite. V enem izmed teh koreferatov je rečeno:

»Organiziranje in izvajanje raznih akcij (vaje, tekmovanja idr.) iz bogatega programa za usposabljanje za splošni ljudski odpor, ki jih uporabljajo organizacije ljudske tehnike, pomenijo posebno obliko in stimulacijo v obrambnih pripravah in uresničevanju koncepcije splošne ljudske obrambe v praksi. Sodelovanje orga-

nizacij ljudske tehnike na manevrih, vajah in tekmovanjih, ki jih organizirajo enote JLA, teritorialne obrambe in civilne zaščite potrjuje tudi že uveljavljeno obliko priprav teh organizacij za izvrševanje nalog v vojni. Konkretno vključevanje nekaterih organizacij ljudske tehnike, kot so: letalske, avto-moto zveza, zveza radioamaterjev, astronautskih in raketnih društev, zveze za podvodne aktivnosti, aktivnosti na vodi, kino in fotozveze in drugih v načrte organov in uprav ter štabov ljudske obrambe, v teritorialne in mladinske prostovoljne enote in enote civilne zaščite, kakor tudi uradno reguliranje njihovega mesta in vloge s strani pristojnih organov v posameznih republikah in pokrajinah, še posebno po manevru »Svoboda 71« — predstavlja doslej najpomembnejšo obliko angažiranja teh organizacij na nalogah, ki jih bodo uresničevale ne samo v času priprav v miru, temveč tudi v primerih vojnega delovanja na našem ozemlju.«

Vse to, kakor tudi zaključki VIII. kongresa ZKS in XI. kongresa ZKJ, narekujejo še večja prizadevanja pri širjenju delovanja organizacij ljudske tehnike za širjenje in doseganje višje tehnične kulture v vseh sredinah, od šol, krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela do drugih različnih interesnih področij. Tehnično-strokovno usposabljanje mlade generacije kakor tudi vseh občanov in delovnih ljudi pomeni izreden prispevek k podružbljanju in krepitvi obrambne sposobnosti naše samoupravne socialistične družbe.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Sedma redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v četrtek, 10. avgusta. Ob pregledu izpolnjevanja sklepov sprejetih na prejšnji seji so še posebej poudarili naloge pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. V kolikor je sarža v izmedku, narastejo stroški in je zato treba delavce opozoriti, proti posameznikom pri katerih se napake večkrat ponavljajo, pa bo treba ustrezno ukrepati. Potrebna bo boljša evidenca o materialu, ki ga obdelujejo v obratu. Ob vseh večjih izpadih so potrebna pisna poročila samoupravnih delavskih kontrol in v kolikor je to upravičeno se uvede postopek.

Tudi SDS naj obravnavajo kritične primere. Ukrepati je treba pri vseh dejavnostih in če je treba posredovati tudi drugod. Več pozornosti bo treba nameniti strojem, ki niso v najboljšem stanju. Delovodje naj ukrepajo bolj natančno in naj ne pustijo delavcu, če ta ne ravna pravilno. Ob vseh teh primerih bi morala biti učinkovita tudi delavska kontrola. Ugotavljajo, da imajo čistilke najnižjo plačilno skupino in tako tudi najnižje osebne dohodke. Kadroviku so naročili, da občasno analizira tudi to področje.

V drugi točki dnevnega reda so obravnavali dokumente pripravljene za deveti kongres ZSS. Strokovna komisija pri IO sindikata Železarne naj k osnutku teh dokumentov po-

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Valjarna bluming štekel

17. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja v TOZD Valjarna bluming štekel Janez Kralj je 11. avgusta sklical in vodil 17. redno sejo. Pri pregledu sklepov predhodne seje, ki jih je posredoval članom odbora, so ugotovili, da so izvršeni.

Kadrovik valjarn Janez Kramar je podal poročilo o gibanju delovne sile v mesecu juniju in juliju ter pregled odstotnosti za isto obdobje.

V obeh mesecih je v temeljni organizaciji primanjkovalo delavcev, saj je bilo obračunanih kar 20 delavcev, sprejetih pa le 14. Skupna odstotnost v mesecu juniju je znašala 1911 dni ali 19,22 %, kar je za 3,33 % višja kot v mesecu maju in je za 1,66 % nad povprečno odstotnostjo v delovni organizaciji. Skupna odstotnost za mesec julij pa je bila še višja in je znašala 2406 dni ali 26,57 % in je za 3,29 % nad povprečno odstotnostjo v delovni organizaciji. Vzrok za povečano odstotnost je predvsem zaradi prekomerno izkoriščenega rednega dopusta, saj je bilo od planiranih

1042 dni koriščenega kar 1431 dni ali 114,5 %.

Potrdili so razporeditve novospregletih delavcev na začetna delovna mesta in predlagane interne spremembe.

Obravnavali so prošnjo Milutina Grgića za ponovni sprejem, ki pa so jo zavrnili. Ugodno pa so rešili vlogo športnega društva Jesenice za odobritev izredno plačanega dopusta delavcu Jožetu Razingerju za udeležbo na treningih hokejskega društva Jesenice.

Člani odbora so potrdili tudi predlog prostih delovnih mest v oddelku bluming štekel, ki se bodo objavili interno.

V razpravi so sodelovali: Kralj, Kavčič, Kržič, Kramar. NI

DS ZA EKONOMIKO, TEHNIČNO KONTROLO IN RAZISKAVE TER NOVOGRADNJE

Odbor za delovna razmerja pri delavskem svetu delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje, je imel svojo 20. sejo 10. avgusta. Člani odbora so bili najprej seznanjeni z realizacijo sklepov zadnje seje, ki so v glavnem vsi izvršeni.

V nadaljevanju seje so ugotovili, da so bile objave za opravljanje delovnih nalog in opravi vodja oddel-

20. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

ka za študij časa in nagajevanje, analitič planer II in I. strokovni sodelavci za gradbeno dela neuspešni. Zato so pooblastili poslovodni odbor, da poizkuša z razgovori z možnimi kandidati rešiti zasedbo teh delovnih nalog in opravi.

Odbor je zadalžil kadrovski sektor, da predloži program porazdelitve pripravnikov v delovni skupnosti po poteku pripravniške dobe in opravljanju pripravniške dobe, ki mora biti v skladu s sprejetimi sklepi odbora za kadre pri DS Železarne in zakonom o delovnih razmerjih.

Ugotovili so, da začasna premeštev delavcev iz OPTIO v TOZD Kovinostis ni bila v skladu s sklepi samoupravnih organov, zato je odbor sprejel sklepe za ureditev delovnega razmerja teh sodelavcev in zadalžil kadrovski sektor, da sklepe realizira.

Odbor ni soglašal z zahtevkom za povečanje OD sodelavcu za daljši čas pripravništva in bo svoje mnenje posredoval delavskemu svetu.

Obravnavali so še deset zahtevkov za namestitve na opravljanje delovnih nalog in opravi, ki so bile ugodno rešene. KO

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA

Britanska državna železarska družba British Steel Co., ki je največji proizvajalec železarskih proizvodov v tej državi, tudi letos nima boljšega ekonomskega položaja kot v preteklih letih. V letu 1977 je imela 443 milij. funtov sterlingov izgube in v preteklih treh letih skupno 793 milijonov. Tudi sedaj ne kaže nič boljše, ker predvidevajo, da bo zaključila leto 1978 z okoli 400 milij. funtov sterlingov izgube.

pini sta obravnavali oba sporazuma, polletno poslovno poročilo ter osnove plana za leto 1979. Ugotavljajo uspešno delo, osebni dohodki pa so bili nizki in niso dosegli planiranih. Kritično je pomanjkanje oplaševalcev, ker so njihovo delo in naloge ključnega pomena za temeljno organizacijo.

V temeljni organizaciji Vzdrževanje so se sestale samoupravne delovne skupine: vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje HVŽ 1 in 2, vzdrževanje Javornik 1 in 2 ter vzdrževanje Bela 1, 4 in 5. Razen delovnih skupin vzdrževanja jeklarne, ki sta obravnavali polletno poslovno poročilo in poročilo delegatov, so vse ostale delovne skupine obravnavale sporazum o organiziranju posebne finančne službe ter poslovno poročilo za prvo polletje. Posebnih problemov v teh razpravah niso imeli.

V temeljni organizaciji Energetika so se sestale skupine: vodstvo TOZD, delavnica toplotne energije, parne naprave vodstvo TOZD, delavnica toplotne energije, parne naprave 1, 2, 3 in 4 ter delavnica elektroenergije. Samoupravne delovne skupine so obravnavale oba sporazuma, večinoma brez pripomb. Poleg teh sporazumov so skupine obravnavale množično odhajanje strokovnega kadra, zaradi česar ne bo mogoče več varno obratovati, ker agregati zahtevajo delavca z večletnimi izkušnjami. Menijo tudi, da se premalo skrbi posveča agregatom in da bi dotrajane morali zamenjati z novimi. Sprašujejo kakaj se toliko časa vleče remont kotla 1 in kakaj se ne ponudi njihovim delavcem popravilo pregrejača pare K1, ter več se čaka na tuje podjetje že več kot pol leta. To zadržuje remont ostalih kotlov.

V temeljni organizaciji Družbena prehrana so imeli zbor vseh petih samoupravnih delovnih skupin hkrati, na zboru pa so obravnavali oba samoupravna sporazuma.

V delovnih skupnostih so o sporazumu o organiziranju posebne finančne službe obravnavale samoupravne delovne skupine: računovodstvo osebnega dohodka, finance, glavni laboratorij in spektrokemični laboratorij. Samoupravna delovna skupina računovodstvo osebnega dohodka predlaga za naslednje leto, da se plan prostih sobot prilagodi tako, da bodo proste v začetku meseca. Predlagajo tudi spremembo njihovega časa za stranke in sicer od 8.30 do 11.30 zaradi malice in uradnega časa blagajne.

CENTER ZA PROUČEVANJE, SAMOUPRAVLJANJE IN INFORMIRANJE — Milan Polak

PREGLED SESTANKOV SDS

V minulem tednu smo sprejeli nekaj več zapisnikov samoupravnih delovnih skupin kot navadno, kar je tudi razumljivo, saj se je rok za predhodno razpravo o predlogu samoupravnega sporazuma o organiziranju posebne finančne službe 15. avgusta že iztekel. Kljub temu, da smo v minulem tednu sprejeli zapisnike s sestankov 47 samoupravnih delovnih skupin pa je v celoti o predlaganem sporazumu do danes, 22. avgusta, razpravljalo le 77 samoupravnih delovnih skupin, kar pa je komaj 30 % vseh skupin. To pa ni dobro že zategadelj, ker nas izkušnje zadnjega referenduma učijo, da brez dobre predhodne razprave samoupravnega akta ali sporazuma tudi uspeha pri referendumu ne moremo pričakovati. Zelo majhno je število tistih temeljnih organizacij, ki so s predhodno razpravo že zaključile, to so: Valjarna bluming štekel, Valjarna debele pločevine, Profilarja, Željarna in Družbena prehrana, veliko večje je število tistih temeljnih organizacij, ki z razpravo sploh še niso začele.

Velika večina samoupravnih delovnih skupin, ki je o predlogu samoupravnega sporazuma razpravljala, k sporazumu ni imela pripomb. Poleg tega pa so nekatere delovne skupine te sestanke izkoristile za razpravo o polletnem obračunu in za reševanje svojih notranjih problemov.

V TOZD Jeklarne so se sestale skupine livna jama 1, elektrojeklarne 1 in priprava ferolegur. Vse tri skupine so obravnavale sporazum, elektrojeklarne 1 pa še delovno in tehnološko disciplino. Ugotovili so površno delo posameznikov zlasti na predhodnih izmenah.

V TOZD Valjarna bluming štekel so se sestale vse samoupravne delovne skupine. Obravnavale so predlog samoupravnega sporazuma, proizvodno problematiko in problematiko zastojev. Samoupravni delovni skupini adjustaža štekel Javornik in lužilnica pa sta obravnavali samoupravni sporazum o svobodni menjavi z delovno skupnostjo skupnih služb Slovenske železarne ter problematiko pomanjkanja jekla za njihov obrat. Samoupravne delovne skupine valjarna bluming šte-

BOLJ ZAVZETE PRIPRAVE NA X. KONGRES ZSMS

Počitniški dnevi se bodo kmalu iztekli in poprijeti bo potrebno za delo. To se posebno velja za mladince in mladince, ki se bodo morali bolj resno kot doslej lotiti javne razprave o dokumentih za 10. kongres slovenske mladine, ki bo od 12. do 14. oktobra v Novi Gorici.

V jeseniški občini ugotavljajo, da je še vse preveč osnovnih organizacij, ki kongresnega gradiva še niso predelale. Veliko je tudi takih, ki so ocenjevale le »primernost« in »razumljivost« besedila, namesto da bi ocenile razmere v lastni sredini in si na osnovi predloga resolucije začrtala lastno pot in aktivnost v prihodnje. Do 25. avgusta bodo vse osnovne organizacije prejele rokovnik razprav ter teme, ki naj bi jih posebno pozornost predelali. Predsedniki in sekretarji osnovnih organizacij pa so zadolženi, da v roku treh dni po razpravi izpolnijo tudi vprašalnike. Še enkrat velja poudariti – rezultat razprave mora biti analiza razmer v lastni sredini in programska usmeritev, ki izhaja iz analize.

Seveda pa mora biti kongresu posvečena tudi ostala mladinska dejavnost v osnovnih organizacijah in aktivih. Spodbuditi je potrebno akcije, ki bodo dale konkretne rezultate. Predvsem se morajo mladi še bolj zavzeti za izboljšanje delovnih rezultatov v temeljnih organizacijah, izpeljati čimveč številno dogovorjenih lokalnih delovnih akcij, pripraviti čimveč kulturnih, športnih in drugih srečanj, predvsem pa je potrebno razširiti informativno dejavnost. Tako v občini načrtujejo akcijo »glasilo« v vsaki osnovni organizaciji ZSMS, več pozornosti bo potrebno posvetiti stenskim časopisom, kazalo pa bi razmisliti tudi o pisanju gesel na vidnih mestih, pripraviti okrogle mize na temo o delu mladih in podobno. Če bo lepo vreme, se lahko odločijo tudi za kurje-

nje kresov s kulturnimi programi ob ognju.

Velja pa predvsem opozoriti na nekaj – boljše manj prireditve pa tiste dobro pripravljene, kot pa pretiravati s številom prireditve. Mladi naj se povežejo z ostalimi osnovnimi organizacijami in društvi.

Osnovna organizacija, ki se bo s prizadevnim delom in dobrimi rezultati v predkongresnem obdobju najbolj izkazala, bo dobila posebno priznanje na ustnem časopisu, na katerem bodo sodelovali mladinci – delegati jeseniške občine na 10. kongresu slovenske mladine. Na kongresu bo iz jeseniške občine sodelovalo osem delegatov in član pripravljalnega odbora 10. kongresa.

Torej nalog, ki čakajo mlade, je veliko, zato na delo. V naši rubriki bomo redno spremljali aktivnost mladih in ob koncu najbolj aktivne mlade tudi predstavili.

Rk

MLADINSKE ZABAVNE IGRE

Osnovna organizacija ZSMS Žirovnica in osnovna organizacija

ZSMS Veriga Lesce organizirata v nedeljo, 3. septembra, v Završnici mladinske zabavne igre v počastitev X. kongresa ZSMS. Namen teh iger je zblizanje mladine jeseniške in radovljiske občine.

Predvidenih je šest zabavnih iger, v katerih sodelujejo ekipe s petimi tekmovalci (Tremi mladinci in dva mladinkama). V prvi igri – štafeti – sodeluje vseh pet tekmovalcev tako, da prva dva vozita samokolnico, ki jo predstavlja mladinec, po slalom progi, čez nizke prečne ovire, skozi tunel in po nihajoči deski do cilja. Ko prideta na cilj, gresta po isti poti mladinka in mladinec, ki imata zvezani nogi, zadnja pa gre mladinka, ki mora z žlico med zobmi nesti do konca tunela trdo kuhano jajce. Pri tej igri se meri porabljeni čas celotne ekipe.

V drugi igri – streljanju na viseče balone – sodeluje vseh pet tekmovalcev istočasno. Po startu mora ekipa preteči planjavo, na strelski črti se vležejo in streljajo na balone s puščicami v cevki. Štejejo se uničeni baloni.

V tretji igri – vodenju slepca – sodeluje en tekmovalec, ki ima zvezane oči in mora prehoditi slalom progo, trikrat mora obhoditi steber in splezati po vrvi do balona in ga prebosti. Ostali člani ekipe pa ga vodijo s klici. Pri tej igri se meri porabljeni čas.

V četrti igri – preizkusi vzdržljivosti – tekmuje po en tekmovalec iz vsake ekipe. Vse ekipe tekmujejo naenkrat. Tekmovalci morajo z zvezanimi nogami priti do zastave in sneti vsak po eno, seveda je zastavic manj kot pa tekmovalcev. Igra se ponavlja toliko časa, dokler ne ostane en sam tekmovalec.

V peti igri – napihovanje balona – tekmuje po ena tekmovalka iz vsake skupine, ki mora s sedanjem na črpalco, ki je na stolu, napihniti balon tako, da ta počí, meri se čas.

V šesti, vmesni igri, tekmuje spet vseh pet tekmovalcev. Prvi mladinec nosi v vedru vodo iz jezera do ročne črpalke, pri kateri je mladinka, ki mora s curkom iz črpalke čimprej napolniti sod, iz katerega potem mladinka in mladinec zvezana v pasu, v ustih nosita vodo v vedra. Meri se količina izmerjene vode v vedru.

Namen zabavnih iger je predvsem v spoznavanju mladine dveh sosednjih občin med seboj. Z njimi pa hočemo tudi popestriti čas poletnih počitnic, zato vabimo vse mladinske organizacije jeseniške in radovljiske občine, da se prijavijo na tekmovalne najpogostejše do 28. avgusta na občinski kongres v svoji občini.

Vabljeni vsi, ki imajo radi dobro voljo, saj bo za smeh in za zabavo po tekmovalstvu preskrbljeno. Nasvidenje 3. septembra v Završnici.

Irena Smolej

KRATKE VESTI

Jeseniški brigadirji, ki so letos sodelovali na zveznih in republiških delovnih akcijah bodo pripravili razstavo, na kateri bodo prikazali pestro aktivnost pri interesnih dejavnostih. Na razstavi si bodo mladinci in drugi občani lahko ogledali stenske časopise, biltene, diplome, priznanja in udarniške značke brigadirjev.

Pretekli teden so predstavniki družbenopolitičnih organizacij Železarn obiskali brigado Boris Kidrič iz pobratene občine Valjevo, ki sodeluje na zvezni mladinski delovni akciji Posočje 78. V razgovoru so jim brigadirji predstavili delo na trasi in pri interesnih dejavnostih. Povsod dosegajo izredno dobre rezultate in je brigada v okviru naselja najboljša.

V četrtek, 17. avgusta, so se sestali člani osnovne organizacije ZSMS TOZD Kovinoservis. Obravnavali so predvsem kadrovske težave v predststvu, kritično pa so tudi spregovorili o tem, da njihovih sklepov in stališč ne upoštevajo samoupravni organi v kolektivu. Na seji so se tudi dogovorili, da bodo pripravili volilno in programsko konferenco na kateri bodo izvolili novo vodstvo OO ZSMS. Formirali so že delovno skupino, ki bo pripravila poročilo o delu mladih v Kovinoservisu v preteklem obdobju.

Akcija ustanavljanja aktivov ZSMS v samskih domovih se uspešno nadaljuje. V nedeljo, 13. avgusta, so mladi ustanovili aktiv ZSMS tudi v samskem domu na Koroški Beli. Na ustanovnem sestanku je predstavnik koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Mujanga Haskič obrazložil pomen ustanavljanja aktivov ZSMS v samskih domovih, zbrane mladince pa je tudi seznanil z delom in nalogami aktivov. Mladi so izrazili pripravljenost za delo, posameznike pa so tudi že zadolžili za delo v komisijah. Za predsednika aktivov so izvolili Nenada Istvaina, za sekretarja pa Sačira Mešiča.

V ponedeljek, 21. avgusta, je bila brigadna konferenca brigade Jeseniško-bohinjski odred, ki je pretekli mesec uspešno sodelovala na zvezni akciji v pobrateni občini Valjevo. Brigadirji so se dogovorili, da bodo izvedli lokalno delovno akcijo in sicer bodo pospravljali in urejali arhiv Železarn. Akcija bo predvidoma trajala teden dni, v tem času pa bodo brigadirji izdali bilten in uredili več stenskih časopisov.

V jesenskem obdobju bodo pri koordinacijskem svetu ZSMS v Železarni namenili več pozornosti skupnemu sodelovanju s sindikalno organizacijo. Doslej je bilo premalo stikov, predvsem pri izvajanju pomembnih družbenopolitičnih akcij. Najprej bodo pripravili dogovor o sodelovanju s konferenco osnovnih organizacij sindikata v okviru katerega bodo izpostavili probleme v obeh organizacijah, tako na nivoju celotnega kolektiva kot tudi v posameznih TOZD in delovnih skupnostih. Ta dogovor bo kasneje v veliko pomoč članom osnovnih organizacij ZSMS, ki se bodo s sindikalnimi odbori v TOZD in delovnih skupnostih dogovarjali o usklajevanju skupnih akcij.

Pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarn so v začetku avgusta konstituirali komisijo, za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Člani so se že dvakrat sestali in tudi sprejeli program dela do konca letošnjega leta. Med drugim bodo pripravili več predavanj na temo Koncept SLO in družbene samozaščite, izvedli kviz ob dnevu JLA, pripravili orientacijski pohod in izvedli tekmovalje v streljanju. Razen tega bodo stalno sodelovali pri raznih vajah v okviru Železarn in se redno udeleževali vseh manifestacij.

Srečanja borcev NOV Slovenskih železarn, ki bo v soboto v Ravnah, se bo udeležilo tudi trideset mladih iz Železarn. Koordinacijski svet ZSMS poziva vodstva osnovnih organizacij ZSMS, da najkasneje do jutri, 25. avgusta, do 10. ure prijavijo člane za udeležbo na srečanju.

JR

»SPOZNAVAJMO SVET IN DOMOVINO«

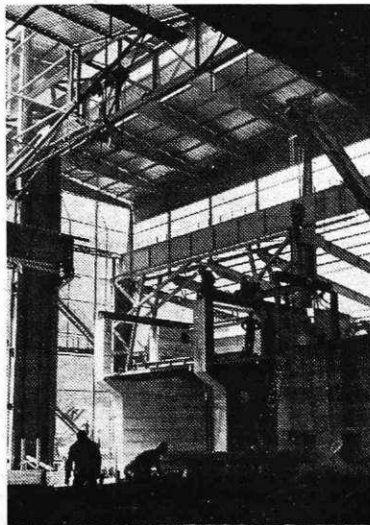
Leto je naokrog in na ljubljanskem radiu spet pripravljajo 16 radijskih oddaj »spoznavajmo svet in domovino«. Zato vabijo mlade iz osnovnih organizacij, kolektivne članke mladinske organizacije in specializirane mladinske organizacije, da pomagajo pripraviti oddaje, ki bodo na sporedu vsako drugo soboto – od 28. oktobra do 26. maja, prenos oddaje pa se bo začel vsakokrat nekaj minut čez 17. uro.

Vsaka oddaja, razen zadnje, bo sestavljena iz glasbenega dela, nastopili bodo gostje oddaje, sodelovali člani republiške konference zveze socialistične mladine, glasbene mladine Slovenije, gibanja Znanost mladini, tednika M. Zveze tabornikov Slovenije, predstavniki mladih Slovencev iz meja in drugi. Poslušali boste lahko tudi humoreske iz svetovne literarne zakladnice, na sporedu pa bo seveda tudi tekmovalni del.

In kaj bodo morali mladi tekmovalci znati? Poznati bodo morali svoje okolje, to je kraj, iz katerega prihajajo, dejavnost zveze socialistične mladine Slovenije in Jugoslavije, dogajanja v Jugoslaviji, dogajanja v svetu, kulturna dogajanja, šport ter še dve temi – uganite radijsko oddajo ter rešite problem.

Najboljše pa čakajo tudi nagrade. Prijave sprejemajo na RTV Ljubljana do 10. septembra.

Rk

Dela v hali novega konti liva

PROBLEMSKA KONFERENCA MLADIH O PRODUKTIV- NOSTI

Koordinacijski svet ZSMS Železarn pripravlja danes, 24. avgusta ob 14.15 problemsko konferenco o produktivnosti v železarni Jesenice. Na njej se bodo predstavniki osnovnih organizacij ZSMS iz vseh TOZD in delovnih skupnosti pogovarjali o problemih, ki se pojavljajo na tem področju, sprejeli pa bodo tudi program akcij mladih železarjev za boljše delovne rezultate in večjo disciplino.

Na problemski konferenci bodo sodelovali tudi člani poslovnega odbora Železarn, s katerimi bodo mladi skušali najti prave smeri za nadaljnjo akcijo.

JR

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

PRILAGAJANJE DRUŽINSKIH HIŠ POTREBAM ZAŠČITE

Vsak izmed teh motivov se seveda kaže tudi v načinu graditve posameznih družinskih hiš. Tako prihaja do gradnje različnih profilov stavb, od tistih, ki so v celoti prilagojene zakonskim predpisom in določilom urbanistično-tehničnim pogojem, do tistih, ki jih štejemo med t. i. črne gradnje in ki se ne ujemajo z osnovnimi gradbenimi in urbanističnimi normativi in sprejetimi merili.

Prilagajanje družinske stanovanjske graditve potrebam ljudske obrambe pa ni zakonsko urejeno. Toda je že sama lokacija takšnih objektov in razmeroma nizka stopnja pozidanosti naseljenih območij s stanovanjskimi stavbami, zelo pomembna za ljudsko obrambo, ker pomeni razmeroma visoko stopnjo disperzivne razporeditve prebivalstva na prostoru. Tako majhna stopnja gostote naseljenosti zmanjšuje stopnjo prizadetosti območij, pa tudi možno število prizadetega prebivalstva. To pa lahko pomeni kot ukrep za zaščito prebivalstva le en zaščitni element poleg dodatnih ukrepov, ki potekajo za zaščito prebivalstva, kot so zaklanjanje prebivalstva v zaklonišča in zaklonilnike, evakuacija iz ogroženih območij in večjih urbanih struktur in sprejemanje evakuiranega prebivalstva ter njegova preskrba na območjih, kjer je manjša ogroženost in ranljivost. Med takšna območja spadajo predvsem tista, ki so pozidana z družinskimi stanovanjskimi hišami. Ali lahko takšna družinska hiša zadovolji potrebe ljudske obrambe in zaščite, je precej odvisno od območja, na katerem se gradi, pa tudi od urbanistično-tehničnih pogojev, v katerih se gradi.

Eden bistvenih pogojev, ki omogočajo, da se družinska stanovanjska hiša prilagodi potrebam ljudske obrambe in zaščite in da hkrati zadovolji takšne potrebe, je razmerje družinske stanovanjske hiše do namena, makrolokacije in mikrolokacije.

KATEGORIJE DRUŽINSKIH HIŠ

Družinske hiše bi lahko razvrstili v nekaj kategorij:

– družinska stanovanjska hiša v naselju mestnega urbanističnega tipa z vsemi značilnostmi kompleksnega mestnega sistema;

– družinska stanovanjska hiša v predmestnih conah z lastnostmi polmestne hiše, z notranjo ureditvijo in opremo, ki se skorajda v celoti približuje mestni hiši, vendar pa je gostota pozidave precej manjša in nepozidane površine so precej večje;

– vaška stanovanjska družinska hiša na vaških območjih z vsemi značilnostmi kmetijskega zasebnega gospodarstva in s pripadajočimi gospodarskimi poslopi, ki so nujna za kmetijsko proizvodnjo;

– počitniška hiša kot stanovanjska družinska hiša na območjih s prostorskimi plani, določenimi za ta namen, in

– počitniška hiša, ki služi izključno začasno in kratkotrajno bivanje lastnika zaradi počitka in rekreacije.

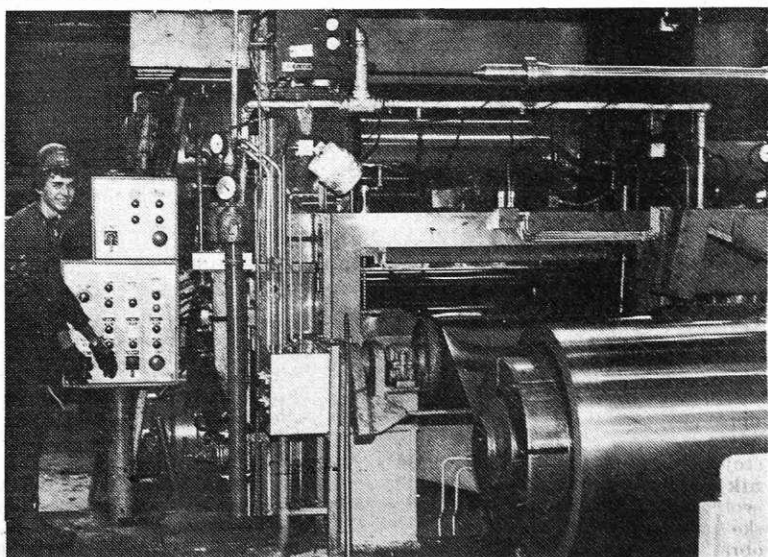
Poleg teh kategorij opazimo tudi druge vrste družinskih stanovanjskih objektov, vendar so redkejšje in pomenijo mešanico dveh kategorij, zato jih lahko popolnoma zanemarimo.

Makrolokacija za družinsko stanovanjsko graditev se določa v prostorskih in urbanističnih planih. V njih se določijo območja za vaška naselja, počitniška naselja, turistično-rekreacijske centre idr. Če izbira območij za graditev takšnih naselij in razmerje takšnega območja do stopnje ogroženosti po raznih oblikah vojnih akcij (zračne akcije s klasičnimi in sodobnimi radiološko-biološko-kemičnimi sredstvi, ogroženost z radioaktivnimi padavinami, bližina objektov in območij, ki bi utegnili postati tarča morebitnega napada, bližina objektov, ki tudi sami utegnejo povzročiti večje nesreče v miru in v vojni ipd.) pogojujeta prilagajanje družinske stanovanjske graditve potrebam ljudske obrambe in zaščite.

Pri določanju makrolokacij je mogoče določiti naravo takšne stanovanjske graditve glede na potrebe obrambe in zaščite. Poleg neposredne zaščite prebivalstva pred vojnimi akcijami se kažejo potrebe ljudske obrambe pri stanovanjski graditvi tudi v tem, da bi skrili hrano pred okupatorjem na začasno zasedenem ozemlju, da bi zaklonili ranjene in ilegalce na območjih, na katerih bi prišlo do bojnih dejstev in v naseljenem kraju, da bi omogočili ilegalno delo za posamezne funkcije in dejavnosti na začasno zasedenih naseljih, da bi omogočili bojno dejstvo iz takih objektov na zelo občutljivih krajih – oporiščih – med bojnim dejstvom na kopnem (da bi dlje zdržali napadalca) idr. Potrebe ljudske obrambe in zaščite je mogoče zadovoljiti tudi z usmerjanjem družinske stanovanjske graditve v vaških naseljih in v drugačnih naseljih na območjih, ki so primerna za sprejemanje evakuiranega prebivalstva in za morebitne sprejemne bolnišnice za zdravljenje in rehabilitacijo ranjenec in bolnikov ali pa za določeno domačo obrt na območjih, ki so primerna za takšno dejavnost v vojnih razmerah.

Prilagajanje družinske hiše potrebam ljudske obrambe in zaščite se nadaljuje tudi med izbiro mikrolokacije in med določanjem urbanistično-tehničnih pogojev za graditev objekta.

Podružbljanje SLO se kaže tudi pri graditvi zasebnih družinskih hiš. Takšna graditev, ki bi v fazi programiranja vsaj minimalno upoštevala programsko prilagajanje družinske hiše potrebam ljudske obrambe in zaščite, bi vsekakor prispevala tudi k povečanju stopnje zaščite prebivalstva in k zadovoljevanju drugih potreb, ki jih narekuje izvajanje zasnove SLO.

Dresirno ogrodje
v hladni valjarni Bela

V PRVEM POLLETJU OPRAVLJENO OBSEŽNO DELO

(Nadaljevanje s 1. strani)

prehrano v samopostrežni restavraciji.

V samskih domovih imajo na stanovanju približno 600 delavcev. Fluktuacija po domovih je v zadnjem času precejšnja.

Ker se je pričela letna sezona v počitniških domovih, imajo precej skrbni pripravi za normalni potek del; problematični so nekatere vrste delavci, katere je težko dobiti in iz leta v leto je problematika večja. Letos so domovi izredno zasedeni, zato bo potreben še toliko večji napor, da omogočijo ugodno počutje vsem, ki bodo v njih letovali.

Delo je bilo večkrat zelo oteženo zaradi velike odsotnosti, katere se je letos močno povečala.

Veliko so v tem polletju govorili o spremembah v načinu delitve po kantinah (dva topla in en hladen obrok), kar bodo skušali z drugim polletjem vpeljati poskusno v eni od kantin.

Kar zadeva nabave, so večkrat imeli razgovore z dobavitelji, predvsem mesnih izdelkov, saj njihova kvaliteta pogosto ni zadovoljiva in potem kritike neupravičeno letijo na TOZD Družbena prehrana. Tudi v bodoče bodo posebno skrb namenili nabavi prehrabnih izdelkov.

CENTER ZA PROUČEVANJE SAMOUPRAVLJANJA IN INFORMIRANJE

1. Center si je tudi v tem obdobju prizadeval, da bi delavce po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih čim bolj informiral s tekočo problematiko. Posredoval je predloge raznih samoupravnih sporazumov, njihove dopolnitve in spremembe, informacije o pripravah za gradnjo nove elektrojeklarne, o združevanju sredstev za financiranje ljudske obrambe, o oblikovanju in delitvi sredstev amortizacije za letošnje leto in sklepe sej samoupravnih organov s predlogi akcij za njihovo izvršitev.

2. Center je organiziral, spremljal in analiziral razprave o samoupravnih aktih, ki smo jih sprejeli na referendumu:

— 31. 1. 1978 je bil referendum za sprejem samoupravnega sporazuma o dohodkovnih odnosih med temeljnimi organizacijami delovne organizacije Železarne o združevanju v interno banko Slovenskih železarn o združitvi v SOZD Slovenske železarne.

— 14. 4. 1978 je bil referendum o sprejemu pravilnikov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, ob katerem so izvedli v štirih TOZD še referendum o spremembi 119. člena statuta temeljne organizacije glede spremembe pogojev za imenovanje poslovodnega organa temeljne organizacije in nadomestne volitve delegatov v delavski svet temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter delegatov v delavski svet Železarne.

— 16. 6. 1978 so bili ponovljeni referendumi v petih temeljnih organizacijah za sprejem dopolnjevanja pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe.

3. Sodelovali so pri volitvah delegacij za zbor združenega dela in za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti.

4. V prvem polletju so na centru sestavili osnutke naslednjih samoupravnih aktov:

— poslovnik za delo tehničnega muzeja Železarne,

— pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za službene potrebe Železarne,

— pravilnik o organizaciji in delu poklicne gasilske reševalne čete v Železarni,

— za pravno in sprejem pa pripravljajo še:

— pravilnik o organiziranju in delu samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji,

— pravilnik o samoupravnem komuniciranju in informiranju v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih,

— poslovnik za delo samoupravnih organov, delegacij in o referendumu.

5. Prvo tromesečje so v vsaki temeljni organizaciji in delovni skupnosti delovale po tri delegacije za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Zanje so organizirali 15 sej konferenc delegacij za usklajevanje stališč in delegiranje delegatov na seje skupščine. Po splošnih volitvah, 9. 3. 1978 pa deluje v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnosti skupaj 209 posebnih, združenih ali splošnih delegacij za samoupravne interesne skupnosti in skupaj 24 delegacij za zbor združenega dela skupščine občine Jesenice. Z vodji novoizvoljenih delegacij za zbor združenega dela in za samoupravne interesne skupnosti so organizirali in izvedli instruktážo (trikrat).

Organizirali so sejo konference delegatov za samoupravno interesno skupnost za ekonomske odnose s tujino, v sodelovanju z izvršnim svetom skupščine občine Jesenice pa instruktážo o družbenem planu občine Jesenice.

6. Prek kluba samoupravljalcev Jesenice so organizirali seminarje za vodje delegacij in predsednike samoupravnih organov ter na teh seminarjih sodelovali tudi kot predavatelji.

7. Zbirali in analizirali so podatke potrebne za ustaljene tokove informacij. Uvedli so nov pretok informacij med organi samoupravljanja Železarne in delegati delavskih svetov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti. Te informacije so namenjene predvsem delegatom, ki so dolžni ali sami ali pa prek organov samoupravljanja, v katerih sodelujejo, izvesti selekcijo in se odločiti, katere informacije bodo najprej posredovali delegatski bazi.

8. Zaradi problemov, ki se vse bolj kažejo pri komuniciranju s temeljnimi organizacijami (nespoštovanje rokov, določenih za razprave, zamujanje ali pa nedostavljanje zapisnikov oziroma sklepov posameznih samoupravnih organov, različno poimovanje predlaganih zadev in podobno), so organizirali razgovore z vodji temeljnih organizacij in predsedniki samoupravnih organov ter vodji delegacij. Na podlagi zbranih ugotovitev bodo v naslednjem tromesečju pripravili analizo komuniciranja informacij.

9. V sodelovanju s sodelavci RTV TOZD Televizija Ljubljana so oblikovali oddajo o delovanju samoupravnih organov in informacijski dejavnosti Železarne. Oddaja je sodila v sklop izobraževalnih oddaj.

10. Imeli so vrsto razgovorov s predstavniki drugih organizacij združenega dela o naši samoupravni

organiziranosti in informacijski dejavnosti. Razgovori so bili izključno na pobudo in prošnjo predstavnikov drugih organizacij združenega dela.

11. Uredništvo Železarja je izdalo 25 števil tekov s povprečno 18 stranmi, kar je skladno z odobrenim planom.

PRAVNI ODDELEK

Večina dela je bila v tem letu usmerjena v normativno regulativno znotraj delovne organizacije in temeljnih organizacij, kar bo veljalo tudi v prihodnje zaradi zakonskih predpisov, ki postavljajo rok decembra 1978.

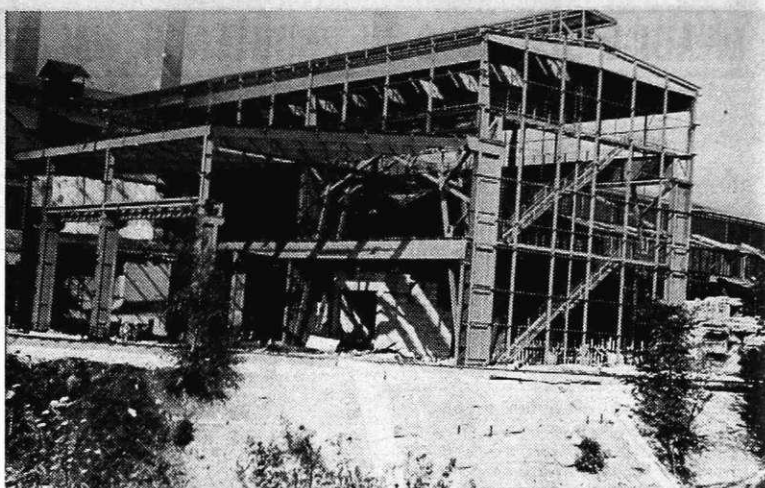
Pri posameznih spornih razmerjih znotraj delovne organizacije je Železarna vedno manjši subjekt sporov. V spore vse bolj vstopajo temeljne organizacije kot izvirni nosilec pravic in obvez iz družbenih in pravnih razmerij. Ta premik v določeni meri otežuje delo oddelka kar je teža komunicirati in zbirati podatke. Na nivoju Železarne so ostali samo štipendijski spori, gospodarski prekrški, upravne zadeve in nepravne zadeve.

Vse bolj se pojavlja vprašanje zakonitosti in odgovornosti delovanja posameznih temeljnih organizacij in odnosa pravni oddelek — temeljna organizacija. V kolikor hočejo zadovoljevati skupne interese vseh temeljnih organizacij na področju prava, mora njihovo delo temeljiti na doslednem spoštovanju zakonov, podzakonskih aktov in samoupravnih splošnih aktov, pa naj si bodo to kognitivne pravne norme ali pa samo moralne zaveze. Iz izkušenj, ki jih imajo pa izhaja da posamezne temeljne organizacije ne spoštujejo predlogov in priporočil ter opozoril, ampak po svoje sprejemajo sklepe na samoupravnih organih, ki so večkrat nezakoniti, odraz manipulacije posameznika ali skupine, ali nepoznavanja pristojnosti odločujočega organa. Zaradi tega prihaja do sporov pred sodišči, posebej pred sodiščem združenega dela in v takih sporih je zelo težko na podlagi danega pooblastila zastopati in predstavljati temeljno organizacijo. Samo z lastnimi prizadevanji teh pojavov ne bodo mogli odpraviti. Potrebno bo vključiti tudi druge dejavnike, predvsem poslovodne organe in delavce s posebnimi pooblastili, da bodo tudi oni dosledno spoštovali zakonitost, kar je na podlagi zakona o združenem delu njihova pravica in dolžnost. Zavedati se namreč moramo, da samoupravno odločanje ne more biti v celoti prepusteno samo temeljnim organizacijam in delovni organizaciji, pač pa je omejeno z vsemi zakoni in splošnimi akti, ki trenutno veljajo na območju naše države, republike in Železarne.

Z vidika pravnih panog je bilo na pravnem oddelku opravljeno sledeče delo:

— S področja gospodarskih sporov so bile vložene v letu 1978 štiri mandatne tožbe, v skupni vrednosti 2.424,70 dinarjev ter en izvršilni predlog v znesku 1.248,00 dinarjev, skupaj torej pet vlog v znesku 4.672,70 dinarjev. V teh postopkih je bilo plačanih 490,00 dinarjev sodnih taks. V dveh primerih so bili zahtevani zneski že plačani, v enem smo vložili izvršilni predlog, ena zadeva pa še ni rešena iz razloga, da nimamo naslova zaposlitve toženca.

— S področja štipendijskih sporov za povrnitev stroškov šolanja je bilo na novo vloženo šest zadev,

Pogled na novo halo konti-liva s Podmežaklje (foto B. Blenkuš)

tako da je bilo v prvem polletju v reševanju 18 zadev v skupni vrednosti 318.356,45 dinarjev, od tega pa je bilo rešenih 17 zadev, v skupni vrednosti 305.067,72 dinarjev, tako da je ostala nerešena ena zadeva še iz leta 1973. Razlog za tako dolgotrajen postopek v tej zadevi je v tem, da sodišče v Tolmini nima ustreznega števila sodnikov.

— Na kazenskem področju in na gospodarsko kazenskem področju je bilo evidentiranih 72 zadev, od katerih so štirje gospodarski prekrški Železarne ali odgovornih oseb, enkrat je bila odgovorna oseba kaznovana s pogojno kaznijo, enkrat oproščena, dva primera pa se še rešujeta.

— Na področju civilne odgovornosti oziroma odškodninskih zahtevkov tako posameznih poškodovancev kot skupnosti zdravstvenega varstva je bilo evidentiranih v letošnjem letu 24 primerov, v skupni vrednosti 1.579.242,40 dinarjev. Od tega je bilo vloženih osem predlogov pred sodiščem združenega dela in osem mandatnih tožb pred okrožnim gospodarskim sodiščem v Ljubljani. Od vseh odškodninskih sporov je bilo sklenjenih šest poravnav v vrednosti 154.781,75 dinarjev, plačan znesek na podlagi priznanja v višini 989,80 dinarjev in plačan znesek na podlagi pravomočne sodne odločbe v višini 36.000,00 dinarjev vseh s sodnimi pripadki.

— V stanovanjskih zadevah je oddelek razreševal in obravnaval devet zadev in sicer osem pred rednim sodiščem s tožbo na izpraznitev stanovanja, enega pred sodiščem združenega dela za vrnitev gradbenega posojila. V štirih primerih so bile izdane sodbe, ki so pravomočne, v dveh primerih smo zahtevek ali tožbo umaknili, ker se je toženec izselil, v primeru pred SZD pa je nasprotni udeleženec posojilo že vrnil, dva primera sta še nerešena po temelju, izmed pravomočnih odločb, ki pa še niso izvršene pa čakamo na predlog kadrovskega sektorja, za vložitev izvršbe, ko bodo na razpolago ustrezni prostori.

— Z delovno pravnega področja so delavci na novo zahtevali varstvo pravic v štirih primerih, tako da je s preteklimi zadevami ostalo nerešenih skupaj šest. V vseh šestih primerih je postopek pred sodiščem združenega dela končan, niso pa še bile izdane sodbe v dveh zadevah. Glede na uspeh so vse spore, ki so že pravomočno rešeni dobili v korist temeljnih organizacij.

— Na novo je bilo vloženo 12 zemljiškoknjižnih zadev, ki so večina še v reševanju, glede na to, da je

postopek izredno dolgotrajen. Poseben problem so zemljišča hladne valjarne Bela, ki v celoti niso še odmerjena in zato postopek miruje.

— V začetku letošnjega leta je bila dokončno izvršena registracija Železarne in temeljnih organizacij. V mesecu maju in juniju pa tudi vpis v samoupravno interesno skupnost za ekonomske odnose s tujino, ki je pogoj za zunanje-trgovinsko registracijo. Ta registracija je v delu in bo opravljena do začetka decembra letošnjega leta.

TEHNIČNI MUZEJ

Muzej je opravljal redne naloge zbiranja, urejanja in obdelave muzejskega gradiva. Izdali so strokovno publikacijo »Okamenelo življenje v jeseniškem prostoru«. Pripravljajo pa dve študiji: »O razvoju jeklarstva v Železarni« in »Pot Cankarjevcev v NOB«.

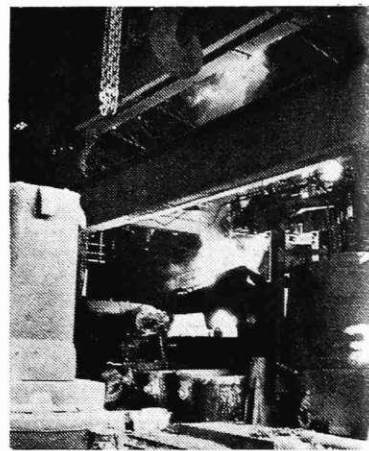
Delavci muzeja so sodelovali z gradivom in pri pripravah za razne akcije družbenopolitičnih organizacij na Jesenicah.

ODDELEK SPLOŠNE ADMINISTRACIJE

je v prvem polletju prejel preko 45.000 pošilk, odposlanih pa je bilo preko 56.000. Stroški za PTT storitve so se glede na lansko leto zvišali, povečale pa so se tudi storitve razmnoževalnice, poraba pisarniškega in administrativno-tehničnega materiala, kar je treba pripisati novi organiziranosti delovne organizacije.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA

je poostрила kontrolo prihajanja v in iz Železarne tako zaposlenih kot tudi tujih oseb. Poleg stalnih nalog je ta služba izdala še plane zavarovanja Železarne glede na plane družbene samozaščite.

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

KAKŠNE ZALOGE PREMOGA IMA ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

2

Dokončne smernice o poteku del na tem projektu še niso izdelane. Računajo pa na oceno vseh rezerv, ki jih bodo ugotovili premogovniki ali z vrtnjem brez določene omejitve globine in položaja posameznih slojev. Pri debelini sloja bodo upoštevali tiste nad 50 cm.

Ko bo leta 1982 ta študija izdelana, računajo, da bodo na jasnem, kakšne so resnične uporabne zaloge č. nega premoga v Zvezni republiki Nemčiji.

NOV NAČIN IZKORIŠČANJA PREMOGA

Situacija kaže, da gredo nahajališča premoga severno od Porurja, vedno bolj v globino. Prekoračuje 2000 m in dosegajo proti severnim območjem globino 4000 m in celo več. Kot kažejo nekatera vrtnanja, se tudi posamezni sloji premoga v glavnem ne razlikujejo dosti od tistih v Porurju. Zato računajo, da zaloge na tem področju za večkrat presegajo tiste v Porurju.

Vendar te zaloge pri današnjem stanju tehnike ni mogoče izkoriščati. Edini možen in danes že praktično uporabljen način je vplinjavanje pod zemljo, oziroma na samem mestu. Ta način je dalj časa učinkovito izkoriščajo v Sovjetski zvezi, razvijajo pa ga v ZDA in pripravljajo v Zahodni Evropi. Pri tem gre na eni strani za izkoriščanje debelih slojev premoga blizu zemeljske površine s postopkom, ki ne onesnažuje okolja. Po drugi strani pa je s podzemeljskim vplinjavanjem možno izkoriščati tanke sloje premoga globoko pod zemljo. Torej tiste

zaloge, ki z današnjo tehniko izkopa niso dosegljive. To velja tudi za prej omenjene zaloge zahodnonemškega premoga na področju severno od Porurja.

V ZDA so razvili več načinov za vplinjavanje premoga pod zemljo in nekatere že poskusno uporabljajo. V ZRN dela na tem posebna študijska skupina za to specializiranih podjetij in tehničnih visokih šol. Ta skupina razvija postopek, ki naj bi ustrezal pogojem v Zahodni Evropi. Predvidevajo, da bodo v dveh letih pričeli poskusno vplinjevati premog na nekem belgijskem nahajališču, ki leži globoko pod zemljo.

Možno je, da bo ta razvoj pripeljal do ekonomske upravičene postopka šele v daljšem obdobju. Vendar bo še vedno dovolj zgodaj, da bo omogočil zahodnoevropskim državam izkoriščanje energetskih rezerv, ki danes niso uporabne.

ROBOTI NA POHODU

1

Industrijski roboti pretijo, da bodo prinesli bistvene spremembe v industrijskem svetu. Ali je svetovna industrija pripravljena nanje?

Strokovnjaki neke japonske elektronske družbe so skonstruirali roboti, ki lahko sam montira čistilec vakuumске naprave. To je velik napredek pri konstrukciji in uporabi industrijskih robotov. Zato so prepričani, da bo uporaba industrijskih robotov že v dveh ali treh prihodnjih letih zelo narasla. Prav tako se bo dvignila tudi uporabnost robotov pri bolj zahtevnih nalogah in bodo lahko nadomeščali večje število visoko usposobljenih delavcev.

Pred tremi leti je raziskovalni institut iz ZDA ugotovil, da v svetu uporabljajo v industrijske namene okrog 6000 robotov in da njihova uporaba raste letno za skoraj 50 %. Samo v zahodnoevropskih državah, pa je v rabi okrog 3000 robotov.

Zaenkrat robote uspešno uporabljajo v tovarnah avtomobilov in to predvsem pri različnih varjenjih. Največ robotov v te namene uporabljajo v tovarniških halah italijanskega avtomobilskega koncerna FIAT (okrog 60). Ravno sedaj pa rekonstruirajo še eno od svojih tovarn, kjer bodo uporabili še nove robote pri varjenju.

Seveda pa se industrijski roboti zelo razlikujejo od tistih v filmih z znanstveno fantastiko. Industrijski roboti so največkrat le specialne mehanske roke. Programirani so tako, da lahko naredijo določeno število zaporednih gibov (okrog 500 korakov) z veliko možnostjo gibanja. Pomnilniške celice robota si zapomnijo vsak gib, ki je programiran. Če pa želimo spremiti robotovo »delo«, je potrebno program prirediti novim zahtevam. To pa v nekaterih primerih predstavlja določene težave. V italijanskem FIATU so imeli precej težav pri programiranju robota, ki bi barval avtomobilске dele. Kretnje za tako opravilo so dokaj zamotane. Ta problem so rešili tako, da so robot programirali tako, da opravi takšne gibe kot njihov najboljši delavec, ki barva avtomobilске dele.

Roboti pa lahko opravljajo naloge tudi v drugih industrijskih vejah, kot pri proizvodnji pohištva, nakladanju in razkladanju vagonov in in podobno.

V naslednjih nekaj letih bodo tudi pri proizvodnji švedskih in japonskih avtomobilov uporabljali robote. In to tudi za vgrajevanje sedežev, armaturnih plošč in električnih instalacij.

Sedaj preizkušajo industrijske robote z dvema mehanskima rokama, ki so primerni za različna montažna dela. Pričakujejo, da jih bodo začeli prodajati v naslednjih dveh letih.

Uporabniki robotov so mnenja, da bi robote, ki bi »videli« in imeli »občutek« za okolico, še lažje uporabljali pri različnih montažnih opravilih. Današnji industrijski roboti lahko zaznavajo le predmete, ki so nameščeni na natančno določenem mestu. Tudi nimajo zmožnosti ločiti pravih delov, če je le-to v okviru drugih del. Za robote s senzorji pa pričakujejo, da bodo to zmogli.

(SE NADALJUJE)

ODGOVORI NA PRIPOMBE NA SAMOUPRAVNI SPORAZUM O PRAVICAH IN OBVEZNOSTIH IZ ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

5. Zdravstveni delavci naj začnejo in zaključijo z delom natančno v okviru delovnega časa, ki je napisan, odmori za malice naj ne bodo daljši kot pol ure.

6. Zdravniki naj realno in objektivno ugotavljajo potreben bolezenski stalež.

7. V zdravstvenih delovnih organizacijah se mora uvesti nagajevanje po delu in rezultatih dela kot v vseh drugih delovnih organizacijah.

8. Zdravniki naj predpisujejo zdravila, ki so nujno potrebna in naj ne podpirajo farmacevtske industrije s preveliko širokogrudnostjo.

9. Kakšni so bili vzroki za prezimovanje Romov v splošni bolnici Jesenice in zakaj jih je zdravstvena skupnost plačala?

10. Zakaj ni uskladišče zdravstvenih delovnih organizacij med seboj, da morajo uporabniki večkrat zastoj potovati, čeprav so vabljeni na stonj potovati, čeprav so vabljeni na določen dan in ne opravijo ničesar?

11. Odpravi naj se socialno razlikovanje v čakalnicah, pacienti naj se v ambulantah resneje obravnava.

12. Kaj so naredili v splošni bolnici Jesenice z ležalno dobo in posteljno zasedenostjo ter ceno oskrbnega dne v porodniškem oddelku?

13. Kakšen je odnos zdravnikov do bolnikov, ker odklanjajo prihod na dom v Rovte z izgovorom, da cesta ni pluzena.

14. Dežurni zdravnik v zdravstvenem domu ali ko opravlja obiske na domu, naj ima pri roki zdravila, ki jih lahko da pacientu ne glede na razpored nočnega dežurstva lekarn.

15. Odpravijo naj se nepotrebna ponavljanja preiskav v različnih zdravstvenih delovnih organizacijah.

16. Odpravi naj se nepotrebno pošiljanje uporabnikov k specialistom ter naj se zaostri delovna disciplina v specialističnih ambulantah ter odnos do pacientov.

17. Zdravstvene delovne organizacije naj se bolje povežejo z združenim delom ter naj izboljšajo organizacijo pregledov živil.

18. Ali zdravstveni delavci upoštevajo stabilizacijo in akcijo varčevanja v svojih delovnih organizacijah in ali so poiskali že vse notranje rezerve?

19. Kako je možno, da je splošna bolnica Jesenice v mesecu decembru izplačevala 50 % mesečnega osebnega dohodka, kot neizplačani del osebnega dohodka za leto 1977?

O navedenih pripombah je razpravljal izvršni odbor in skupščina občinske zdravstvene skupnosti Jesenice in sprejela sklep, da samoupravni organi zdravstvenih delovnih organizacij razpravljajo o pripombah, sodelujejo pri odpravljanju nepravilnosti ter poročajo zdravstveni skupnosti o tem, kako bodo pristopili k odpravi nepravilnosti.

Tako je pripombe obravnaval strokovni kolegij TOZD Zdravstveni dom Jesenice in delavski svet ter poslal naslednji odgovor:

1. Diagnoze ter ustrezne terapije brez sodelovanja pacienta ni mogoče postaviti.

Ponovno bi bilo potrebno obvestiti uporabnike, naj v ordinacijah ne izsiljujejo zdravil, ki za zdravljenje niso nujno potrebna.

2. Uporabniki so sprejeli novo obliko organiziranosti dežurne službe v zdravstvenem domu, kjer ni predvidena dnevna dežurna služba. Kljub temu se bodo vsi urgentni primeri preko dneva obravnavali kot doslej, v nenujnih primerih pa bo treba pač počakati.

3. S sedanjimi kadri in razpoložljivimi sredstvi se ne da skrajšati čakalne dobe.

4. Zdravnik, ki opravlja delo v določenih temeljnih organizacijah združenega dela, delovni proces in delo pozna. V kadrovskih normativih in opisu delovnih opravil zdravnik nima te obveznosti, to je predmet svobodne menjave dela.

5. Razen dela v ambulantni mora zdravnik pregledati tudi še vse izvide. Delo v zdravstvenem domu traja neprekinjeno 24 ur. Zaradi tega bi bilo potrebno uporabnike obvestiti, da delovni čas ni enak ordinacijskemu času. V novem samoupravnem sporazumu o svobodni menjavi dela naj bi bilo to natančno razmejeno.

6. Zdravnik je zadnji v verigi, ki lahko vpliva na povečanje ali zmanjšanje staleža.

7. Nagajevanje po delu delavcev je v skladu z družbeno veljavnimi normami in se izvajajo po naših samoupravnih aktih, ki pa se zaradi politike financiranja ne morejo dosledno izvajati.

8. Vsak pacient dobi tista zdravila, ki so mu potrebna, drugih zdravnikov ne predpisujejo.

Ugotavljamo, da pacienti ne upoštevajo zdravniških navodil in se zdravila prekomerno kopičijo na domovih.

10. Uskladišče dela zdravstvenih organizacij med seboj obstoja, vendar naša zdravstvena služba ne more urejati delovnega časa v drugih zdravstvenih delovnih organizacijah.

11. Pripomba o socialnem razlikovanju v čakalnicah je neutemeljena in nesprejemljiva.

13. V normalnih prometnih razmerah še noben zdravnik ni odklonil obiska bolnika v Rovtah. V tej pripombi manjka datum in naslov bolnika ter kateri zdravnik ni izvršil svoje delovne obveznosti.

14. Dežurni zdravnik v zdravstvenem domu, ali ko opravlja obiske na domu, ima pri roki zdravila, ki so v urgentnih primerih potrebna.

15. Če opravljene preiskave upoštevajo specialisti, če pa jih ponovijo, so izvidi že stari, ali pa jih dopolnijo z dodatnimi preiskavami. Če še pride do ponavljanja preiskav, pride to v drugih zdravstvenih delovnih organizacijah.

16. Pacienti poznajo zakonska določila, po katerih lahko sami izbirajo zdravnika ali specialista. Kljub temu se trudimo, da se omejijo vsa nepotrebna potovanja k drugim zdravnikom ali specialistom.

ODGOVOR SPLOŠNE BOLNICE JESENICE

1. Poslovni čas bolnišnice traja 24 ur dnevno. V specialističnih ambulantah pa je ordinacijski urnik natančno določen s tem, da se ambulantne nujne primere (urgentne) obravnava tudi izven ordinacijskega urnika, ker je v bolnišnici itak na vseh bolniških oddelkih organizirana dežurna služba, tako za hospitalne potrebe kot tudi za urgentne ambulantne primere. Izjema je le kirurška ambulanta, ki v zimsko-sportni sezoni v svojem rednem poslovnem času ne zmore opraviti vsega dela, kajti tu je dnevno tudi do 100 pacientov in se zaradi tega redno delo zavleče pozno v noč. Razumljivo je, da tak izreden naval zahteva tudi večjo strpnost s strani bolnikov, ker morajo čakati, da pridejo na vrsto. Osebe gre v takih primerih med delom na večerjo (ne na malico) v menzo, kar pa ne traja več kot pol ure, pa tudi celotna ekipa ne gre istočasno.

2. Zdravniki v bolnišnicah ne odražajo bolezenskega staleža, temveč kvečjemu svetujejo splošnemu zdravniku.

3. V bolnišnici smo 1.1.1978 izvedli nov sistem nagajevanja po delu in z njim stimulirali vse tiste elemente, ki nas navajajo k uspešnejšemu in racionalnejšemu vsestranskemu poslovanju.

4. Potrošnja zdravil tudi v naši bolnišnici narašča tako po asortimentu kot tudi po vrednosti. Vendar nove preparate upajamo strogo selekcionirano in samo, če so učinkovitejši od poprejšnjih in pri tem skrbimo, da preparati ne zastarajo. Zato tudi nimamo velikih zalog zdravil.

5. Pripomba o prezimovanju Romov v naši bolnišnici je močno pretirana. V celotnem letu je bilo sprejetih na otroški oddelki deset Romov, od tega trije novorojenčki, ki so se rodili kot nedonošenčki. Vsi otroci so imeli zdravstveno indikacijo za bolnišnico in so bili sprejeti na podlagi napotnice splošnega zdravnika oziroma dispanzerja. Seveda pa je pri teh otrokih večkrat poleg zdravstvene, podana tudi socialna indikacija. Od vseh desetih otrok Romov je dalj časa ostal v hospitalu le triletni R. O., ki je bil zaradi zdravstvene in socialne indikacije v bolnici od 21. marca do 14. maja 1977, ker ga kljub stalni skrbi jesiške, socialne službe ni bilo možno odpustiti. Z občinskimi socialnimi in patronažnimi službami stalno sodelujemo v takih in podobnih primerih.

Glede na to, da dečjih domov že od leta 1967 ni več, drugih ustreznih institucij pa tudi ne in glede na to, da se tu in tam še pojavijo primeri, ko mati z otrokom nima nikakršne možnosti hitre nastanitve, bo socialna služba še vedno morala ukrepati, morda tudi na podoben način. Zato mislimo, da je treba ta problem iznesti pred občinsko skupščino, da se na bolj ustrezen način poskrbi za take socialno ogrožene primere.

6. Tak primer v našem zavodu ni znan, slišali pa smo, da se to dogaja z gorenjskimi pacienti v Ljubljani.

7. Očitka o socialnem razlikovanju v čakalnicah bolnice ne moremo sprejeti. Res pa je, da obratni zdravnik ali pa tudi predstavniki delovnih organizacij telefonično in osebno intervencirajo za kakega svojega bolnika oziroma sodelavca in da se včasih takim intervencijam ustreže, včasih pa morda tudi bolnemu

zdravstvenemu delavcu, da ne bi predolgo čakal — adekvatno kot imajo, na primer, železničarji nekateri prednosti pri ugotavljanju.

8. Oskrbni dan na našem ginekološko porodniškem oddelku je resda nekaj dražji kot v izvenbolniških bolnišnicah, vendar pa so stroški na eno pacientko še vseeno nižji, saj znašajo 3.696,00 din, izven regije pa 4.538,00 din (podatki regionalne zdravstvene skupnosti Kranj za čas januar—september 1977).

Cena za oskrbni dan bi bila nižja, če bi bile postelje vsaj 95 % zasedene. To pa bi se zgodilo, če bi splošni in dispanzerski zdravniki pošiljali večino pacientov iz občin Radovljica in Jesenice na jesiški ginekološki porodniški oddelki kot je dogovorjeno. Naši ginekologi so se zato ponudili zdravstvenemu domu Jesenice, da brezplačno delajo v njegovih dispanzerjih, ker bi s tem imeli pregled čez celotno zdravstveno stanje žena na terenu obeh občin in lažje izvajali organizirano in celovito zdravstveno varstvo žena s kapacitetami, kakršne so v bolnici na razpolago. Vendar do danes na to njihovo ponudbo še ni odziva. Dispanzersko službo pa še naprej honorarno opravljajo ginekologi iz krajev izven navedenega zaledja. Zato je nujno, da se k temu pristopi sistematično in organizirano, kajti le tako bodo razpoložljive ginekološko porodniške kapacitete (postelje, oprema, kadri, izkušnje in mnenja) lahko res racionalno izkoriščene.

9. in 10. Pripombi se ne nanašata na naš zavod, vendar smo mnenja, da mora biti tudi cesta v Rovte pravočasno pluzena.

11. Preiskavo je dostikrat treba ponoviti zaradi tega, ker pacient ob prihodu v bolnico ne prinese s seboj izvidov in zato ni možna presoja. Če pa ima pacient s seboj izvide, potem takih preiskav ne ponovimo. V primerih kot to diktira doktrina (npr.: PPNC) pa je treba preiskavo vseeno ponoviti, prav tako tudi takrat, kadar je izvid že zastarel in takrat, kadar obstoja dilema za pravilno diagnosticiranje. Odločitev o tem mora biti prepuščena presoji zdravnika. V neusmerjenih splošnih ambulantah je preiskava dostikrat presplošna ali tehnično nedodelana in zato za specialista neuporabna, tako da mora odrediti ponovitve.

12. V naše specialistične ambulante pridejo bolniki z napotnico svojega zdravnika. Ugotavljamo pa, da pride bolnik s tako napotnico tudi ob drugi uri ponoči, čeprav so napotnico prejeli že dopoldan. Praviloma se mora urgentno bolnega zavarovanca ponoči poslati v bolnišnico za sprejem, ne pa za ambulantno obravnavo. Neurgentnemu bolniku bi ponavadi potrebno medicinsko pomoč lahko nudil tisti splošni zdravnik, ki ga ponoči napoti v specialistično ambulanto, vsaj tako ugotovimo, ko obravnavamo take primere.

13. Se ne nanaša na bolnišnico.

14. Splošna bolnica Jesenice je svoje varčevalne programe v zadnjih letih zelo resno uresničevala, kar sta ugotovili tudi občinska in regionalna zdravstvena skupnost Jesenice in Kranj. Restrikcije so bile posebno v letu 1976 za bolnišnico tako hude, da smo z njimi prišli že kar navzkriž s predpisi, oziroma z družbeno dogovorjenimi smernicami (nadurno delo, strokovno izpopolnjevanje in podobno). Zato smo prepričani, da kakršnih bistvenih notranjih rezerv v bolnišnici ni več, razen, če bi zmanjševali število kadrov in standard bolnikov, kar pa bi seveda prej škodovalo kot koristilo zavarovancu — bolniku.

15. Osebnih dohodkov smo v bolnišnici izplačevali vse leto 1977 v višini, kot je bila določena v novembru 1976. Glede na to, da smo sporazum o svobodni menjavi dela za leto 1977 sklenili šele 6.12.1977, tudi nismo mogli vedeti, kakšno maso sredstev za osebnih dohodkov bomo imeli na razpolago. Zato smo lahko obračunali osebni dohodek šele v decembru in ob tej priliki izplačali razliko za nazaj od 1.1.1977 v enkratnem znesku v višini 50 % in dvakrat po 8 % mesečnega osebnega dohodka. To pa pomeni samo delno valorizacijo osebnega dohodka povprečno po 5 % mesečno za celo leto 1977.

Ob tem moramo poudariti, da kljub tej valorizaciji osebni dohodki še vedno močno zaostajajo za osebni dohodki v drugih sferah združenega dela. Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v letu 1977 je znašal 4638 din (v letu 1976 4137 dinarjev). Če pa ta podatek izrazimo na pogojno nevaloriziranega delavca, je znašal samo 3090 din bruto, kar je manj kot povprečno v slovenskih bolnišnicah (3202 din) in mnogo manj kot v slovenskem gospodarstvu, kjer je v letu 1977 znašal 3753 din in tudi znatno manj, kot je znašal v vseh slovenskih družbenih

dejavnostih (3411 din). Glede na to, da je v bolnišnicah mnogo več dodatnega dela zaradi dežurstva in 24-urnega dnevnega poslovanja (15,3 %) kot pa v gospodarstvu (6,6 %), je zaostajanje osebnega dohodka v bolnišnicah nasploh in posebej v naši še večje. Osebnih dohodkov na redno delo v slovenskem gospodarstvu je na pogojno nevaloriziranega delavca znašal 3506 din, v zdravstvu pa samo 2723 din (podatki SDK Slovenije).

Znano je, da so ob koncu leta tudi druge organizacije združenega dela na Jesenicah, predvsem gospodarske, valorizirale osebne dohodeke v enkratnih zneskih in predpostavljamo, da uporabniki zdravstva to vedo.

Slabosti in problemi so nakazani, istočasno pa ostaja tudi pripravljenost, da se vse nepravilnosti odpravijo, zato je potrebno tesno sodelovanje uporabnikov in izvajalcev. Zelo pogosto pa slišimo tudi kritiko izvajalcev, češ da posamezni uporabniki pogosto pretiravajo s svojimi zahtevami. To se opaža zlasti pri zahtevah po določenem načinu zdravljenja, predpisu zdravil in priznanju bolezenskega staleža. Vsi

prav dobro vemo, da je dosti bolezenskega staleža priznanega tudi zaradi izsiljevanja zavarovancev. Odsotnost zaradi bolezni ali nege ni v vseh primerih upravičena. Organizacije združenega dela bodo morale v večji meri sodelovati s splošno zdravstveno službo in opozarjati zdravstvene delavce na določene negativne pojave, kajti zdravstvo samo ne more razrešiti vsega, kar ne sodi v našo skupnost. Tako je bilo tudi stališče, sprejeto na razširjenem posvetovanju predstavnikov večjih organizacij združenega dela in zdravstvenih delovnih organizacij v občini, ki je bilo organizirano na pobudo izvršnega odbora občinske zdravstvene skupnosti Jesenice 13. julija letos.

Namen združevanja sredstev za zdravstveno varstvo je jasen in natančno opredeljen. Sredstva so namenjena le resnično bolnim zavarovancem. Tem je treba dati vso zaščito in pomoč, da se bodo v najkrajšem času vrnili zdravi na svoja delovna mesta.

Izvršni odbor občinske
zdravstvene skupnosti
Jesenice

NOVICE IZ TOVARNIŠKIH ČASOPISOV

INFORMATIVNI

fužinar
GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

PROBLEMSKA KONFERENCA ZK O OSEBNIH DOHODKIH

V štirinajsti — petnajsti številki Informativnega fužinarja je na prvi in tretji strani objavljen daljši prispevek o problematiki nagajevanja. V ta namen so v minulem mesecu organizirali problemsko konferenco ZK o osebnih dohodkih. Konferenco so organizirali z namenom, da bi poizkušali razrešiti nekatera pereča vprašanja, ki so v prejšnjih mesecih povzročila konfliktno situacijo v posameznih TOZD, odnosno v vsej Železarni. Osnovni problem je nagajevanje po načelu delitve po delu.

Informacija, ki jo povzemamo iz Informativnega fužinarja ugotavlja, da ima sedanji sistem delitve osebnih dohodkov vrsto pomanjkljivosti in da tudi ni v skladu z zakonom o združenem delu. Nadalje pisec ugotavlja, da je treba najprej urediti dohodkovne odnose med posameznimi TOZD. Še zmeraj je v veljavi praksa kupnoprodnih odnosov, kar pa zakon o združenem delu ne dovoljuje. Razprave so pokazale, da ocenjevanje posebnih pogojev dela precej stane, razen tega bi postopek po-

novnega ocenjevanja trajal kar dve leti. Prisotne so nerealne težnje k čimvišji oceni delovnih opravil. Dosti je še slišati o uravnilovki, ki pa je za naš sistem in današnji čas preživela. Kažejo se tudi nedopustne razlike pri nagajevanju normirane in režijskega dela. Sistem norm ni tak, da bi delavce motiviral, in jih stimuliral ter vplival na kvaliteto in gospodarnost.

Nadalje je v sestavku zapisano, da so kljub samoupravnemu načinu določanja ocenjevalnih komisij osebne ocene vse prej kot objektivne ker menda ni ustreznih normativov. Poseben problem je v določanju razmerij v nagajevanju proizvodnega in neproizvodnega dela. Ob sklepu sestavka navajajo tudi konkretne primere nagajevanja. Poudarjeno pa je bilo tudi to, da smisel konference ni bil v tem, da bi izoblikovali kakršno koli oprjemljivo dokončno rešitev, ker ni mogoče na eni sami konferenci rešiti kaj tako problematičnega kot so osebni dohodki.

RAVENSKI ŽELEZARJI O INFORMIRANJU

Uredništvo Informativnega fužinarja je v mesecu juliju nekaterim sodelavcem zastavilo v posebni anketi vprašanja, ki so se nanašala na informiranje v kolektivu.

Na zastavljena vprašanja je odgovoril Jože Pepevnik iz TOZD Vzmetarna. Meni, da je informiranje v TOZD še zelo neusklajeno in nepopolno. Sicer so delavci obveščeni prek Informativnega fužinarja, razglasne postaje, oglašnih desk in prek raznih obvestil, toda informacija kljub temu še ni dovolj učinkovita. Informacije bi morale biti prirejene tako, da bodo razumljive delavcem tudi z nižjo strokovno izobrazbo saj je to pogoj, da jih bodo delavci sprejeli za svoje in o njih tudi razpravljali.

Koloman Vrečič iz TOZD Kovačnica meni takole: »Če bi čakali na podatke, določenih služb, bi bili delavci pozno informirani o poslovanju v TOZD ter o poslovanju v prejšnjem mesecu. Ker pa z nekaterimi podatki dela razpolagajo sami, ker so izvajalci del, le-te že med mesecem, v vsakem primeru pa ob koncu meseca posredujejo delavcem. To so podatki o količini proizvodnje, produktivnosti, o porabljenih materialih in energiji ter o neuspeli proizvodnji. Podatki morajo biti znani delavcem tudi zato, ker imajo za izvajanje gospodarskega letnega načrta izdelan in od samoupravnih organov sprejet akcijski program s predvidenimi ukrepi in predpisanimi kazalci.«

O informiranju znotraj TOZD sta na zastavljena vprašanja odgovarjala tudi delavca Anton Herga iz TOZD Jeklarna in Stefan Kamnik iz

TOZD Stroj in deli. Stefan Kamnik je povedal, da delavci v TOZD Stroj in deli v zadnjem času opažajo, da je pot informiranja predolga, za kar pa je več vzrokov. Eden od vzrokov je, ker delegati delavskega sveta in družbenopolitičnih organizacij ne opravljajo svoje vloge med delavci kot bi jo morali. Sleherni član delavskega sveta bi moral svojo bazo tekoče obveščati o vsem kar je bilo dogovorjenega na sejah. To velja tudi za podatke o porabi materialov, kar je zelo pomembno za nadaljnji razvoj TOZD.

Zanimivi so tudi odgovori Ivana Gostetnika iz TOZD Pnevmatični stroji. Le-ta meni, da bi glede posredovanja podatkov o poslovanju od delovne skupnosti za gospodarjenje in za izvedbo same tehnike in glede povratnih informacij morali odgovarjati delavci zaposleni v strokovnih službah.

Ivan Gostetnik poudarja, da je najboljša informacija neposredna v živem pogovoru. Zato so organizirane delovne skupine ali zbori, na katerih delavci zastavljajo vprašanja in se jim hkrati posreduje tudi odgovor. Tam obravnavajo mesečne poslovne rezultate in so tako seznanjeni s stanjem TOZD.

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

TRAGEDIJA V MEDJEM DOLU

Kurirska postaja je bila v grapi poleg potočka, ki tudi pozimi ni zamrznil. Do nje je držala pot po vodi, da je bilo kurirsko bivališče varnejše. Ker sem nosil bel plašč, sem se spustil niže, da bi ugotovil, kaj se dogaja okrog nas. Z roko sem dajal kurirjem na položaju znamenja, da nisem še ničesar opazil. V trenutku, ko sem se spet obrnil proti kurirjem, pa mi je kuhar s prstom namignil, naj molčim in z roko pokazal na mojo desno stran. Obrnil sem glavo in nad kurirsko postajo zagledal Nemce v belih plaščih, ki so se na smučkah vračali z akcije. Opazoval sem jih vse do kmetije v vasi pod nami. Tja je že prišla druga skupina Nemcev, ki je s seboj vodila ujetih partizane (tiste, ki so spremljali Očka). Na srečo je Očka že prejšnji dan odrinil naprej. Ti dogodki so bili že posledica izdajstva. Prejšnjo noč je namreč pobegnil eden izmed borcev, ki so spali na seniku, zjutraj pa je pripeljal Nemce, ki so zlahka ujeli njegove tovariše.

Po teh dogodkih sem se s kurirsko postajo v Plavškem rovtu za nekaj dni preselil h kurirjem v Jeseniške route, od tod pa sem 21. januarja 1945. leta popoldne krenil na kurirsko postajo G-22 nad Javorniškim rovtom. Kurirji so mi povedali, da na njihovem območju ni nič novega...

Brž ko so Nemci od partizana, ki je pobegnil, zvedeli, da je na kurirski poti po pobočju Karavank visok partizanski funkcionar, so sklenili, da ga morajo dobiti v roke. Na različnih krajih so postavili zasede. Toda tudi partizani so imeli dobre obveščevalce. Kakor pripoveduje Ivan Saksida, so bili na obveščevalni točki Stol obveščeni o vsakem sovražniškem premiku.

Nemci so menili, da bo Očka dočlenega dne nad Javorniškim rovtom, pa so zato v Medjem dolu postavili zasedo. Obveščevalci so o tem takoj obvestili kurirje, da bi preprečili morebitne žrtve. Ivan Saksida je 21. januarja v Javorniškem rovtu sam obvestil Janeza Vilmana, komandirja kurirske postaje G-22, naj ne pošilja kurirjev na zvezo, ker bodo Nemci ponoči postavili zasedo. Posebej ga je opozoril, naj kurirji ne hodijo po kurirski poti, če pa že morajo, naj gredo nekoliko niže ali više kot navadno.

Drugo jutro, okrog pol šestih, ko je bilo še temno, sta krenila z Javorniškega rova na pot kurirja Jože in Alojz Noč; seveda nista vedela za zasedo, pa tudi komandir postaje jima tega ni povedal. Ko sem ga uprašal, zakaj ni kurirjev obvestil o zasedi in jih opozoril na previdnost, je dejal, da zato, ker tega ni nikoli delal. Tako sta Lojze in Jože, nič hudega sluteč, šla na zvezo nad Potoško planino, kjer bi se morala srečati s kurirji s sosednje postaje.

Ko se je začelo daniti, je Lojze opazil v Medjem dolu vse povsod okrog Nemce v belih plaščih. Hotel je pobegniti, toda ni imel drugam, kot da je skočil po strmini v globok sneg, iz katerega se ni mogel izkoptati. Tako so ga Nemci na smučeh — med njimi je bil tudi jeseniški gestapovec Kopitar — hitro dobili. Zvezali so ga in odpeljali na jeseniški gestapo, kjer so ga mučili ves dan in vso noč.

Kurirju, ki je šel za Lojzetom, se je posrečilo pobegniti. Nemci so sicer streljali za njim, toda Jože je imel srečo. Ves zasopel in razburjen je pritekel nazaj na kurirsko postajo.

Kaj je bilo z Lojzetom, ni vedel povedati. Tako kurirji niso vedeli, ali je Lojze ujet ali ubit, ali pa je pobegnil. Poskrili so odvečno opremo in zapustili postajo. Umaknili so se pod planino Svecico, kjer so imeli zavetišče koroški kurirji.

Naključje je naneslo, da sta istega dne okrog 8. zjutraj šla proti Medjem dolu dva partizana, Ivan Sršen-Luka in Ciril Noč-Mirko. Ta dva nista prišla v stik z obveščevalci obveščevalne točke Stol niti s kurirji postaje G-22, zato tudi nista vedela za zasedo. Ciril je bil komandir kurirske postaje G-18 nad Potoško planino, usodnega dne pa se je vračal iz Plavškega rova. Tam se je srečal z Ivanom Sršenom, obveščevalcem koroškega odreda, ki se je z obiska na domu vračal v odred. Po poti je hodil Ciril pred Sršenom. Ko je prišel do zasede, sta mu okrog ušes zažvižgali dve svinčenki. Nemci so ga verjetno hoteli prestrašiti in ujeti kakor prej kurirja Lojzeta. Toda Ciril se ni hotel vdati, temveč je z rusko brzostrelko vžgal po sovražniku, nato pa se je zavalil po strmini navzdol. Slišal je le še vzklik Sršena, ki je umiral, zadet od sovražniške kroglice: »Pozdravi domače, jaz ne morem več naprej.« Za ta dogodek pa kurirji niso zvedeli, ker so bili že zapustili kurirsko postajo.

Okrog poldneva je komandir postaje Vilman odšel s smučmi oprežovat, kakšen je položaj okrog zapuščene postaje. Med potjo se je srečal z Demšarjem, komandantom relejne kurirske linije, ki se je vračal iz Selške doline. Poveljnik kurirjev je zahteval, naj se kurirji vrnejo v bivač. Kuhar Vinta, doma iz Javorniškega rova, je skuhal kosilo, kar še potrjuje, kako so bili neprevidni. Slišali so streljanje v Medjem dolu, čeprav niso vedeli, na koga Nemci streljajo. Kurir, ki se mu je posrečilo uiti, je povedal o sovražniškovi zasedi, vendar to še ni bilo dovolj resno opozorilo za kurirje.

Okrog enajstih dopoldne so se od Medjega dola spet zaslišali odmevi rafalov pa tudi posamezni strelji, znamenje, da so Nemci še vedno v zasedi in da je eden partizanov padel v zasedo. Po teh streljih je bilo spet vse mirno.

ZADNJA CIGARETA

Okrog poldneva je prišel na kurirsko postajo komandant Štefan. Že med potjo je slišal, da so Nemci v bližini. Po njegovem prihodu so skupaj razčlenili položaj. Razmišljali so, kako naj spet vzpostavijo zvezo s kurirji sosednje kurirske postaje. Pod potjo ali nad njo niso mogli skozi Medji dol zaradi snega. Na pritisk poveljnika Štefana so kurirji sklenili, da bodo šli skozi Medji dol. Menili so namreč, da so Nemci že odšli. Da jih ni več, so sklepali po tem, ker so Nemci radi postavljali zasede zgodaj zjutraj, le redko pa popoldne.

Na pot so šli kurirji Valentin Klinar, Franc Mežek in Jože Žvab, v njihovem spremstvu pa sta šla komisar Iztok in komandant Štefan.

Komandir kurirske postaje v Javorniškem rovtu Janez Vilman-Cvetko je poslal kurirja Jožeta Žvaba samo do Medjega dola. Od tod naj bi se vrnil in poročal o položaju.

Preživeli borci vedo povedati, da je komandant Štefan slutil svojo smrt. Pred odhodom si je na ugaslem ognjišču čistil škornje. Ko-

misar Iztok ga je uprašal, zakaj to dela, saj ima vendar čiste škornje. Štefan pa mu je hudomušno odgovoril, da jih čisti zato, da ga Nemci ne bi dobili z umazanimi škornji. Potem je zavijal cigareto, rekoč: »Zvijmo še eno, morda je to zadnja cigareta.«

Ne samo on, tudi drugi kurirji so slutili, da gredo zli usodi nasproti...

BIL JE LEP, SONČEN DAN

Ob dveh popoldne je pet kurirjev zapustilo kurirsko postajo. V koloni je šel Franc Mežek, za njim komisar relejne linije, za komisarjem kurir Jože Žvab in zadnji komandant Štefan. Hodili so počasi in previdno, v razdalji, z orožjem, pripravljenim na strel.

Od petih kurirjev je ostal živ samo Iztok, ki zdaj živi v Vrhu. Zato naj kot edini očividec sam pripoveduje o dogodku v Medjem dolu nad Javorniškim rovtom:

»Dvaindvajsetega januarja 1945. leta je bil lep, sončen dan. Okrog nas je bilo vse mirno in tiho. Naša pozornost je bila usmerjena naprej in v levo pobočje, od koder smo lahko pričakovali napad. Počasi, korak za korakom smo se približevali Medjemu dolu. Nič sumljivega nismo opazili ali slišali. Na kurirski poti, pod potjo in nad njo smo videli sledove v snegu. Še vedno nismo opazili ničesar. Prišli smo do kraja, kjer bi morala biti zaseda. Nena doma smo obstali. Pod nami smo zagledali ubitega partizana (to je bil obveščevalec Sršen). Ležal je na hrbtu, toda nismo ga prepoznali, ker je bil precej daleč od nas. Gledali smo naokrog, toda ničesar nismo opazili. Okrog nas je bilo še vedno tiho. Obrnil sem se nazaj in uprašal Žvaba, koliko je ura. Ne motim se, kajti samo kurir Jože Žvab je imel na roki uro. Ne vem, zakaj sem ga sploh uprašal, koliko je ura. Morda je bila to zla slutnja, da se nekaj bliža. Nekaj, kar se ne da povedati. Žvab je pogledal na uro in odgovoril: »Dve minuti manjka do pol treh.« Ko sem se obrnil h kurirju Žvabu, sem za njegovim hrbtom videl v obraz komandanta Štefana. Stal je pokonci, resno, z brzostrelko v roki. Gledal je na levo v zasneženo pobočje, kjer naj bi bila zaseda. Na ovratniku in rokavih bluze so se mu lesketale oznake zastavnika.

Ko mi je Žvab povedal, koliko je ura, sem dvignil desno roko in s tem dal Klinarju in Mežku znak, naj nadaljujeta pot. Tedaj pa se je na nas usul peklenški ogenj iz brzostrelk in mitraljezov. Napad je bil silovit. Streljali so z levega pobočja, toda najmočnejši ogenj smo čutili odzad. Že po prvih streljih sem začutil strahovito bolečino nad laktom leve roke. Videl sem, kako od rokava letijo krpe po zraku. Zadeli so me z brzostrelko. Vrgel sem se pod pot. Pri skoku sem zadnjikrat videl Klinarja in Mežka, ki sta še stala, medtem ko Štefana nisem več videl. Med skokom sem opazil Nemca, ki je z razdalje desetih metrov kleče streljal s puško. Ni imel časa meriti vame. Slišal sem njihovo rjovenje. Kaj so kričali, nisem razumel. Kri mi je brizgala iz rane, izstrelek je prebil kost. Od naših najbrž ni nihče streljal, ker so nas takoj zadel. Bržkone so naprej streljali name in na Štefana, ki sva bila obojena z brzostrelkami, poleg tega pa so Nemci iz takšne bližine lahko opazili prišle čine na rokavih.

Ko sem preskočil pot, sem se potegnil po hrbtu navzdol. Pod menoj je bila električna centrala v Javorniškem rovtu, ki so jo stražili Nemci. Za trenutek sem se ustavil. Pogledal sem okrog sebe. Na levi nogi sem opazil drugo rano. Torej sem ranjen v nogo in roko.

Zadržan, zbežan Sonjin pogled je Sama začudil. Strmel je v njen drobni, gladki, ostro izrisani obraz.

»Kaj je s tabo, Sonja,« je zaskrbljen uprašal Samo. Slutnja, da bi utegnili biti nekaj narobe, da se mu oddaljuje, ga je hudo zaskledalo. »Tako tiha si in čudna.«

Pogledala ga je nekam jezno, očitačoče.

»Komisar Hrast je govoril s mano,« je kujavo odvrnila. »Precej ostro. Ni me še odkrito obtožil, a sem dobro razumela, na kaj meri. Midva, to sem povedala tudi komisarju Hrastu,« sva le tovariša. Spoštujem te kod komandanta, občudujem kot hrabrega borca. Rada se s teboj pogovarjam. Ni pa drugih razlogov, da bi me zasliševali,« je užaljena naštevala Sonja. Potem ga je ostro pogledala. »Si morda ti dal kak povod za sumničenja? Ti je nehote ušla beseda, po kateri napak sklepajo, kaj naj bi bilo med nama?«

»Tudi mene so prijemali. Morebiti ravno pred tabo. Niso očitali tega, kar namiguješ. Nič takega nisem omenil, ker tudi ni mogoče,« je hlastno pripovedoval Samo. Čutil je, kako zardeva in to mu ni bilo prav. »Meni so očitali, da popuščam, ne skrbim toliko za bataljon kot prej, da sem prepogosto s tabo.«

»Veliko sva bila skupaj, to drži,« je zamišljeno, boljše volje rekla Sonja.

Samo je lovil vsako spremembo na Sonjinih licih in skušal odvozlati njen pomen. Lepa je, prelepa, ga je spreletavala. Spet je čutil, kako zardeva.

»Kot si pravkar povedala, rada si se z mano pogovarjala. Tudi jaz s tabo. To je bil, Sonja, vzrok za govorice in sumničenja,« je stežka povedal Samo. Čutil je, kako drhti, da bo še težje povedal nujno odločitev. »Poslej, zaradi drugih, se bova morala redkeje pogovarjati.«

TANR

3 VINKO TRINKAUS

Kimala mu je, vendar ne s pravo zavzetostjo. Prisiljeno, kot on, je sprejela težko odločitev.

»Zaradi izjemno težkega položaja, v katerem se nahajamo, zaradi bataljona sem se tako odločil. Začasno. Dokler se ne prebijemo na mirnejše področje,« je povedal Samo.

Razumela je, ga je spreletelo. Saj je razumna in hrabra. Imenitno dekle, najboljše, kar jih je kdaj srečal.

»Dosljej sem bila spoštovana borka in bi rada tudi tako ostala,« je rekla Sonja in ga zelo odločno gledala. »Napravi mi morava vse, da še za naprej ohraniva dobro mnenje o najinih dejanjih kot doslej.«

Stokrat, tisočkrat bi te poljubil na drobna, napeta usta. In oči, je srečen šepetal Samo. Premišljal je, kaj ji mora v nekaj trenutkih povedati, ko je žalosten opažal, da želi Sonja oditi. Hotel jo je poprositi, naj počaka, samo trenutek, ko se je spomnil oblube.

Juriš na čelu bataljona ni nič v primeru s tem. Jurišaš, ker čutiš, da moraš, ker hočeš. Takšno slovo pa je prisiljena odpoved. Žrtve!

Naslednji dnevi so bili za Sama boleči. Ze odrekanje, ko ni bil toliko s Sonjo kot prej, je bilo hudo. Še težje, ker je opazil, da se Sonja rada pogovarja z drugimi. Postal je ljubosumen na vse. Kateri moški si ne bi pozele takega dekleta? Kdo se lahko ustavlja želji, da ne bi poskusil srečo? Sonja, si je z bolečino dopovedoval Samo, je zmerom kazala željo, da se pogovarja in šali z borci. Zaradi spogledljivosti; zaveda se svoje lepote. Sam se ni spomnil najmanjšega znaka, po katerem bi lahko sklepal, da se je Sonja želela z njim poljubiti. Zdal pa ga je vsak smeh moškega, s katerim je Sonja govorila, zabolel. V smehu je zasluhlil prvi znak, da si moški pridobiva Sonjino naklonjenost, da je smeh znak upanja.

Nekajkrat je v obupu pomislil, da bo Sonji omenil, naj se pogovarja le z dvema borkama, ki sta bili v bataljonu, z drugimi najnujnejše, z njim pa, kolikor utegne. Vsi sklepi pa so se podrli, ko je bil z njo. Ni si znal razložiti, zakaj pred Sonjo občuti zadrego, zakaj ga je ravno pred Sonjo najbolj strah, da bi povedal puhlico, zakaj ji ne more povedati stvari, ki jih je pred srečanjem nameraval povedati. Del strahu in sumničenja se je razblinjal, ker je bila Sonja z njim prijazna. Ampak to je trajalo le tako dolgo, dokler sta bila skupaj. Potlej je spet začela najedati ljubosumnost.

Patrolja, ki je pritekla v taborišče, je povedala, da so se komaj izmuznili veliki koloni Nemcev, ki v streljih prodirajo proti njihovem taborišču. Borci so z rokami kazali v smer, kjer so domnevali, da prodirajo Nemci.

Samo je ukazal, naj se bataljon pripravi na premik. Sklinal je tudi štab bataljona, kjer je štabovcem razlagal, da jih bodo Nemci napadli. Nekako so morali zvedeti za njihovo taborišče, zato se morajo premakniti, zavzeti drug položaj, da bodo premešali nemške načrte. Seveda pa je poglavito — naj sprejmejo boj ali se umaknejo? Še pomembneje: kam naj se umaknejo?

čimo, v katerem jeziku naj bi nam govorila. Najraje bi seveda v nemškem, ker je pričakovala, da jo vsi razumemo. Od vseh 50, kolikor nas je bilo v avtobusu, sta le dva starejša para dvignila roke. Po vsej zagati smo se končno sporazumeli, da bo govorila italijansko, Viatorjev Milan pa nam bo sproti prevajal v slovensko. Ljubezno, čeprav malo v zadregi, se je opravičevala zaradi dežja, ki ga na Siciliji takorekoč ne poznajo. Dežuje le v zimskem času. Od aprila do novembra ne pade včasih niti kaplja, je povedala. Kot vso Evropo je tudi Sicilijo ta čas pestilo izredno nestanovitno in deževno vreme, kar smo sami najbolj občutili. Na nekaj več kot 10 km dolgi vožnji po cesti v Catanijo je dež nenadoma nehal in skozi oblake je blagodejno posijalo sonce, vroče kot sredi poletja.

Vozili smo se po mili sredozemski krajini, nepreglednih nasadih limon, pomaranč in oljk. Avtocesta se konča pred samim mestnim obzidjem, odkoder se odcepi glavna cesta v središče Canie skozi velika mestna vrata.

Na prvi pogled — kar čedna in urejena dežela, pravo nasprotje tistega, kar smo pričakovali. Razkošne vile, vrsta motelov ob cesti in najsoodnejših hotelov s peščenimi plažami, predvsem pa čisto modro morje, ki privablja, zlasti poleti vse večje množice turistov.

CATANIA — JUŽNI MILANO

Zaradi nagle industrializacije v zadnjih desetletjih po vojni se je Catania povzpela v vrh gospodarsko razvitih mest na jugu Italije. Čeprav je Palermo na nasprotni strani otoka večje mesto, nazivajo Catanio za južni Milano, ker ima precej več industrije.

(SE NADALJUJE)

PIŠE TC:

SICILIA — OTOK BOGASTVA IN BEDE

Sicer pa je bil Milan mož na svojem mestu, požrtvovalen in sposoben vodnik, vsesokoli ljubezniv, s polno razumevanja za naše izletniške potrebe in muhe posameznikov, ki na takšnih potovanjih nikoli niso izjeme. Italijansko je obvladal naravnost briljantno, kljub temu pa, kot se je pozneje izkazalo, s pravimi Sicilijanci ni kaj prida opravil.

SPREJEM V DEŽJU

Že po drugi uri mirnega in prijetnega poleta nas je stevardesa po zvočniku opozorila, da si privežemo varnostne pasove, ker bomo v nekaj minutah pristali v Cataniji. Proti vsem pričakovanjem smo še vedno leteli nad sivimi oblačnimi grotami, ki niso obetale prav nič nadejanega sončnega sredozemlja. Kislih obrazov smo razočarano zrlj navzdol, kjer se je v dalji že razločevala obalna črta rjavozelene goratega kopnega. Z Jonskega morja smo se spuščali proti vzhodni obali Sicilije, ki jo je le tu in tam kakšen sončni žarek osvetlil in nam vendarle vlival upanje, da nas ne bo tukaj pričakalo deževje.

Že ob pristanku nas je minilo vse veselje. Droben dež je zoprno pršil. Namesto kolikor toliko spodobne in velike letališke stavbe, kamor smo se peš napotili iz letala, smo se znašli v veži zgradbe, nič večji in nič boljši od kakšne podeželske železniške postaje. Prav nič nismo imeli občutka, da smo na mednarodnem letališču razmeroma znanega, drugega največjega mesta Sicilije — Catanije. Po betonskih pistah so se lovili psi, ob ograjah na letališču pa so pasli firbce brezdelni postreščki ali kaj so že bili, ki so kazali že urojeno zanimanje za naša dekleta bežeca pred dežjem.

Posebnege reda in urejenosti res nismo pričakovali kot kje drugod na evropskih letališčih, a vseeno več kot to, kar smo videli. Razen večje veže, ki je služila za mednarodni prehod z nekakšnim kioskom za službujočega policaja in carinika, majhne restavracije, kjer so se gnetli domači brezdelneži in srkali kapucinke, zanikarne turistične poslovalnice pri izhodu, ni bilo ničesar, po čemer bi lahko sklepali, da si na letališču.

V nasprotju s slabim vtisom, ki ga je naredilo letališče, pa sta nas spodbudila k boljši volji oba ne več mlada policaja, ki sta nas kot stare znanke, ljubezno in kar po domače odpravila skozi svoj mejni prehod. Njuno pozornost so vzbujale le mlajše potnice, ki sta jih kavalirsko ogovarjala v hrvaščini z gospodžicami in jim dopovedovala, da je Jugoslavija lepa zato, ker ima lepa dekleta. Hitela sta omenjati Belgrado in Zagreb, ki pa so punce dale vedeti, da so iz Ljubljane, sta stara zapeljivca brž začela hvaliti »Lubiana, che bella città« in dopovedovati, da sta bila kajpak tudi že v Ljubljani.

Na letališkem parkirišču nas je s tremi avtobusi v največjem nalive pričakala plavalasa Nemka Eleonora, vodnica turistične agencije iz Catanije. Mlada, koketna študentka je potem, ko smo se vsi premočeno poselili v avtobusih, povedala, da zna razen materinščine tudi italijansko in špansko, zato naj se odlo-

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 15. seji 21. avgusta obravnaval poročilo Cestnega podjetja Kranj o pripravah za preselitev cestne baze iz Radovljice in o gradnji počitniškega doma cestnih delavcev na Bledu, poročilo občinskega sodišča o začasni sistematizaciji delovnih mest na sodišču ter seznam zavazancev za občinski davek od alkoholnih pijač in od prodaje na drobno. Pretresali so tudi dokumente s predlogi za izvajanje prostorskega planiranja v občini, predlog novih cen oskrbnega dne v otroških vrtcih, ki ga je predložil Vzgojno varstveni zavod Radovljica ter poročilo o delu delovne skupine za opravljanje nadzorstva nad zakonitostjo dela OZD.

Na skupnem sestanku izvršnega sveta OS Radovljica, izvršnih odborov stanovanjske in komunalne interesne skupnosti ter predsedstva ZSS Radovljica prejšnji teden so obravnavali osnutek družbenega dogovora o racionalizaciji stanovanjske graditve v SR Sloveniji, aneks k samoupravnemu sporazumu o izločanju sredstev za stanovanjsko gradnjo v občini Radovljica za obdobje 1977-1981, elemente letnega in srednjeročnega načrta urejanja stavbnih zemljišč in predlog akcijskega programa izvajanja nalog s področja stanovanjskega gospodarstva na osnovi stališč CK ZKS in OK ZK Radovljica.

V Radovljici je bil 16. avgusta posvet predstavnikov občinske skupščine izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij s predstavniki ALPETOURA TOZD Hoteli Bohinj in KS Bohinjska Bistrica. Beseda je tekla o uresničevanju investicijskega programa po srednjeročnem načrtu, o kritičnem finančnem položaju Viatorjevih hotelov v Bohinju in na Pokljuki, o samoupravnih organiziranosti ter o kadrovskih in stanovanjskih težavah, ki pester Viatorjeve delovne kolektive. Naslednjega dne, 17. avgusta, je bil podoben razgovor tudi s predstavniki KOM-PASA TOZD Hotel Stane Žagar v Bohinju.

Prejšnji teden se je sešla na prvi delovni dogovor delovna skupina, ki jo sestavljajo predstavniki občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij ter stanovanjske skupnosti Radovljica, ki je zadolžena za pripravo gradiva o uresničevanju stališč in sklepov 8. kongresa ZKS na stanovanjskem področju. Skupina je že izdelala predlog usklajenih programov izvajanja srednjeročnega načrta pridobivanja stavbnih zemljišč in izgradnje usmerjenih gradenj v stanovanjskih naseljih s spremljajočimi objekti družbenega standarda. Razen tega je izdelala tudi zasnovo predloga za dolgoročno izvajanje naštetih nalog.

Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Radovljica je v prvi polovici avgusta obravnaval predlog družbenega dogovora o pridobivanju sredstev za osebno in skupno rabo ter o skupnih osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov delegatov in imenovanih funkcionarjev. Sklenil je, da posebna delovna skupina do konca avgusta na osnovi pripomb in dopolnil oblikuje stališče o tem dogovoru, ki jih bo OK SZDL posredovala do septembra administrativno finančni komisiji republiške konference SZDL Slovenije.

Glede na opazna zaostajanja pri uresničevanju izvajanja srednjeročnih in dolgoročnih planov investicij na področju Bohinja, o čemer je razpravljala izvršni svet OS Radovljica na zadnji seji, je bilo v petek, 18. avgusta, v Radovljici o tej problematiki govora na posvetu, ki ga je sklical predsednik izvršnega sveta Franc Podjed. Udeležili so se ga predsednik skupščine, predsedniki občinskih družbenopolitičnih organizacij in predsednik sveta KS Bohinjska Bistrica. O stališčih s posveta bodo v naslednjih mesecih tekale razprave tudi v pristojnih občinskih organih.

NOVICE IZ JESENIŠKE OBČINE

Jeseniški občinski svet zveze sindikatov je že v drugi polovici julija opozoril osnovne organizacije na obravnavo osnutkov 9. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, ki bo oktobra v Mariboru. To gradivo je bilo v celoti objavljeno v prilogi Delavske enotnosti - sindikalni poročevalec 8. julija. Občinski svet opozarja, da so osnovne organizacije dolžne, da o tem gradivu razpravljajo, bodisi po sindikalnih skupinah ali na skupnih sestankih celotnega članstva. Le v skrajnem primeru pa naj o tem razpravlja izvršni odbor. Razprava naj bo predvsem kritična in naj v pripombah in stališčih vsebuje resnična mnenja delavcev, ki naj pripomorejo, da bo vloga sindikatov prišla še bolj do izraza.

Osnovne organizacije morajo poslati pripombe na občinski sindikalni svet Jesenice do 26. avgusta. Četrtega septembra bo namreč seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta, na kateri bodo uskladjali pripombe iz javne razprave, spregovorili pa bodo tudi o problematiki delovanja jeseniškega kluba samoupravljalcev.

Realizacija proračuna jeseniške občine v prvih sedmih mesecih znaša 52,92 odstotka. V letošnjem letu znaša načrtovani znesek proračuna približno 45 milijonov dinarjev, idealna realizacija v sedmih mesecih pa bi bila 58,33 odstotka. Kljub temu je doseženi odstotek ugodnejši kot prejšnja leta in kaže, da so sestavljenci proračuna realno načrtovali. Najvišjo stopnjo realizacije v sedmih mesecih izkazuje davek od

skupnega dohodka občanov - 77,39 odstotka, najnižjo pa davek iz dohodka od kmetijske dejavnosti, ki znaša 40,09 odstotka. Prejšnja leta je bilo približno 1000 kmetijskih zavazancev, po novem izračunu katastrskega dohodka pa se bo število spremenilo. Ta teden bodo predvidoma že pripravili tudi odmero za

V SEPTEMBRU TEDEN UPOKOJENCEV

Člani društva upokojencev Žirovnica, Javornik - Koroška Bela, Jesenice, Mojstrana, Kranjska gora in Rateče bodo v času od 11. do 17. septembra praznovali teden upokojencev.

V tem času bodo v domu društva upokojencev na Javorniku pripravili razstavo, na kateri bodo prikazali delovanje članov. Začetek tedna bodo proslavili s kulturnim programom, ki bo 11. septembra v gledališču Tone Čufar na Jesenicah. Razen tega se bodo pomerili v več športnih disciplinah. Na Jesenicah bodo tekmovali v šahu in balinanju, v Mojstrani pa v kegljanju.

Namen praznovanja tedna upokojencev je predstaviti prizadevanje dejavnosti upokojencev in s tem dati spodbudo še za uspešnejše nadaljnje delo. B.

Po podatkih občinske zdravstvene skupnosti Radovljica je bilo v prvem polletju 1978 največ odstopanja od finančnega načrta na področju specialističnega zdravstvenega varstva, kjer je presežen plan izdatkov kar za 20 %. Gre predvsem za zdravljenje izven regije. Za blizu 5 % nad planiranim zneskom je presežena tudi postavka za zdravila in injekcije, četudi finančni načrt zagotavlja dovolj sredstev v primerjavi s povprečno porabo na posameznika v gorenjski regiji.

Kljub zasičenosti zunanje trga, veliki konkurenci in višjim cenam na tujem je Almiri Radovljica uspelo v prvem polletju izvoziti na tuje kar 15 % več svojih izdelkov kot lani v tem času, vendar pa za 14 % manj kot so letos planirali. Na zahodna konvertibilna tržišča so prodali za blizu 6,5 milijona din, v vzhodne dežele pa za okoli 4,9 milijona din. V tem obdobju so uvozili za okoli 34 % načrtovanega nakupa surovin za leto 1978.

V prvih šestih mesecih 1978. leta so po podatkih oddelka za gospodarstvo OS Radovljica industrijske delovne organizacije v občini s povprečno 6414 zaposlenimi proizvedle za blizu 1,3 milijarde din proizvodov, kar je za 15 % več pri 3 % povečanju zaposlenih kot v prvem polletju 1977. leta. Plan proizvodnje je radovljiška industrija v prvi polovici leta presegla za 2 %.

V radovljiški občini je bilo lani od 30.542 celotnega prebivalstva povprečno redno zaposlenih 11.524 delavcev, dobre polovice teh - 5938 je bilo žensk. V gospodarstvu je delalo 10.373, v negospodarstvu pa 1151 delavcev. Daleč največ - 54,7 % je bilo zaposlenih v industriji, v gostinstvu 9, trgovini 6,6, v obrti 5,7, gradbeništvu 4,3, gozdarstvu 3,9 in v kmetijstvu 1,9 % zaposlenega aktivnega prebivalstva.

Na območju Bohinja premore družbeni in zasebni sektor 1181 turističnih sob z 2474 posteljami, v katerih je lani prenočevalo 84.515 gostov. Ti so v Bohinju ustvarili 268.724 prenočitev. V prvem polletju 1978 pa je 22.651 gostov, ali 20 % več kot lani, v tem času ustvarilo že 100.414 nočitev, kar je za okoli 18 % nad lanskeletnim izidom nočnin v prvem polletju.

Na 11. razširjeni seji iniciativnega odbora turistične poslovnice skupnosti Bled, ki je bila 18. avgusta v hotelu Park na Bledu, v navzočnosti predstavnikov občinske skupščine, izvršnega sveta, družbenopolitičnih organizacij, krajevne skupnosti in turističnega društva Bled ter poslovnih organov vseh gostinskih turističnih delovnih organizacij z Bleda, so obravnavali program priprav na svetovno prvenstvo v veslanju, ki bo prihodnje leto na Bledu. O predvidenih obnovitvenih gradnjah, izgradnji in izboljšavi potrebnih objektov sta udeleženci seznanila predstavnika pripravljalnega odbora za svetovno prvenstvo in Turist progressa iz Radovljice.

Četrta številka Obzornika, ki ga izdaja INDOK center pri OS Radovljica, je izšla prejšnji teden v nakladi 600 izvodov. Razen nekrologa ob smrti sodelavca INDOK centra Franca Boltarja, krajšega zapisa ob občinskem prazniku, člankov o dnevu ljudske obrambe, o delu KS Podnart, informacije o predlogu Mateja Bora za ustanovitev Linhartovega gledališča, o preskrbi z učbeniki, sestavka o stanovanjski skupnosti, obširnega zapisa o vpisu slovenskih študentov na fakultete in višje šole, ta številka Obzornika prinaša kar 11 ostrani raznih tabelarnih statističnih podatkov o gibanju gospodarstva v občini. Zdi se, da je slednjega več kot bi bilo potrebno.

Delavci ZKO Radovljica v sodelovanju z bohinjskimi kulturnimi in družbenopolitičnimi delavci ter RTV Ljubljana so že pripravili program proslave, ki bo ob 200-letnici prvega pristopa na Triglav 27. avgusta v Bohinju. Razen bohinjskih pevcev in folkloristov bodo nastopili tudi godbe na pihala iz Gorji, Lesc in Jesenice, pevski zbori iz radovljiške, jeseniške in tolminske občine ter ansambel bratov Avsenik. Predvideno je, da bosta na proslavi govorila predsednik častnega odbora te proslave tov. Edvard Kardelj in predsednik PZS dr. Miha Potočnik, ki bo odkril spomenik prvim pristopnikom na Triglav.

davek iz dohodka od kmetijske dejavnosti, za obrtnike pa ga bodo pripravili šele proti koncu leta, ker se zaradi kadrovskih problemov tega na davčni upravi ne zmorejo.

Za realizacijo zaostaja tudi prometni davek, ki v celotni sestavi proračuna predstavlja kar 53,13 odstotkov, vendar predvidevajo, da se bo ob koncu leta odstotek realizacije približal predvidenemu.

Prvi štirje razredi osnovne šole Tone Čufar na Jesenicah bodo novo šolsko leto začeli v novem šolskem centru na Plavžu, ki ga gradijo s sredstvi samoprispevka občanov. Prihodnje sredo, 30. avgusta ob 12. uri bo slavnostna seja gradbenega odbora, članov učiteljskega zbora te osnovne šole ter gostov.

V petek, 1. avgusta dopoldne bodo povabili tiste starše, katerih otroci bodo obiskovali pouk v novi šoli ter otroke na ogled šole ter se seznanili z načinom dela. Tega dne popoldne, to je, 1. septembra, pa si bodo lahko tudi ostali občani jeseniške občine pod strokovnim vodstvom učiteljev ogledali prvo fazo zgrajenega centra.

V preteklem šolskem letu je bilo v sedmih osnovnih šolah in 120 oddelkih v jeseniški občini 3.158 učencev, na srednjih šolah se jih je izobraževalo 1.248, na višjih in visokih pa okrog 400. V preteklem letu je bilo v občini 824 študentov, od tega 598 kadrovskih in 226 solidar-nostnih.

V jeseniški občini so v vzgojnovarstvene zavode vključeni 903 otroci, leta 1975 jih je bilo na primer 673 in letos jih je kar 34 odstotkov več kot pred tremi leti. To pa predstavlja 31 odstotkov vseh predšolskih otrok v občini.

Po investicijskem programu hotela Jelovica na Bledu, ki so ga delavci potrdili na referendumu že spomladi, bodo oktobra začeli z deli z nadzidavo dosedanje stavbe hotela, s čimer bodo povečali zmogljivosti za 48 ležišč, hkrati pa bodo preuredili 66 ležišč iz C v B kategorijo. Prenovili in povečali bodo tudi Grajsko klet. Celotna naložba, za kar so že zagotovljena sredstva, bo veljala 1.687.782 din. Razširitev in prenovev hotela bo omogočila rentabilnejše poslovanje in tudi boljšo zasedenost preko celega leta.

V počitniškem domu v Zgornjih Gorjah, kot že vrsto let, je tudi letos na počitnicah nad 100 slovenskih otrok iz tržaške in goriške pokrajine v Italiji, ki so prispevali s svojimi vzgojitelji konec julija. Mladi zamejci vsakodnevno organizirajo izlete v bližnjo in daljno okolico, na katerih se spoznavajo s kulturno-zgodovinskimi zanimivostmi - kraji in spomeniki NOB ter lepota matične domovine. Razen tega prirejajo izobraževalne, kulturne in športne ure, poskrbljeno pa je tudi za zabavo. Med bivanjem jih obiskujejo starši, ki so tudi sami pred leti preživljali počitnice v Gorjah.

Na delavski univerzi Radovljica bodo od 21. do 24. avgusta vpisovali kandidate na vse oddelke za odrasle, ki bodo obiskovali pouk v jesenskem semestru. V šolskem letu 1978/79 bodo odprli oddelke 8. razreda osnovne šole, 1. in 2. razred poklicne administrativne šole, 2., 3. in 4. letnik ekonomske srednje šole, 2. letnik komercialne šole, 2. in 3. letnik elektrotehniške šole, 3. letnik tehniške šole za strojništvo in pripravljalni semester delovodske šole za strojno stroko. Predavanja na vseh oddelkih se bodo pričela v prvi polovici septembra v učilnicah delavske univerze v radovljiški graščini.

Tudi v avgustu so na Bledu v okviru programa galerijske dejavnosti odprli več likovnih razstav. V festivalni dvorani razstavlja grafik Janez Boljka, v belem salonu hotela Toplice znani jugoslovanski slikar Savo Radulović in v avli hotela Golf bohinjski likovni ustvarjalec Albin Polajnar.

Potujoča razstava, ki jo od letos organizirajo muzeji radovljiške občine in ki zajema nad 100 izvirnih panjskih končnic na okusno izdelanih stoječih vitrinah, je bila prenešana iz Tržiča v muzej Novo mesto, kjer bo na ogled od 18. avgusta do 5. septembra. Od 11. do 15. septembra pa bo razstava postavljena v Portorožu na velikem mednarodnem čebelarškem simpoziju. Od tod jo bodo prenesli od 15. do 18. septembra na mednarodno vrtnarsko razstavo na gospodarsko razstavišče v Ljubljano.

Jeseni bo delovni kolektiv Almiri Radovljica praznoval 30-letnico ustanovitve podjetja. Zaradi obsežnih in zahtevnih organizacijsko tehničnih priprav, da bi ta jubilej čimbolj svečano proslavili, so imenovali odbor za organizacijo proslave v delovni organizaciji in odbor, ki bo poskrbel za stike s številnimi zunanji odjemalci in dobavitelji. Oba odbora, prvega vodi Milka Blažič, drugega pa Rajka Remec, sta že pripravila predloge za priprave, ki jih morajo v septembru potrditi samoupravni organi.

Za kandidate tistih oddelkov za izobraževanje odraslih na delavski univerzi Radovljica, za katere se v spomladanskem prijavnem roku ni vpisalo dovolj interesetov, bodo v četrtek, 31. avgusta, pripravili razgovor o možnostih šolanja v jesenskem semestru. Še vedno je namreč odprto vprašanje, če bodo lahko odprli 5., 6. in 7. razred osnovne šole, 1. letnik ekonomske srednje šole, delovodsko šolo lesne stroke, kovinarsko poklicno, upravno administrativno in delovodsko šolo tekstilne stroke.

V soboto, 26. avgusta, s pričetkom ob 9. uri bo na prireditvenem prostoru Krpin v Begunjah tekmovalje gozdnih delavcev in kmetov - gozdnih posestnikov. Tekmovanje prirejajo konferenca osnovnih organizacij sindikata GG Bled, DIT gozdarstva Bled in občinski zvezi sindikata Jesenice in Radovljica. Razen v delovnih disciplinah bodo udeleženci tekmovali tudi v zabavnih veščinah, kar bo gotovo privabilo veliko obiskovalcev.

nov. To je prostor, kjer mladi prežive del dneva in od dobre urejenosti je odvisna tudi kvaliteta njihovega preživljanja teh ur.

Krajevna skupnost Hrušica se je odločila za ureditev otroškega igrišča ob vrtcu na Hrušici in sami bodo za to prispevali 30.000 din. Ker bo približno toliko sredstev zmanjkalo, se je za pomoč odločila tudi skupnost otroškega varstva, ki bo prav tako prispevala 30.000 din za ureditev igrišča, ki ga otroci nujno potrebujejo.

Rk

Igrišča so pomembna tako za delo šol kot tudi vzgojnovarstvenih usta-

Dopisujte v Železarja

DEVETEGA SEPTEMBRA SPOMINSKA SLOVESNOST NA LIPNIŠKI PLANINI

Pretekli teden so se na Jesenicah sestali predstavniki občinskih odborov ZZB NOV in občinskih konferenc ZSMS Jesenice in Radovljica ter Vzgojno izobraževalnega zavoda Jesenice v zvezi s pripravami na letošnjo spominsko slovesnost na Lipniški planini na Jelovici ob 36. obletnici smrti narodnega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca in njegovih soborcev.

Letošnja spominska slovesnost bo na sam dan smrti, to je v soboto, 9. septembra, in sicer že po ustaljenem programu. Najprej ob ob 8.30 svečanost pri grobnici v Radovljici, od koder bo skupni odhod preko Bleda, Bohinjske Bele in Bohinjske Bistrice na Lipniško planino, kjer bo slovesnost ob 11. uri.

Kulturni program na obeh slovesnostih bodo izvajali učenci šol in pihalni orkester Jeseniških železarjev.

Po končani slovesnosti na Lipniški planini bo skupni odhod k spomeniku v Dražgoše in od tam v vojašnico Jože Gregorčič v Škofji Loki, kjer bo ogled orožja in spominskega muzeja. Tam bo za udeležence pripravljeno kosilo - vojaški »pasulj«.

Svečanosti se bodo udeležili učenci šol in mladina iz obeh občin, nekdanji borci in aktivisti NOV, družbenopolitični delavci in vojniki iz vojašnice Bohinjska Bela in Škofja Loka.

ŽIVAHEN IN PISAN NASTOP MADŽARSKIH FOLKLORISTOV IZ ČSSR

V organizaciji zveze kulturnih organizacij Jesenice je v sredo, 16. avgusta, v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice gostoval 80-članski madžarski folklorni ansambel MLADA SRCA iz Bratislave - ČSSR.

Že dolgo časa na Jesenicah nismo imeli priložnosti poslušati in gledati celovečernega nastopa nekega ansambla pesmi in plesov. Zato je za gostovanje madžarskega folklornega ansambla iz Češkoslovaške pri Jesenicih vzbudilo precejšnje zanimanje. Dvorana amaterskega gledališča Tone Čufar je bila zasedena, kar pomeni, da si Jeseničani tudi v teh, še vedno dopustnih dnevih, želijo kvalitetnih kulturnih prireditev. Nasproh pa si Jeseničani želijo več takih prireditev, celo svoj folklorni ansambel bi želeli. Zato za organizacijo tega folklornega koncerta zveza kulturnih organizacij Jesenice zasluži priznanje in zahvalo.

Madžarski ansambel pesmi in plesov MLADA SRCA je bil ustanovljen leta 1955 v Bratislavi. Sestavlja jo ga mladi ljubitelji ljudskih plesov in glasbe madžarske narodnosti, ki žive na Slovaškem. Vodstvo je profesionalno. Ansambel siri in razvija plese, pesmi in orkestralno glasbo, ki sloni na ljudskem izročilu Madžarov in tako prispeva k spoznavanju in bratskemu sožitju narodov in narodnosti, ki prebivajo na ozemlju ČSSR. Ansambel doma pogosto nastopa, reden gost pa je tudi na televiziji in radiu. Posnel je že več uspešnih gramofonskih plošč. Zunaj ČSSR je gostoval skoraj po vsej Evropi: na Madžarskem, v Bolgariji, NDR, ZRN, Avstriji, Švici, Nizozemski in Italiji. Za izjemno delo na področju poustvarjanja ljudskih pesmi in plesov ter za kulturno-politično delo je ansambel ob njegovi desetletnici odlikoval predsednik ČSSR z odlikovanjem »VZORNO DELO«. Umetniško vodstvo sestavljajo: Tibor Kulcsár, umetniški vodja, Jozef Kovács, koreograf in režiser, Július Karaba, dirigent in Koloman Kovács, zborovodja.

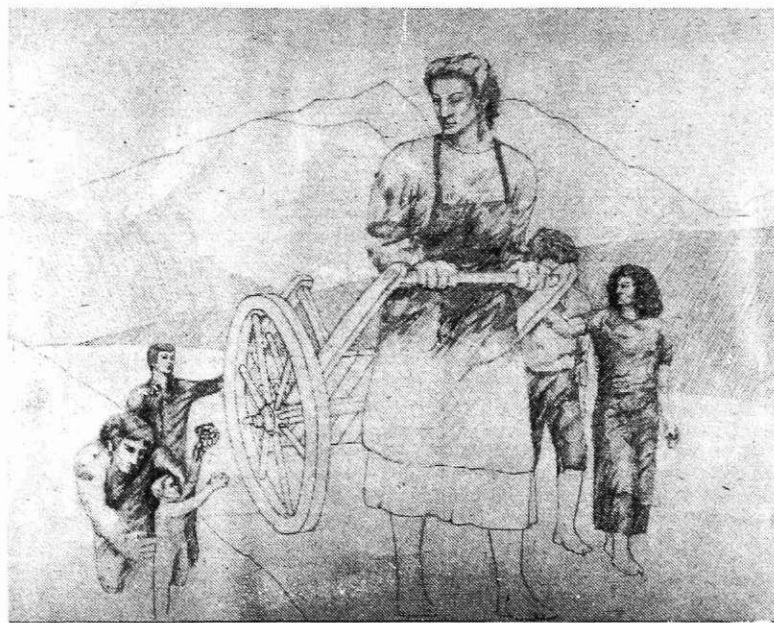
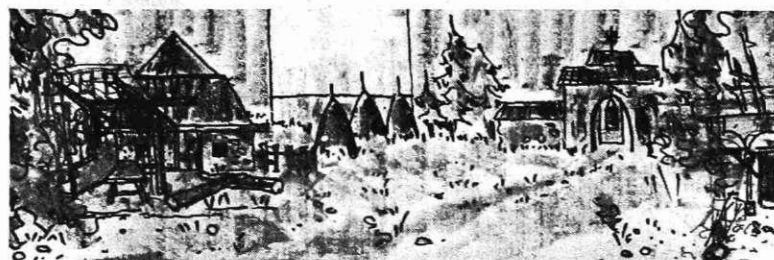
Zakaj se ansambel imenuje Mlada srca, smo spoznali takoj, ko se je dvignil zastor. Predstavil se nam je ansambel z zares mladimi srci. Igralsko, pevsko in glasbeno skupino sestavljajo mlada dekleta in fantje, delavci, dijaki in študentje, polni mladeniške energije in lepote, katero so dopolnjevali živopisni kostumi madžarskih, slovaških, rusinskih in drugih narodnih noš. Prikazali so nam bogat zaklad ljudskih pesmi, plesov in običajev, iz južne in vzhodne Slovaške, kjer živi veliko pripadnikov madžarske narodnosti. Vodstvo in člani ansambla Mlada srca se trudijo, da bi predstavili čiste posebnosti njihove madžarske folklorne v vsej svoji originalnosti. Svoj trud so v precejšnji meri potrdili z izjemno usklajenostjo vseh nastopajočih in visoko stopnjo integracije glasbe, pesmi in plesov. Nedvomno je ansambel Mlada srca, eden od tistih ansamblor, ki združuje izvirnost s časom, v katerem živimo.

Očitno je bilo, da poleg izvirnosti, koreografija daje velik poudarek atraktivnosti, katere se približuje že »cirkuskim izvedbam«, pa kljub temu ni bila pretirano vsiljiva. V hitrih ritmih, katerih je bilo veliko, kar je posebna karakteristika njihovega programa, se plesi stilno niso veliko razlikovali. Občudovali smo lahkotnost in gibčnost fantov in deklet pri vseh plesih, od katerih so nekateri mejili že na akrobatiko, kar celotnemu nastopu daje pečat atraktivnosti. Plesi so bili namreč polni vidnih zunanjih efektov, privlačnih za publiko, s katerimi so izzvali priznanje že med samim izvajanjem.

Med najatraktivnejše točke naj uvrstimo Ples pastirjev, Ples s steklenicami, Čardaš, temperamentni Ciganski ples in zaključno točko stiliziranih plesov pod nazivom Prijateljstvo narodov, katere je podobna našemu plesu Ero z onega sveta.

Vse plese in pesmi je spremljal orkester sestavljen iz 16 godal, flavte in klarineta ter tradicionalnega čembala, ki je v taki sestavi orkestra imel dominantno vlogo. Pravo značilnost čembala je prikazal izvrstni čembalist z dvema solo točkama v spremljavi godal, kar je predstavljalo tipičen madžarski ljudski orkester. S pristno in atraktivno izvedbo so izzvali pri občinstvu navdušenje in ponavljanje enega dela solo točk.

Pevci solisti, ki so nastopali ob spremljavi orkestra, si niso izbrali vokalno in tehnično preveč zahtevnih skladb. Posebne vrednosti je bil nastop solistke, katere je interpretirala rusko ljudsko pesem. Zbor je poleg nastopa z orkestrom sodeloval tudi v vokalnem spremljanju plesov.

V okviru letošnjega praznovanja 70-letnice Slovenske prosvetne zveze na avstrijskem Koroškem, le-ta prireja v soboto in nedeljo, 26. in 27. avgusta na prostem v bližini Vazarja v Spodnjih Vinarah pri St. Primožu v Podjuni veliko gledališko predstavo Voranevih Samorastnikov. Koroški gledališki amaterji pričakujejo tudi večji obisk iz matične domovine in zato so poskrbeli za zadostno število sedežev. Vstopnina za obiskovalce iz matične Slovenije je 30 dinarjev. V slučaju dežja, bo predstava 2. septembra. Na zgornji sliki je posnetek scene, kjer se bo odvijala uprizoritev Prežih-Minkelnovih Samorastnikov, na spodnji sliki pa je umetniška upodobitev hudabiške Mete iz Samorastnikov, ki jo je narisal slovenski-koroški slikar Karel Vouk.

ORGANIZACIJA KRVODAJALSTVA

Krvodajalstvo sloni na humanizmu in zavesti človeške solidarnosti, torej na načelu, da naj bi kri prispeval vsak, dokler je zdrav in sposoben, da jo bo ob vsakem času dovolj na razpolago. Zato bi morali težiti za tem, da bi vsak občan daroval svojo kri vsaj enkrat v življenju. Največje priznanje vsakemu posamezniku je zavest, da sodeluje v organizaciji krvodajalstva, ki bo tudi njemu in njegovim svojim zagotovila kri, kadar bi jo potrebovali.

Potrebe po količini krvi za zdravljenje so zelo velike, saj iz dneva v dan naraščajo prometne nesreče in poškodbe pri delu in doma, za katere zdravljenje je zelo velikokrat potrebna transfuzija. Prav tako zahteva velike količine krvi tudi sodobno zdravljenje raznih drugih bolezni.

Porabo krvi in število krvodajalcev vsako leto prikaže v svojem poročilu Zavod SRS za transfuzijo krvi v Ljubljani. Tako je bilo v letu 1976 64.251 prijavljenih krvodajalcev, odzvemov pa je bilo 56.097. V tem letu so na zavodu odvzeli 18.148.965 ml krvi, konzervirane krvi pa je bilo 21.351.720 ml.

Za primerjavo naj navedem še, koliko so v tem letu k temu prispevali občani Jesenic. Število prijavljenih

Karakteristično za člane ansambla je, da vsi plešejo in pojejo. Vsi so v gibanju, mladost in lepota so na vrhuncu, na odru prirejajo pravi »živ-žav«, podrejen režiji, koreografiji in temperamentnemu dirigentu, ki je celotno izvedbo programa rutinsko »držal v svojih rokah«. Kljub vsemu moramo poudariti, da so plesalci bili boljši del ansambla.

Za temperamentno in atraktivno pa tudi umetniško izvedbo so bila mlada srca nagrajena z dolgim in prisrčnim ploskanjem, organizator ZKO jim je podarila bogat šopek cvetja, Janko Pribošič pa se je s toplimi besedami zahvalil za prijeten večer in zaželel ansamblu še veliko uspeha.

Za zaključek naj omenimo še to, da je bilo gostovanje folkloristov iz ČSSR povezano z izmenjavo gostovanja z našo akademsko folklorno skupino France Marolt iz Ljubljane, katere je letos praznovala 30-letnico delovanja.

Franjo Ropret

SLAVJE GASILCEV V PODKORENU

V nedeljo, 27. avgusta dopoldne, bo veliko slavlje v počastitev 70-letnice obstoja in uspešnega dela gasilskega društva v Podkorenu.

Ob 9. uri se bo začela sektorska gasilska vaja, na kateri bo sodelovalo šest društev od Mojstrane do Rateč in poklicna gasilska ter reševalna enota Železarne. Po vaji bo prosalva na ka-

teri bo predstavnik samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Jesenice na slovesen način izročil društvu nov gasilski avtomobil tipa TAM, prvega te vrste v naši občini.

Na proslavi bo tudi slavnostni govor, v katerem bo predstavnik društva podal kroniko o delovanju gasilcev v tem kraju. Sledil bo kulturni program, v katerem bo nastopila domača folklorna skupina in drugi.

B.

LETOVANJE V NOVIGRADU JE RES PRIJETNO

»Tok, tok, bum...« mi odmeva v ušesih in te neprestane in dolgočasne melodije imam dovolj. Radio mi od nenehnega poslušanja, obračanja gumbov in poslušanja kaset že škripnje.

»Ah, kakšen dolgčas!« zavzdihnem in se leno presedem za pisalno mizo.

Iz predala potegnem koledar. Štejem dneve do 1. septembra. Ugotovim, da je le še dobrih deset dni in sedla bom v avtobus ter se z malo tesnobe pred novim nepoznanim svetom prvič odpeljala v šolo na Jesenice. O tem bom razmišljala drugič. Liste v koledarju obračam nazaj.

12. julij. Kdo bi pozabil nanj! Takrat smo se odpravili na morje. Pred zdravstvenim domom na Jesenicah je bilo že navsezgodaj zelo živahno. Ste uganili? V Novigradu se je odpravljala nova izmena. To pot smo avtobuse napolnili otroci iz Doline. Pineta! Pred tablo Otroško letovišče DPM Jesenice smo zmanjšali hitrost in zavili na levo. Pozdravili so nas svetle, lesene hišice in prostorna jedilnica, malo nižje pa skale in morje, naše toplo morje!

Že več let zahajam na počitnice v ta prelepi kraj. Z nasmehom sreče in veselja, da sem spet tu, pozdravim hišice in bore med njimi. Neko prijateljstvo me veže s temi molčljivimi, a kljub temu prijaznimi prebivalci.

Iz sanj me zbudi glas vodiča, ki nas kliče v zbor. Posedemo v senco pod bore in poslušamo navodila. »Odložili bomo prtljago, se preoblekli v kopalke, kajti tu je vroče in potrepljivo počakali, da se hišice spraznijo.«

Razdelili smo se v skupine. Vsaka skupina je dobila svojo hišico. Ježe, Morski pes, Gusar... so bila njihova imena. Naša skupina je bila v Morski zvezdi. Med štiri lesene stene se je naselil nov živ-žav. Vsak si je dal opravka s prtljago in posteljo.

»Na obalo, hitro, ena dva!« se je razlegel glas tovarišice Marte, ki smo ji vsi rekli kar Marta. Prav dobro smo poznali to našo tovarišico, saj je bila le nekaj let starejša od nas.

Z naših predhodnikov smo preprosto prebrali, da so imeli kisló vreme. »Kako, prebrali?« se sprašujete. Preprosto, imeli so mlečno rjavo barvo, nekateri pa so ostali kar beli. Tarnali so, da so le nekajkrat videli sonce. Ne, vremena jim pa res nismo zavidali.

Zvečer, malo preje kot naslednje večere, smo utrujeni zaspali v svežem posteljnem perilu z upanjem na sončen jutrišnji dan.

»Vstanite, telovadba!« Se zaspani smo poskakali iz postelj. Presenečeni smo ugotovili, da je nebo svetlo modro, brez oblaka. Sonce nam je prestreglo pogled, da nas je kar zaščemelo v oči.

»Teci, zaspanka!« se je za menoj oglašil sestanovalec.

»Gor, dol, malo sem, malo tja in stoj! Predklon, roke do tal, nato nad glavo, ponavljaj! deset počepov! Roke v bok in kroži s telesom!«

Po desetih minutah smo odšli v svetle in lepo urejene kopalnice. Umij roke, obraz, zobe pa hitro na tehtanje. Oh, tehtanje, to je prava groza za nas, dekleta. Tako vestno smo skrbele, da bi pred morjem izgubile vsaj malo maščobe, a vse zaman. Obljubile smo si, da bomo na morju malo manj jedle, veliko plavale in pridno telovadile. Prvi dan je šlo, drugi dan težje, tretji dan pa smo le še veliko plavale, prenehale smo telovaditi in začele pridno jesti. Le kako bi nam hrana ne teknila, saj je bilo vsega na pretek po naših željah. Naša Marta pa bi si kaj hitro izbrala pete od večnega tekanja po repete, če bi ji katera od nas ne priiskočila na pomoč.

Po zajtrku smo uredili sobe. »Zravnaj rjuho, pogrnj deko, zloži spalno srajco, poravnaj garderobo, pomeđi sobo, uredi okolico...«, smo si ponavljali vsako jutro in v rekordnih dvajsetih minutah je bila hišica z okolico na red za komisijo, ki je občasno pregledovala naše delo.

Do 12. ure smo se greti na soncu. Marsikdo je zajel sonce z veliko preveliko žlico in je zvečer ves ope-

čen stokal od bolečin. Pametnejši pa smo vsakih pol ure poskakali v vodo, včasih tudi na ježe ali ob skalo, pa nič zato.

Po obilnem kosilu je sledil obvezni počitek. Pisali smo razglednice, a ne zaradi dolgčasa ampak zato, da bi jih doma ne skrbelo preveč za naše počutje. Malica, in zopet smo odšli k obali. Plavanje, igre v vodi in obali, branje knjig, poslušanje glasbe, je še kaj lepšega?

Lepo nam je bilo tudi ob večerih. Nekajkrat smo šli na sladoleđ v Pineto. Radovednost nas je večkrat zanesla do počitniškega doma zdravstvenega doma Kranj, kjer letujejo otroci iz vse Gorenjske. Tudi tam se niso dolgočasil.

V program smo uvrstili tudi športne igre. Fantje so se med seboj pomerili v nogometu. »Dajmo Mojstrana!«, se je razlegalo z ene strani, na drugi pa so vneto kričale Kranjskogorčanke za svoje tekmovalce. Kaj pa dekleta? Nismo hotele zaostajati in že smo zamenjali vloge. Podile smo se za žogo, včasih brncile kamen ali sosednjo nogo, fantje pa so izgubljali potrpljenje z gledanjem naših nerodnosti. Tekmi sta se srečno končali. Rezultati: zmaga Kranjske gore pri Mojstrani pa poškodovana noga. Pomerimo se še s kolonijo iz kranjskega doma!

Sestavili smo mešano ekipo košarkošev in sosedom napovedali tekmo. Ob njihovem igrišču se je zbralo okoli 300 otrok iz njihovega in okoli 100 otrok iz našega tabora. Tekma se je odvijala v napetem vzdušju. Kranjčani so počasi zgubljali, končna razlika pa je bila okoli 20 košev v našo korist. Jeseniški tabor je slavil popolno zmago in porazenim ni preostalo drugega, kot da nas povabijo na ples.

Minevali so zadnji dnevi. Spraševali smo se, kako je v Mojstrani brez 40 kričačev. O domotožju skoraj ni bilo sledu.

Poslovili se bomo. Ne bo lahko. Še nekaj dni bi rada ostala. Devet dni, to je res premalo, vendar pa sem pomislila, koliko otrok pa še teh dni nima? Občinska zveza DPM Jesenice vsako leto poskrbi za sto in sto otrok iz naše občine, da prijetno letujejo ob morju. Veliko ljubezni do nas so imeli ljudje, ko so ta del Pinete očistili grmovja in začeli urejati letovišče za otroke.

Dolgo je že od tega. Takrat posajeni bori so že močno porasli in letovišče je vsako leto lepše.

Letos je našo skupino obiskal Jože Vladimir, ki živi v Novigradu. Rečejo mu kar VELI JOŽE. Res zasluži to ime. Je velik in močan, gotovo pa ima močno tudi voljo. Rojen je bil v Dalmaciji. Vojna vihra pa ga je prinesla k nam v Slovenijo. Na leta, ki jih je preživel med našimi partizani so mu ostali še živi spomini. Pripovedoval nam je o njih. Na koncu smo skupaj začeli nekaj partizanskih pesmi. Rad se spominja Slovenije in je zadovoljen, da se v njihovem kraju dobro počutimo. Zadnji večer smo se zbrali v jedilnici, da zapojemo in zaplešemo ter se poslovimo. Kar velika družina smo bili in prav vsi smo poskrbeli, da nam je bilo lepo. Tovariš upravnik Jože Zupan, ki je bil vedno nasmejan in dobrovoljen, je bil z nami zadovoljen. Mi pa smo še posebno zadovoljni z našimi kuharicami, ki so tako pridno skrbele za naše vedno lačne želodčke.

Poslovili smo se. S prijatelji smo si izmenjali naslove. »Obišči me! Moraš priti!« smo vpili ob odhodu. Te objube smo v muhastem avgustu že izpolnili. Taka letovanja tkejo tudi prijateljske vezi.

In sedaj je tudi počitnic konec. Prehitro so minile. Kmalu se mi bodo zdele le še kot kratak predah med petkom in ponedeljkom.

Liljana Gartner

GORE IN LJUDJE V DOLINI

V 31. številki smo zaključili objavljene sestavke v štirih nadaljevanjih pod gornjim naslovom. V zadnjem nadaljevanju je pomotoma izpadlo ime avtorja sestavka UROŠA ZUPANČICA in s tem to popravljamo in se opravičujemo.

Uredništvo

Iz nastopa madžarske folklorne skupine iz ČSSR (foto Sahib Bešić)

Z AVTOBUSOM Z JESENIC V GONARS

Na svečanost ob praznovanju 35. obletnice osvoboditve italijanskih taborišč, bo z Jesenic peljal poseben avtobus v Gonars. **Odhod avtobusa bo 10. septembra ob 5. uri zjutraj** izpred poslovalnice Kompassa Jesenice. Vožnja preko Ljubljane, Fernetičev v Trst, kjer bo ogled zloglasne Rižarne, nadalje do Tržiča (Monfalcone), kjer bo postanek ob kostnici in prisostvovanje odkritju spominskih obeležij. Nadaljevanje vožnje do Gonarsa, kjer bo komemorativna svečanost in počastitev padlih in umrlih domoljubov. Po slovesnosti v Gonarsu je povratek s postankom v Doberdoby (Redipuglia), kjer je pokopališče v prvi svetovni vojni padlih vojakov, preko Trbiža in Rateč na Jesenice. Cena na osebo je 200 (dvesto) dinarjev. Potrebni so veljavni potni listi. Prijave sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice, Titova 86.

PRIČETEK POUKA IN VPIS NOVIH UČENCEV V GLASBENO ŠOLO

VIZ Jesenice, TOZD Glasbena šola Jesenice

RAZPISUJE SPREJEM NOVIH UČENCEV

Sprejemni izpiti bodo v četrtek, 31. avgusta in petek 1. septembra od 8. do 10. ure in od 15. do 18. ure, na Glasbeni šoli, Čufarjev trg 1/I. Vsi stari učenci imajo razdelitev urnika v ponedeljek, 4. septembra ob 8. in ob 14. uri.

ZAHVALA

Sodelavcem vleke v TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj. Želim vsem mnogo uspehov pri nadaljnjem delu. Franc Robič

ZAHVALA

Zahvaljujem se izvršnemu odboru konference osnovnih organizacij sindikata železarne Jesenice in vodji TOZD Družbena prehrana za obisk v bolnici na Reki in denarno pomoč. Nikola Radič

ZAHVALA

Vsem mojim nekdanjim sodelavcem dne Klinar iz TOZD Valjarna žice in profilov na Beli se najlepše zahvaljujem za darilo in izrečeno tople besede ob mojem odhodu v pokoj. Želim jim veliko delovnih uspehov in osebne sreče. Velimir Janičič

PESTRO ŠPORTNO-REKREACIJSKO ŽIVLJENJE V CRIKVENICI

V železarskih počitniških domovih v Crikvenici in v Biogradu na moru se v času ko naši sodelavci preživljajo dopust odvijajo tudi športna tekmovanja v različnih športnih panogah pod vodstvom rekreatorja, ki je zadolžen za tekmovalno potekajo v pravem športnem vzdušju in da so tekmovalna tudi uspešno organizirana. Delavcem so na voljo tudi športni rekviziti, ki jih le-ti veliko uporabljajo. Vsa ta tekmovanja pa popestrijo otroci naših delavcev, ki se jih z velikim veseljem udeležujejo.

V počitniškem domu v Biogradu na moru so bila v smeni od 10. do 20. avgusta organizirana tekmovanja v balinanju, badmintonu, namiznem tenisu, odbojki ter plavanju. Doseženi so bili naslednji rezultati: Balinanje moški: 1. Zupan, Zupan, 2. Kosić, Čop, 3. Pozlar, Jukić;

Balinanje ženske: 1. Ravnik, Cuznar, 2. Gričar, Geršo, 3. Liković, Goševa; Namizni tenis mlajši: 1. Roman Košir, 2. Brane Repe, 3. Slavko Liković; Plavanje: 1. Vasjo Hribar, 2. Dušan Baldižar, 3. Jože Borse; Badminton člani: 1. Roman Košir, 2. Albin Zuber, 2. Milan Lužnik; Badminton — mlajši: 1. Marjan Košir, 2. Brane Repe, 3. Robi Strazišar; Odbojka: 1. ekipa Koren, Torkar, Ferjančič, Rihtaršič, Gričar, Košir; 2. ekipa — Zupan, Lužnik, Stibič, Marinkovski, Jensterle, Strazišar, Geršo; 3. ekipa Kosić, Borse, Liković, Pukiš, Pristov, Repe I, Repe 2, Grvala. Organiziran je tudi plavalni tečaj, ki se ga je udeležilo 16 mlajših neplavalcev in od tega jih je 14 splavalo. Za igranje šaha ni bilo interesentov, oziroma ni bilo zadosti prijav za tekmovanje. V. Hribar

Košarka

PRED PRIČETKOM TEKMOVANJ V DRUGEM DELU LETNE SEZONE

V košarkarskih ligah se izvajajo tekmovanja v letnih in zimskih ligah. Letne lige se prične v aprilu in končajo sredi oktobra s prekinitvijo v juliju in avgustu, zimska sezona pa traja od oktobra do marca in je rezervirana za zvezna tekmovanja ter tekmovanja v republiški super ligi za ženske in republiški moški ligi. V letni sezoni za naš klub nastopajo članice v slovenski ligi — začet, ter mladinci, mladinci, kadetinja, kadeti v gorenjski

ligi. Člani so že odigrali področno prvenstvo Gorenjske in so se ponovno uvrstili v republiško ligo. V jeseni jih čaka le še tekmovanje z ekipami: Ilirije in Ježice iz Ljubljane ter Nove Gorice in Ajdovščine za dve mesti, ki vodita v republiško super ligo, ter od petih ekip pa bodo nastopale v zimski sezoni v republiški ligi začet. Člani bodo morali v septembru odigrati tudi se preostali del pokalnega tekmovanja.

Datum	Čas	Tekma	SPORED TEKMOVANJA V DRUGEM	Igrišče
25. 9.	16.30	III. turnir Jesenice: Krvavec Cerklje	mladinke	Podmežaklja
26. 9.	18.00	Jesenice: Sava: Jesenice	kadeti	Podmežaklja
27. 9.	18.00	Jesenice: Radovljica	kadetinje	Kranj
30. 9.	19.00	Jesenice: Radovljica	kadeti	Podmežaklja
31. 8.	19.30	Jesenice: Radovljica	mladinke	Podmežaklja
2. 9.		Gorenja vas: Jesenice	kadeti	Gorenja vas
2. 9.		Kladivar: Jesenice	mladinke	Ziri
2. 9.	18.00	Jesenice: Obutev Novo mesto	članice	Podmežaklja
3. 9.	8.30	IV. turnir Jesenice: Triglav (POKAL)	mladinke	Podmežaklja
6. 9.	19.30	Jesenice: Triglav B	člani	Podmežaklja
9. 9.	16.00	Jesenice: Senčur	kadeti	dvorana ŽIC
9. 9.	17.30	Jesenice: Mengeš	mladinke	dvorana ŽIC
9. 9.	19.30	Jesenice: Lokainvest	članice	Podmežaklja
10. 9.	10.00	Jesenice: Triglav: Jesenice	kadetinje	Kranj
16. 9.		Triglav: Jesenice	kadeti	Kranj
16. 9.		Triglav: Jesenice	mladinke	Kranj
16. 9.		Ježica: Jesenice	članice	Ljubljana
17. 9.		V. turnir Jesenice: Sava Kranj	mladinke	Kranj
20. 9.	19.00	Jesenice: Lokainvest (Šk. L.)	članice	Podmežaklja
23. 9.	17.30	Jesenice: Lokainvest	kadeti	dvorana ŽIC
23. 9.	19.00	Jesenice: Lokainvest	mladinke	dvorana ŽIC
23. 9.		Kras: Jesenice	članice	Sežana
24. 9.		Radovljica: Jesenice	kadetinje	Radovljica
30. 9.		Radovljica: Jesenice	kadeti	Radovljica
30. 9.		Radovljica: Jesenice	mladinke	Radovljica
30. 9.	19.00	Jesenice: Gostol (Nova Gorica)	članice	Podmežaklja
1. 10.		VI. turnir Jesenice: Ilirija	mladinke	Ziri
7. 10.	19.00	Jesenice: Sava Kranj	članice	Podmežaklja
8. 10.	10.00	Jesenice: Ljubljana	kadetinje	Podmežaklja
13. 10.	19.00	Jesenice: Litija: Jesenice	članice	Podmežaklja
14. 10.			članice	Litija

V primeru slabega vremena ali mraza v drugi polovici septembra in v oktobru bodo morali zagotoviti dvorano za odigranje tekem, ki so sicer po sporedu predvidene v športnem parku v Podmežaklju.

ZAHVALA

Ob prerani smrti dragega moža, očeta, starega očeta in brata

FRANCA BULOVC

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancom in prijateljem, še posebej pa sosedom za nesebično pomoč v dneh težke izgube. Zahvaljujemo se darovalcem vencev in cvetja in vsem, ki so nam izrekli sožalje in ga spremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: žena Ivana, hčerki Ivanka in Marta z družino ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti

FRANCA ŽUPANČIČA

se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje in spremstvo k poslednjemu počitku.

Najlepša hvala sosedom in stanovalcem Ceste bratov Strazišar, pevcem ter vsem, ki so kakorkoli pomagali.

DRUŽINI ŽUPANČIČ IN LENAR

ZAHVALA

Ob prerani izgubi najine sestre

ANE BALOH

iz Žirovnice, se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in drugim, ki ste nama izrekli sožalje, sočustvovali z nama, ji podarili vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo krajevni organizaciji ZB NOV in SZDL, Titetu Dolarju-Čirotu in pevskemu zboru društva upokojencev Javornik za organizacijo pogreba in ganljive poslovilne besede ter žalostinke.

ŽALUJOČI: Tončka, Micka in ostalo sorodstvo

POVEČATI OBISK NA KOPALIŠČU UKOVA

Garderože in higijene, ki so bile na kopališču narejene za X. balkansko prvenstvo v skokih v vodo omogočajo boljše izkoriščanje, oziroma podaljšanje kopalne sezone na kopališču Ukova. Ta objekt ne sme ostati neizkoriščen, saj namen te izgradnje ni bil le za prireditev balkanskega prvenstva, ampak predvsem za nadaljnjo uporabo na kopališču in kot prva faza pokritega kopališča.

Pred tem ko ni bilo pogojev za posušitev v zavetju, preoblačenje, sušenje las in tuširanje (umivanje) s toplo vodo, je obisk na kopališču že v drugi polovici avgusta močno upadel. Le ob izredno toplih dnevih so bila še v prvi polovici septembra sindikalna in šolska tekmovanja v plavanju. Kar navadili smo se, da je kopališče septembra že zaprto. Majhno število obiskovalcev ni moglo to spremeniti, ker so vzdrževalce kopališča obremenjevali stroški pogona filtrov, plačevanje reševalca itd., ne glede na število kopalcev.

Ob pogojih in opremi, ki je sedaj na kopališču, pa letos to lahko spremenimo. Predvsem je možno, da bolje izkoristimo toplo vodo v bazenu in nov objekt, za šole in rekreacijo. Šole bi lahko vsaj v septembru še izvajale program telesne vzgoje in uporabile kopališče za športni dan ali izvedbo šolskega tekmovanja. Sindikalni odbori iz Železarne in drugih delovnih organizacij pa bi prav tako lahko s pomočjo plavalnega kluba organizirale tekmovanja in rekreacijsko plavanje. Lahko bi izvedli tudi plavalno šolo za odrasle, ki je bila doslej izvajana v hotelu v Kranjski gori. To so predlogi, da bi se povečal obisk in izkoristile možnosti kopališča Ukova, kljub temu, da še nimamo pokritega kopališča.

Ta poziv šolam in sindikalnim organizacijam pa ni samo zato, da pridobi kopališče na ugledu in da se izkoristijo permanentne karte, ki so jih nekatere organizacije že nabavile, ampak zato, ker je plavanje resnično ena izmed športnih oziroma rekreacijskih panog, ki krepi telo. Plavanje je panoga, ki vzdržuje delovno in zdravstveno kondicijo ter je nujno potrebno vsakemu, ki zaradi hrbeničnih in drugih težav rabi razgibanje. Zaradi kratke kopalne sezone, slabih vremenskih razmer in pomanjkanja osnovnih pogojev, tudi v okviru plavalnega kluba Jesenice ni dejavnost zažvela kot bi morala. Le manjši del je otrok, ki iz leta v leto vztrajajo oziroma trenirajo za maloštevilne nastope. Večina je po dveh ali celo enem letu zapusti plavalni klub, zato tudi ni uspehov. Večjih uspehov pa ni nikjer, kjer ni pokritega bazena, zato na republiških in zveznih tekmovanjih zasledimo le klube, ki imajo pokrita kopališča.

To je tudi naš cilj in perspektiva, morda v bližnji prihodnosti, saj je nov objekt že prva faza pokritega kopališča. Prav pa je, da izkoristimo sedanje možnosti, to je: ogrevano in filtrirano vodo v bazenu (možnost, da je ogreta do 28 stopinj Celzija). V novem objektu pa sta poleg zveznih in moških higien, ki so dovolj prostorne in urejene za vse obiskovalce, še dva prostora za plavalni klub, in sicer za hrambo rekvizitov, halj, obleko ter za ogrevanje in sušenje. Kabine za preoblačenje in garderobe z oblačalniki, na katerih so vreče za hrambo garderobe, so namenjene vsem obiskovalcem. Ob hodniku so tuši s toplo vodo za umivanje. Posebna soba je opremljena za reševalca in za zdravstvene namene. To omogoča, da lahko izvajamo tudi zdravstveno preventivno in kontrolno, na primer, otrok. Ob ogledalih pri blaginji so na razpolago sušilci las, za uporabo bo verjetno potrebno dati majhno odškodnino.

Prav bi bilo, da tudi člani ostalih klubov športnega društva Jesenice vzdržujejo svojo kondicijo s plavanjem in prihajajo redno na kopališče. V okviru plavalnega kluba imamo namen, da predvsem v jesenskem času organiziramo redne zdravstvene preglede in uredimo tako, da se izognemo vsakršni možnosti prehlada. Tak program v tem smislu pripravljamo, potekal naj bi usklajeno v sodelovanju s šolami in sindikalnimi organizacijami.

Razen tega pa želimo več sodelovanja s starši otrok, ki hodijo na kopališče, zato jih tudi vabimo na ogled prostorov in izvajanje programa. S šolami z Jesenic, Koroške Bele in Mojstrane pa bomo organizirali sestanke za skupni dogovor o nadaljnjem delu.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

26. in 27. avgusta angleški barvni film — drama KASANDRIN MOST ob 17. in 19. uri, režija George Pan Casmatos, v glavni vlogi Sophia Loren.

28. in 29. avgusta francoski barvni ljubezenski film VIOLETA IN FRANSOA ob 17. in 19. uri, režija Jack Rufio, v glavni vlogi Isabel Adani.

30. avgusta angleški barvni pustolovski film SINBADOVO ZLATO POTOVANJE ob 17. in 19. uri, režija Gordon Hessler, v glavni vlogi Phillip Low.

31. avgusta ni predstav 1. septembra ameriški VV barvni film — komedija KINO ZA GROB ob 17. in 19. uri, režija Peter Bogdanovich, v glavni vlogi Ryan O'Neal. 2. in 3. septembra, ameriški barvni akcijski film ŽIVA TARČA ob 17. in 19. uri, režija Douglas Hickok, v glavni vlogi Oliver Reed.

KINO PLAVŽ

26. in 27. avgusta, francoski barvni ljubezenski film VIOLETA IN FRANSOA, ob 18. in 20. uri

28. in 29. avgusta angleški barvni film — drama KASANDRIN MOST ob 18. in 20. uri

30. avgusta ni predstav

31. avgusta ameriški barvni kriminalni film CLOVEK, KI JE VELIKO VEDEL ob 18. in 20. uri

1. septembra angleški barvni pustolovski film SINBADOVO ZLATO POTOVANJE ob 18. in 20. uri

2. in 3. septembra italijanski CS barvni dokumentarni film SVET PONOČI DANES ob 18. in 20. uri, film ni primeren za mladino do dopolnjenega 15. leta starosti.

KINO KRANJSKA GORA

26. avgusta japonski barvni karate GOSPODAR SMRTI ob 20. uri

30. avgusta francoski barvni ljubezenski film VIOLETA IN FRANSOA ob 20. uri

2. septembra angleški barvni film — drama KASANDRIN MOST ob 20. uri

KINO DOVJE MOJSTRANA

26. avgusta italijanski barvni film — spektakl VELIKA GNEČA ob 19.30

27. avgusta japonski barvni karate GOSPODAR SMRTI ob 19.30

2. septembra francoski barvni ljubezenski film VIOLETA IN FRANSOA ob 19.30

3. septembra angleški barvni film — drama KASANDRIN MOST ob 19.30

VPIS V ŠOLO ZA KVALIFICIRANE VOZNIKE MOTORNH VOZIL

ZDRUŽENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČEV JESENICE

Obvešča vse kandidate za voznike motornih vozil, da je pričetek vpisa v šolo za kvalifikacijo in B kategorijo vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure v začasni pisarni na športnem igrišču v Podmežaklju. Pričetek poklicne šole je predviden 18. septembra.

ZŠAM Jesenice

ZAČETEK POUKA NA JESENIŠKIH OSNOVNIH ŠOLAH

VIZ JESENICE TOZD OSNOVNA ŠOLA TONE ČUFAR IN TOZD OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC JESENICE

Obveščata starše in učence, da bo začetek pouka v šolskem letu 1978/79 v petek, 1. septembra.

Učenci od 1. do 4. razreda osnovne šole Tone čufar se zberejo v novi šoli na Plavžu ob 9.30 (tudi učenci iz KS Hrušice in KS Planina pod Golico), učenci od 5. do 8. razreda pa na Tomšičevi 5 in sicer:

— učenci I. izmene ob 8. uri pred šolo — 5. ab, 6. bc, 7. b, b bc

— učenci II. izmene ob 9.30 pred šolo — 6. ač, 7. ac, 8. a, 5. c.

Učenci osnovne šole Prežihov Voranc se zberejo ob 8. uri za šolo, učenci od 1. do 4. razreda pa 10.30 za šolo.

Starše šolskih novincev vljudo prosimo, da pospremiijo svoje otroke prvi šolski dan v šolo.

Tega dne bodo učenci prejeli učbenike in delovne zvezke.

TOZD Osnovna šola Tone Čufar Jesenice vljudo vabi starše in občane na ogled nove šole na Plavžu 1. septembra od 12. do 18. ure.

Dograjena je I. faza šolskega centra Plavž, kjer bodo imeli pouk učenci od 1. do 4. razreda.

OBVESTILO STARŠEM

Vse starše v vrtec sprejetih otrok obveščamo, da bo informativni sestanek v torek, 29. avgusta.

— za enoto Julke Pičnik na Tomšičevi 3 ob 16. uri,

— za enoto Angelce Oček na Tavčarjevi 3 ob 17. uri.

Zbirališče bo na igrišču enote Julke Pičnik, oziroma igrišču enote Angelce Oček.

Že sedaj opozarjamo, da mora vsak novinec ob vstopu predložiti zdravniško potrdilo, katerega izda zdravnik v otroškem dispanzerju. Starše, katerih otroci so sprejeti v izmenično skupino obveščamo, da se začne izmena 1. septembra;

— v enoti Julke Pičnik — dopoldne,

— v enoti Angelce Oček — popoldne.

TOZD OSNOVNA ŠOLA KOROŠKA BELA odbor za delovna razmerja in samoupravno delitev OD razpisuje prosta dela in naloge:

1. Pomočnika ravnatelja
Pogoj: U, PU ali P, opravljen strokovni izpit in ustrezne moralno politične kvalitete,

2. Vzgojiteljica za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Pogoj: vzgojiteljica ali medicinska sestra pediatrične smeri.

3. Učitelj angleškega jezika s polnim delovnim časom za določen čas — od 25. 9. 1978 nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu.

Pogoj: PRU, P

Kandidati naj pošljejo prijavo z dokazili o izobrazbi na tajništvo TOZD Osnovna šola Koroška Bela. Rok prijave velja do zasedbe del in nalog.

IŠČEMO TAJNIKA KRAJEVNE SKUPNOSTI

Na osnovi sklepa seje sveta krajevne skupnosti Podmežaklja z dne 21. junija 1978, komisija za delovna razmerja pri KS Podmežaklja

razpisuje

delo in naloge tajnika krajevne skupnosti Podmežaklja za nedoločen čas — za vodenje administrativnih in upravnih del ter finančnega poslovanja.

Osebnih dohodkov po samoupravnem sporazumu.

Pogoji: Srednješolska izobrazba, večletno aktivno delo in udeleževanje v družbenopolitičnih organizacijah.

Ponudbe poslati na naslov: Krajevna skupnost Podmežaklja 64270 Jesenice, Mencingerjeva ulica 1 — za komisijo za delovna razmerja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Komisija za delovna razmerja pri svetu KS Podmežaklja

HOKEJISTI ŽE NA LEDU

Hokeyisti osemnajstkratkga državnega prva, ki bodo v letošnji tekmovalni sezoni nastopili znatno pomlajeni, so prvi stopili na ledeno ploščo že v nedeljo, 20. avgusta. To je dosednji rekord jeseniške dvorane v Podmežaklju, kajti takoj zgodaj ludi v njej še ni bilo. Ledena plošča je bila pravzaprav nared že dan prej, ko je bila na vrsti še prva rekreacijska drsanja.

V ponedeljek so hokeyisti vadili že dvakrat – dopoldne in popoldne. Tako bo še nekaj dni, potem pa bodo za jesenišane treningi še zahtevnejši. Kandidati za prvo mesto bodo vadili kar trikrat na dan. To seveda samo po sebi pove, da trener Klinar, kot tudi odgovorni za prvo moštvo želijo pripraviti državne prava res dobro, zavedajoč se, da bo oslabljeno moštvo doživljalo težke preizkušnje, pa tudi poraze.

Zaradi odsotnosti številnih igralcev prvega moštva, ki ne bodo v letošnji sezoni igrali za državne prava iz različnih razlogov (Poljanšek, Pirih, Smolej, brata Zbonat in Pretnar), so med kandidati tudi nekateri igralci Kranjske gore: Jug, Čušnjak, Pajič, Betiš in Milinac.

Prilpave potekajo dobro in disciplinirano, igralci pa kar dobro prenašajo velike obremenitve, kar pomeni, da so v poletnih

mesecih nabrali dovolj telesne vzdržljivosti.

Če govorimo o prvem moštvu, da vse poteka tako kot je potrebno, pa na ledu še nismo videli mladih hokeyistov Kranjske gore.

Zares je škoda, da mladi igralci niso izkoristili možnosti tako zgodnjih priprav na ledu, kajti še kako potrebujejo veliko drsanja, kot tudi individualne in kolektivne tehnike. To je tembolj aktualno, kajti Kranjska gora je zopet ostala brez najboljših igralcev, borila pa se bo v prvi zvezni ligi. Razen tega nas izkušnje iz sezone učijo, da je tudi lani Kranjska gora začela s pripravami na ledu skoraj dva tedna pozneje, kot moštvo Jesenice, led pa – kot letos – pripravljen za obe moštvi. Zares škoda mladih igralcev.

Pa še novica, ki bo nedvomno razveselila obiskovalce športnih prireditvev v Podmežaklju. V kratkem bodo začeli z deli na zahodnem delu dvorane, kjer bodo zazidali odprtino, uredili pa bodo tudi gostinski lokal.

Tako se ljubiteljem hokeya v letošnji sezoni obeta ugodnejše spremljanje hokeyjskih tekem, kajti odpadla bo tradicionalna nadloga jeseniške dvorane – prepihi.

Nogomet

NOGOMETNI TURNIR »TRIMEJE 78«

Letos je bil na Jesenicah odigran že osmi tradicionalni turnir treh meje. Zanimivo za ta turnir je, da je vsako leto odigran v drugem mestu. Nastopajo pa ekipe: BSV Kelag – Beljak (Avstrija), VS Weissensfeld – Fuzine (Italija), AC Tarvisio – Trbič (Italija) in NK Jesenice – Jesenice (Jugoslavija).

V predtekmovalni sta se najprej pomerili ekipi VS Fuzine in AC Trbič. Tekma se je v regularnem času končala neodločeno. Pri streljanju enajstmetrovke pa je bila spretnost ekipa VS Fuzine in visoko zmagala (0:0, 1:1, 6:2).

V drugem predtekmovalnem srečanju sta se pomerili na Jesenicah ekipi NK Jesenice in BSV Kelag – Beljak. Po veliko boljši igri so domačini zasluženo visoko zmagali 9:1 (5:1). Gole za Jesenice so dosegli: Kovačič 4, Samardžija 2, Krašovec 2 in Mlakar 1.

V finalnem delu je v boju za tretje in četrto mesto Kelag – Beljak premagal moštvo Trbiča 4:3.

V boju za prvo mesto med NK Jesenice in moštvom Fuzine pa so zasluženo zmagali gostje. Tekma je bila zelo borbena in ostra. Po poskodbi Kupljenika, pa se je spremenil v grobo igro, s številnimi obračunavanji med posameznimi igralci.

Gol za Jesenice je dosegel Komelj. Jeseničani so nastopili v postavi: Ilič, Radič, Mlakar, Omanović, Kupljenik (Tulemija), Troha, Dučanović, (Ljujič) Krašovec, Kramar, (Raković), Komelj, Kovačič, R. Rade, K. Zvone.

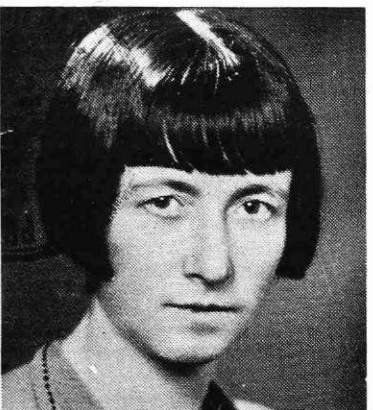
MEDNARODNI NOGOMETNI TURNIR V PAULARU (ITALIJI)

13. in 14. avgusta so se nogometaši Jesenic udeležili mednarodnega turnirja v Pautoru. Poleg Jesenic so se nastopile ekipe iz Lukarna (Švica) in domača ekipa Vexlova. Jeseniški nogometaši so bili še drugič za povrstjo zmagovalci tega turnirja.

PRVE ŽENSKES NA TRIGLAVU

Čprav nimamo dokazov, da so hodile po Velem polju in Ledinah skupaj z bohinjskimi fuzinarji, lovci in pastirji pred dvestoleti leti tudi majce, nam planinska zgodovina govori, da so bile skupaj s Korošci, Kosi, Rožiči, Orjakovi Šimnom, Šesti Smukavci in drugimi v triglavskih višavah tudi brhke in neustrašene majerice iz Stare Fuzine, Srednje vasi, Studorja, Jerke in drugih vasi zgornje bohinjske doline.

Idrjski rojak, kustos ljubljanskega muzeja je že leta 1841 vabil znanke iz Škofje Loke: »Če vas je še vedno volja biti prva ženska na Triglavu, pohitite k meni, na Dovjem ostanem še teden dni!« Na žalost se to vabilo pogumnega raziskovalca, prvega samohodca v višinah Triglava in odkritelja najlepše triglavske doline Vrat, ni uresničilo.

Nevina Rebek-Prevc prva Slovenka v severni steni Triglava

Kljub temu pa je bila Bohinjka Rozalija Skantar-Sestova 92 let po prvem pristopu »štirih srčnih mož« in 29 let po prvem vabilu Henrika Freyerja ženske iz Škofje Loke, sredi poletja pred 108 leti, leta 1870 prva ženska na Triglavu. Vodila in varovala sta jo oče Jože in brat Lovrenc, ki sta zgradila tudi prvo sicer skromno triglavsko planinsko postojanko, Triglavski templj na Ledinah, na južni strani Triglava, kjer danes stoji Planika (2408 m). Oče in sin Skantar sta zgradila tudi prvo pot z Ledin na Mali Triglav skozi Triglavsko vrata ali Stopce, uklesala sta stopnice, zavarovala s lesenimi klini in komarčami. Rozalka Skantar-Sestova je bila »prva dama Triglava«, planšarila in majarila in na Mišelskem koncu in na Velem polju, po letu 1895 pa je bila tudi oskrbnica Vodnikov kote na Velem polju.

Štiri leta pozneje, leta 1874, je Rozalka Skantarjeva dobila prve pogumne nasledilce. Na Triglav so se povzpeli kar tri ljubljanske planinke – Ljudmila Klemenčič, Hilka Krisper in Julija Moos. Ta prvi »množični« ženski vzpon je bil dosežen v mesecu septembru pred 104 leti, vsekakor je bil ta vzpon pogumno, zgodnje dejanje v rani mladosti našega klasičnega planinstva.

Enajst let po prvem uspehu Rozalije Skantar se je leta 1881 povzpela na Triglav tudi navdušena in srčna planinka Matilda Moth, ki je že preje pristopila na številne težko dostopne vrhove.

in so se vrnili domov z dvema lepima pokoloma.

V prvi tekmi so se jeseniški nogometaši srečali z ekipo Lukarna (Švica) in visoko zmagali s 7:2 (3:2). V prvem polčasu so bili igralci Lukarna enakovredni, nasprotnik, vendar jim je v drugem polčasu zmanjkalo moči, kar so jeseniški igralci izkoristili in dosegli še pet golov.

Gole so dosegli: Mlakar M. 2, Krašovec 2, Kovačič, Tulemija, Komelj.

V drugi tekmi 14. avgusta so Jeseničani igrali z domačo ekipo Vexlova neodločeno 1:1 (0:1). Tekma je bila zelo zanimiva in na športnem nivoju kar je navdušila veliko število gledalcev na stadionu.

Gol za Jesenice je dosegel Kramar. Jeseničani so nastopili v postavi: Ilič, (Mlakar), Radič, Tulemija, Ibrahimović, Kupljenik, Troha, Kramar, (Raković), Samardžija, Krašovec, Mlakar, M. Kovačič.

R. Rade – K. Zvone

NK JESENICE : NK TRIGLAV (KRANJ) 5:1 (2:1)

V četrtek, 17. avgusta so jeseniški nogometaši odigrali prijateljsko tekmo z moštvom Triglava iz Kranja. Tekma je bila v prvem polčasu zanimiva in je navdušila gledalce, ki so se zbrali na igrišču v Podmežaklju. Obe moštvi sta prikazali lep nogomet na zelo težkem igrišču za igro.

V drugem polčasu so igralci Jesenic nadigrali goste iz Kranja, ki niso bili dobro fizično pripravljeni in dosegli še tri gole.

Gole za Jesenice so dosegli: Kovačič 1, Krašovec 1, Ljujič 1, Troha 1 in Dučanović 1.

Moštvo Jesenic je nastopilo v postavi: Ilič, (Mlakar), Radič, Mlakar M. (Šmitran), Ibrahimović (Kupljenik) Omanović, Troha, Komelj (Ljujič), Kramar, (Krašovec) Samardžija, Kovačič in Dučanović.

R. Rade – K. Zvone

PRAZNIK TRIGLAVA JE SLOVENSKI PRAZNIK

Praznik Triglava ni samo praznik turistov, izletnikov, planincev, plezalcev in alpinistov, ljubiteljev in obiskovalcev planinskega sveta, temveč vsega slovenskega ljudstva.

Na Triglavu, Olimpu, Atosu, Sinaju, Araratu, Fudžijami, na vrhovih Andov in šest, sedem in osem tisoč metrov visokih vrhovih Himalaje, so preprosti in bogabojni, primitivni narodi postavljali domove, prestole in trone bogovom, ki so kraljevali in vladali nebu, zemlji in morju, grozili in žugali z gromom in bliski.

Šele razumniki, prosvetljenci, pesniki, pisatelji, slikarji in glasbeniki, iskanci rudnih bogastev in zdravilnih zelišč, so premagali in ukrotili tabuje, uje in »divjo jago«. Misticizem se je moral umakniti vеди o večji vabi in ljubezni do edinstveno lepega in mogočnega planinskega sveta, kjer so ponosni in nedostopni skalni vršci prebadali megle in oblake in se dotikali samega neba.

Triglav, pra, prabog Slovanov je že pred tisoč leti, prepirčevalno stopil v našo in svetovno planinskoalpinistično zgodovino.

Najzgodnejšo triglavsko zgodovino so z velikimi črkami pisali in klesali v zidove sten in grebenov svetovno znani plezalci in številni razumniki in prosvetljenci. Med njimi zasledimo na vidnih mestih planinske zgodovinarje, pesnike in pisatelje, »redko, častno izjemo med puhlimi glavami tedanje ljubljanske družbe«, zlahtnega barona Žiga Zoisla. Iz Bretagne je moral priti slavni botanik in raziskovalec Baltasar Hacquet. Med velikimi imeni naj omenimo brata Jakoba in Janeza Dežma-

na, prvega alpinista vzhodnih Alp Valentin Staniča, zdravnika Ivana Tuška, starost slovenskih planincev Franceta Kadilnika, prvega slovenskega pesnika Valentin Vodnika. Vsi ti prvopristopniki so morali poiskati pomoč pri srčnih in pogumnih domačinih, lovcih, pastirjih, kosežih, fuzinarjih v Bohinju, Dolini in Trenti, ki so jim kazali pot in varno vodili preko tokov, zajed in sten na grebene in vrhove. Brez njih ne bi bila zgodovina Triglava, Razorane, Škratne, Prisojne in Jalove gore tako naglo popisana s tako velikimi črkami. Poleg nekronanega kralja in poeta Julijskih Alp Juliusa Kugyja, ustanovitelja ljubljanskega muzeja grofa Franca Hohenwarta, lepota, kustosa ljubljanskega muzeja, idrijskega rojaka Henrika Freyerja, dr. Henrika Tuma, dr. Jožeta Rusa, dr. Antona Melika, Mire Marko Debeljakove, Antona Linhart, F. S. Finžarja in dr. Franceta Prešerna, so pisali o Triglavu še mnogi, mnogi drugi slovenski in tuji pisatelji in pesniki: Edo Deržaj, Janez Gregorin, Janez Jalen, Janez Bučar, Boris Režek in še mnogi drugi mojstri umetniške besede. Vsi ti niso ostali sami, tudi slikarji, planinski krajinarji so mojstrsko upodabljali Triglav in njegovo sosesčino z Markom Pernhardom, Ivanom Groharjem, Richardom Jakopičem, Matijem Jamo, Koželji, Valentinom Hodnikom in Božidarjem Jakcem na celu. O lepoti Triglava in slovenskih gora so skladali tudi pesmi.

Triglav je s svojimi trabanti in sateli že zelo zgodaj prišel iz naše domače v svetovno planinsko zgodovino. Triglav so ukrotili in premagali »štirje srčni možje« iz Bohinja, verjetno prvi odkar stoji svet, polnih osem let preje predno je Jacques Balmat

pripeljal dr. Paccarda na vrh Bele gore, Mont Blanc ali streho Evrope. Zmaga na Triglavu je bila dosežena polnih 87 let preje predno sta Michel Croz in Edward Whymper premagala in ukrotila »zermatt-skega leva« Matterhorn.

Slovenski smo lahko upravičeno ponosni na prastaro in slavno triglavsko zgodovino, katere niso pisali samo naši pogumni, srčni in neustrašeni domači iz Bohinja, Doline in Trente Kosi, Korošci, Šesti, Požganci, Bobki, Korobiljci, Pavr, Mota, Špič – Medved, Berginc, Štrukelj, Kopičar in drugi, temveč tudi domači in tuji, svetovno znani prosvetljenci in razumniki.

Za 1250 m visoko severno steno Triglava so se začeli zanimati tudi klasični plezalci, ki so po letu 1900 visoko kotirali na plezalno alpinistično področje.

Triglav in njegovo sosesčino so zgodaj obiskovali in raziskovali ter občudovali slavni popotniki in raziskovalci Fox, Francis Tuckett, sir Humphry, Edward Brown, Franc Kxaver Wulfen, Gilberti in Cherchil.

Leta 1822, 44 let po prvem pristopu na Triglav, je strela na samem vrhu Triglava terjala prvo smrtno žetev. Ognjeni bič je usmrtil Antona Korošca, sina prvopristopnika Luka Korošca. Lajze, težje in tudi smrtne nesreče v Triglavu so se vrstile in množile iz leta v leto. Gorski reševalci so morali reševati poleti in pozimi v slovenski nemški, skalski in drugih plezalnih smereh, v slovenski, nemški, jugovigri, na vrhu in grebenih, v Sfinji, na Tomiškovi poti, čez Prag in Plemenicah. Za Antonom Korošcem so bili na vrhu Triglava nesrečni dr. Holst, prof. Schmidt, Karel Wagner, Wilhelm Lass, Vladimir Topolovec, dr. Klemente Jug in še številni mladi in pogumni, neustrašeni. Preko 30 jih je omahnilo na poti k sreči in doživetu nekaj nepozabnega.

Vsi ljubitelji in občudovalci Triglava bomo s ponosom proslavljali 200 letnico prvega pristopa. Osrednja prireditev bo v soboto in nedeljo 26. in 27. avgusta na samem vrhu očaka Triglava, pri Aljaževem stolpu in v Ribčevem Lazu v Bohinju, kjer bodo gorniki slovesno odkrili Batičev spomenik »štirim srčnim možem«, prvim zmagovalcem Triglava. Zato to ne more biti samo slovensko planinsko slavlje, temveč slavlje vsega slovenskega ljudstva.

PLANINSKI TABOR NA VRŠČU

Kot že nekaj let nazaj je bil tudi letos na Vršču planinski tabor mladinskega odseka PD Jesenice. Zbrali smo se 13. avgusta ob 9. uri pri Erjavčevi koči na Vršču. Prišlo je 20 mladih planincev, ki so jih večinoma pripeljali starši. Naš prihod na ta lepi kraj je spremljal dež, ki pa ni mogel pokvariti razpoloženja ob snidenju.

Prvi dan smo ponovili tudi včeraj, saj so ti zelo pomembni tako v planinarjenju, kot v alpinizmu. Sledilo je predavanje o orientaciji. Ubadali smo se kompasu, kartami in izobshpami na kartah. Izvedeli smo marsikaj o azimutih, določanju nadmorske višine in s marširanjem. Tudi predavanje o nevarnostih v gorah je bilo zanimivo. Posebno zanimivo je bilo slišati o planinskih kavki, ki da je pravi mojster za metanje kamnov.

Drugi dan smo dopoldne odšli na Skalce, kjer nas je nekaj doživel ognjeni krst v spuštanju po vrvi, tako imenovano »abzajlanje«. Popoldne pa je bila prirejana okoli tabora prava dirka. Spuščali smo se po klancih in grizli kolena v hrib, ko smo vneto iskali kontrole skrite vsepovsod. Imeli smo namreč orientacijski pohod.

Zgodnji začetek tretjega dne smo pospremlili še vsi zaspali. Vstali smo ob pol štirihi zjutraj in ob pol petih že krenili na pot. Najprej smo se spustili do doma v Krnici in potem zakorakali proti vstopu v Krško steno. Tam je prišlo do manjše nesreče, saj je enemu izmed nas padel kamen na glavo in morali so ga pospremiti nazaj. Ostali smo končno preplezali Krško steno in se napotili do Poganičevega doma na Krških podih. Tam smo se odpočili in nato grizli kolena do sedla pod Razorjem. Nekateri so se povzpeli še na vrh Razorja, ostali pa smo jih počakali na sedlu. Ko so se vrnili, smo se začeli spuščati najprej Mlinarice in potem po južni strani Prisojne do Tičarice. Od tam smo pohiteli v Erjavčevu kočo. Tura, ki je trajala 13 ur, nas je počeno utrudila in že zelo zaspali smo poslušali še predavanje o varstvu narave.

Cetrti dan je bil dan počitka, saj nam je odpadla vsakršna tura. Dolgočasili pa se tudi nismo. Dopoldne smo v dveh skupinah improvizirali nosila in imobilizirali pone-srečena. Popoldne pa so nam pokazali postavljane sotorov. Pripravili so tudi tekmovalne v postavljanju sotorov.

Petega dne smo vstali ob šesti uri in se napotili po dolini Male Pisanice čez Vrata nazaj v Erjavčevu kočo. Obitalo se je lepo vreme, pa vendar se je okoli polne vreme močno poslabšalo in še preden smo prišli na Vrata, smo bili pošteno mokri. Zato se je prilgel vroč čaj, ki smo ga dobili, ko smo pridirkali v Erjavčevu kočo. Tudi popoldne je deževalo in ostali smo v koči.

Pohod na Mojstrovko po Hauzovi poti smo izvedli šesti dan tabora. Na vrhu Mojstrovke smo krasili tiste, ki so bili prvič tu in se potem spustili po strmi poti do plazu. Spust po plazu pa je prava zabava. Res, da imaš po tem bele čevlje in polno kamenčkov v čevljih, pa vendarle je to enkratno. Popoldne smo pomagali skladati drva in po opravljenem delu dobili imenitno palačinke. Takoj po večerji smo družno posedli okoli tabornega ognja in čas do počitka je prehitro minil.

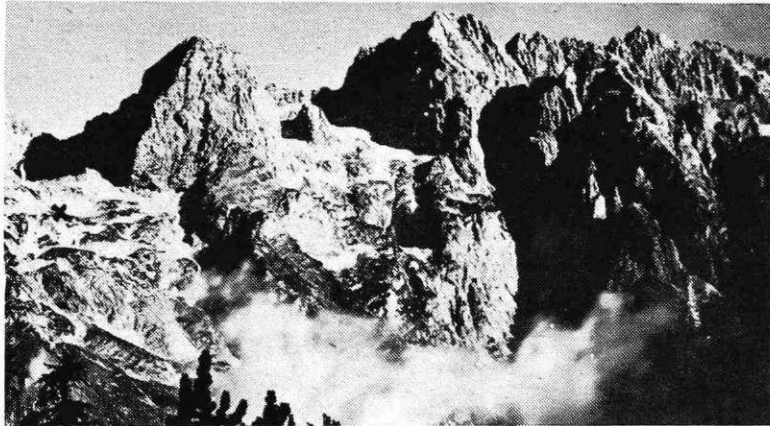
Sedmi dan se je začel z gosto, mlečno-belo meglo. Tako je tura odpadla in dopoldne je večina odšla do Tičarice in Pošta-ric, ostali pa smo pomagali v kuhinji pri pripravi številnih kosil. Popoldne po kosilu smo na Skalci ponovili spuščanje po vrvi in delanje sidrišč. Večerno sejenje ob tabornem ognju se je raztegnilo tja do pol polnoči. Pripravili smo humorističen program in se sploh imenitno zabavali. Sicer pa je bil to zadnji večer našega letošnjega tabora.

Zadnji dan smo obiskali še Sleme in se ob jezerih sproščeno nasmajali ob vragolih fantov. Tudi povratek v Erjavčevu kočo nas je spremljal s smehom. Kmalu po kosilu pa so začeli prihajati prvi starši po svoje mlade planince. Kar težko je bilo slovo od prijateljev in prijatne Erjavčeve koče, ki je bila naš enotedenski dom. Po drugi strani pa smo vsi nestrno čakali vrnitve domov.

Tako se je zaključil letošnji planinski tabor na Vršču, ki je trajal od 13. do 20. avgusta. Takih taborov si še želimo, saj taka srečanja krepijo prijateljske vezi in nas hkrati usposablja za pomoč domačini, če bi bila ta kdaj potrebna. S svojimi izleti na letošnji tabor pa smo mladi planinci dali svoj prispevek k počastitvi 200-letnice prvega vzpona na Triglav.

Na koncu bi se rada še zahvalila tovarišu Valodiju Stojanu in vsem mladinskim vodnikom v želji, da se prihodnje leto spet srečamo na taboru.

POHOD ŽELEZARJEV NA ŠKRLATICO

Dolkova špica in Škrlatica (x bivak 4)

Letos je bil poleg tradicionalnega pohoda slovenskih železarjev na Triglav, organiziran in izveden še drugi pohod na Škrlatico.

Jutro pred Aljaževim domom v Vratih ni bilo obetavno. Iz megle, ki je zastirala vsak razgled je rahlo rosilo. Naša skupina tridesetih železarjev, kjer je bilo nekaj ljubljancov, v večini pa Jeseničani, je vseeno krenila na pot, saj je vremenska napovedovala lepo vreme. Marjan je vodil kolono kar dosti hitro. Skozi Bukovje prenašeno z vlagom so se počeno potili. Prek melišč med Stenarjem in Sovatno pa je bilo boljše – le meglja ni hotela izginiti. Šele malo pred prevalom smo prešli nad megleno morje, ki je valovilo okoli gora in prekrivalo dalje. Krasen dan – visoko v gorah, tik pred nami je kipevala v nebo severna stena Triglava, ki je prav od tod otarala tudi dr. Kugyja, da je dejal: Ko sem gledal mogočne prepadne stene Triglava iz Savatne sem klonil pred toliko veličino.

Kolona se je počasi vila prek škrapastih Kržnih Podov proti Poganičkovemu domu. Tik nad stezo nas je sprejel osamljeni korožor navajen »poziranja«, saj se je Slavku postavil na skalni bolvan na nekaj metrov razdalji. Le ko je zahteval od njega še foto nasmešek – se mu je zdelo prenemurno.

Dostojanstveno mu je pokazal zadnjo plat in odšel v pečevje.

Poldne v Poganičkovemu domu. Počitek, enolončnica, časa na pretek – in bližnje gore so nas vabile. Večina je odšla za popoldanski speh od na bližnji Razor (2601 m). Z Janekom in Slavkom pa smo se prek strmih snežišč in žleba z bolvanom povzpeli na zahtevnejši Pihavec (2414 m), ki ga je PD Razorljiva znižala na stam-pilski skoro za 300 m. V južnem greben-skem pečevju pa smo občudovali trop korožorov, ki so imeli z mladinsko plezalno vaje. Pri sestopu smo se čez previsni bolvan spustili po vrvi. Dom se je medtem popolnoma napolnil s izletniki »Aera« Celje in drugimi prehodnimi planinci. Kako je uspelo oskrbniku natrpati vse obiskovalce na sorazmerno malo ležišče – mi ni jasno.

Krasno jutro! Bili smo zgodnji, že ob petih je naša kolona speshla vkreber prek Kržnih podov nad Kotanjami obeh gor-jah v led okovanih Jezer. Vzhodno ostenje Razorja pa je škrlatno zazarelo. Pogled s Krži na znane obrane gora, ki so se čredi-le blizu in daleč okoli nas je bil enkraten – nepozaben.

S komandantom Pavletom, ki je s svojimi železarji hotel proti vrhu Triglava sva kontaktirala prek radiostanice vsako uro. Škrl na je nek Veniger, ki smo ga pogrešali.

Naša kolona pa je disciplinirano in vztrajno nadaljevala pot pod Dovškim

Ganzovcem na Rdečo Škrbino odkoder je bil sestop v Dolke proti pričakovanju že kopen – brez nevarnih snežišč za katera smo se oborožili vodniki z vrmi in cepini. V zatrepu zadnjega Dolka smo imeli daljši počitek, saj smo bili res zgodnji. Malica, razdelitev značk, nalepk, bonov.

In spet smo se zagrizli v melišča in pečevja, same Škrlatice, kar brez nahrbtnikov. Dobro smo plezali tudi prek izpostavljenih a dobro zavarovanih pečin. Že sredi dopoldneva smo bili vsi srečni in zadovoljni na vrhu. Res upravičeno sem pohvalil vse, saj so bili zelo disciplinirani, hodili pa so odlično. Toda vsi novinci, na Škrlatici, so morali preživeti tudi tradicionalni krst. Bili so »stepeni« vrvjo. Razgledovanje, slikanje, vpisovanje, in glej – v vpisni knjigi je bil vpisan pogrešani na Ljubljanski Stane Veniger, ki je šel na Škrlatico že prejšnji dan popoldne. O svoji nameri, pa ni javil niti svojim sorodnikom – še manj pa vodnikom, katerim bi kot udeležencem pohoda – moral. Skrajno neodgovorno dejanje, ki ne pristaja pravemu planincu.

Z vrha smo sestopili nazaj v Dolke, si naložili spet naše nahrbtnike in veselo oddirali po zloščnih snežiščih pod Dolkovo špico. Ob zavetisti »4« na Rušji smo se komaj zadržali, da smo »tankali« vodo. S Slavkom pa sva vsa pot priskrbeli botanizirala, saj je gorskega cvetja vseh vrst na pretek.

Povratek v dolino Vrat. Na planji pred Aljaževim domom je bilo razpoloženje že na visku. Godba, ples, okrepčila, govor predsednika poslovnega organa SZ Gregorja Klančnika, in seveda nasmejani pohodniki iz Triglava in Škrlatice.

Vsi smo si bili edini: bilo je nepozabno, čudovito ...

Janez Krušic.

NA TRIGLAVU OKROG 250 ŽELEZARJEV

V soboto in nedeljo, 19. in 20. avgusta, je bil že deveti pohod delavcev delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne na Triglav. Skozi Kot in Vrata ter prek Rudne-ga polja se je letos podalo na našega letošnjega jubilarja Triglav čez 250 železarjev. V pohodnih kolonah so bili delavci vseh delovnih organizacij SOZD SZ, razen Metalurškega inštituta, čeprav je udeležba v nekaterih primerih precej odstopala od prijav.

Posebna kolona železarjev pa je krenila na Škrlatico, vsi pohodniki pa so se v nedeljo popoldan zbrali pri Aljaževem domu v Vratih na tovarškim srečanju.

TELEVIZIJA NA TRIGLAVU

Z izjemno zavzetostjo se tudi delavci RTV Ljubljana vključujejo v proslavo 200-letnice prvega vzpona na Triglav (1778 – 1978), ki bo od 23. do 27. avgusta na Triglavu, Kredarici in v Bohinju. Sloven-ka televizija bo prvič v svoji zgodovini vložila barvne elektronske kamere in mikrofone neposredno, v živo, na vrhu Triglava in na Kredarici. Prvi neposredni prenos slovenske televizije z našega najvišjega očaka Triglava nedvomno pomenijo pri celotnem snovanju in delovanju naše televizije pomemben mejnik. Za izvedbo takšnega projekta pa so potrebne temeljite tehnčne in organizacijske priprave. Pri tej akciji bo priskočil na pomoč tudi helikopter RSZ, s katerim bodo prevažali tehnično opremo iz Krme na Triglav in Kredarico. Nekaj opreme pa bodo z nosili člani ekipe sami, do Kredarice s pomočjo konjev.

Proslava ob 200-letnici prvega vzpona na Triglav bo spremljala šest elektronskih barvnih kamer. Štiri kamere bodo postavljene v Bohinju, na vrhu Triglava in na Kredarici pa bosta dve najnovejši brezžični in prenosni kameri RCA TK 76. Televizijski signal s Triglava in Kredarice bo po mikrovalovnih linkovskih zvezah sprejemal barvni reportažni avto Philips. Iz reportažnega avtomobila bodo TV signal

posredovali na Vogel, od tam pa preko Krvavca v Ljubljano. V reportažnem avtu bo tudi megnetoskop Bosch Fernseh, ter zvokovne aparature za pripravo mednarodnega tona za radio in televizijo. Komentarji in reporterji bodo imeli svoj prostor na balkonu hotela Jezero.

Prvo neposredno javljanje s Kredarice bo v četrtek, 24. avgusta za TV obzornik, kjer se bo predstavila tehnična in izved-bena ekipa. Drugo neposredno oglašanje pa bo še isti dan za osrednjo informativno oddajo TV Dnevnik s Kredarice, kjer bodo gledalci slišali vremensko napoved »iz prve roke«. V petek, 25. avgusta bo za TV obzornik raport iz Kredarice in nato s Triglava. Po TV obzorniku pa bo prva posebna oddaja v živo s Triglava, Kredarice in Bohinja. V soboto, 26. avgusta bo neposredni prenos proslave s Triglava ali Kredarice. V nedeljo, 27. avgusta pa bodo kamere vključili na osrednji proslavi ob 200-letnici prvega pristopa na Triglav v Bohinju. Neposredne prenose bodo realizirali in tehnično izvedli najbolj izurjeni delavci RTV Ljubljana, pripravili pa bodo tudi nekaj zanimivih magnetoskopskih posnetkov, kakor na primer, že zgodovinski pogovor z Jožom Čopom. Praznik planincev pa bodo televiziji združili s petdesetletnico radia in dvajsetletnico televizije.

AK